

Adoptionsnævnets årsberetning 2001

Adoptionsnævnets årsberetning 2001

København 2002

Adoptionsnævnet

Æbeløgade 1

2100 København Ø

ISSN 1601-7854

Grafisk tilrettelæggelse: Birger Gregers Design, Frederiksberg

Tryk: a.s Holbæk Ekspresstrykkeri

Indhold

Forord 7

1. Nævnets etablering, sammensætning og sekretariat 9

- 1.1. Nævnets medlemmer 10
- 1.2. Sekretariatet 11
- 1.3. Adoptionsnævnets børnelæger 12
- 1.4. Øvrige aktører på adoptionsområdet 12

2. Nævnets behandling af klagesager 15

- 2.1. Klageadgangen 15
- 2.2. Klager i 2001 16
- 2.3. Nævnets afgørelser i 2001 17
- 2.4. Princielle afgørelser i 2001 18
 - 2.4.1. Princielle afgørelser vedrørende alder 18
 - 2.4.2. Princielle afgørelser vedrørende helbred 23
 - 2.4.3. Princielle afgørelser vedrørende sociale forhold 25
 - 2.4.4. Princielle afgørelser vedrørende samliv 26
 - 2.4.5. Princielle afgørelser vedrørende enlige ansøgere 27
 - 2.4.6. Princielle afgørelser vedrørende den individuelle vurdering 27
- 2.5. Sagsbehandlingstider i Adoptionsnævnet 28

3. Danske bortadoptioner 29

- 3.1. Antal godkendte ansøgere og danske børn til bortadoption 29
- 3.2. Proceduren ved anvisning af danske børn 30

4. Vidensindsamling og forskning 33

- 4.1. Støtte til ISS/IRC 33
- 4.2. Adoptionsrådets seminar om adoptionsforskning 33
- 4.3. Nordisk forskningskonference i Göteborg 33
- 4.4. Indsamling af statistik 34
- 4.4. Andre initiativer 34

5. Nøgletal på adoptionsområdet i 2001 35

- 5.1. Hjemtagne børn 35
- 5.2. Afgørelser om godkendelse som adoptant 36
- 5.3. Matchinger 36

6. Nævnets tilsynsvirksomhed i 2001 39

- 6.1. Tilrettelæggelse af tilsynet i 2001 39
- 6.1.1. Tilsyn med organisationernes behandling af matchingforslag 40
- 6.1.2. Tilsyn med organisationernes virksomhed i udlandet 41
- 6.1.3. Tilsynet med adoptionsamrådene 41
- 6.2. Indberettede sager fra organisationer og samråd 42
- 6.3. Indkaldte sager 44
 - 6.3.1. Matchingsager 44
 - 6.3.2. Godkendelsessager 46
 - 6.3.3. Aldersdispensationer 47
- 6.3.4. Sager vedrørende godkendelse af enlige ansøgere 50
- 6.3.5. Sager med børn fra Bulgarien 56

7. Nationale aktiviteter 59

- 7.1. Vejledninger om psykologundersøgelser 59
- 7.2. Rådgivning i forbindelse med matchingforslag 59
- 7.3. Landsmøde for amterne 61
- 7.4. Landsmøde for de lægelige konsulenter 61
- 7.5. Andre møder 62
 - 7.5.1. Med amterne 62
 - 7.5.2. Med organisationer 62
 - 7.5.3. Øvrige møder 62
- 7.6. Deltagelse i diverse arbejdsgrupper 62
- 7.6.1. Adoptionsansøgers helbredsmæssige forhold 62
- 7.6.2. Udformningen af en abstrakt godkendelse som adoptant 62
- 7.6.3. Opfølgning af de adoptionsforberedende kurser 62
- 7.7. Adoptionsnævnets hjemmeside 63

Internationale aktiviteter 65

- 8.1. Møde i Rumænien 65
- 8.2. Adoptionsnævnets rejse til Bulgarien 65
- 8.3. Nordisk adoptionsmøde på Island 67
- 8.4. Adoptionsnævnets rejse til Vietnam og Kina 67
 - 8.4.1. Vietnam 67
 - 8.4.1. Kina 68

- 8.5. Europæisk møde i Salzburg 70
8.6. Besøg af udenlandske delegationer 70

9. Praktiske oplysninger 73

Ordforklaring 75

Bilag 77

- Adoptionsloven 78
Bekendtgørelse om godkendelse som adoptant (Godkendelsesbekendtgørelsen) 87
Bekendtgørelse om forretningsorden for Adoptionsnævnet 95

Forord

2001 blev året, hvor nævnets nye opgaver – ikke mindst på tilsynsområdet – for alvor prægede vores arbejde. Opgaverne har koncentreret sig om flere forhold, men tilsynet med de formidlende organisationer og samrådene har været central.

Tilsynet med de formidlende organisationer har bestået i tilsyns- og informationsrejser til ikke mindre end tre afgiverlande; Bulgarien, Vietnam og Kina. Herudover har vi gennemgået 2 måneders matchingsager og alle sager vedrørende bulgarske børn, som er stillet i forslag til danske forældre i perioden 1997-1999.

Tilsynet med de amtskommunale adoptionssamråd har igen i år haft fokus på implementeringen af de nye aldersregler. Vi har således gennemgået et halvt års sager, hvor der er truffet positiv eller negativ afgørelse vedrørende aldersdispensation. Et andet fokus har været spørgsmålet om de særlige/yderligere kvalifikationer, der stilles til enlige adoptionsansøgere. Nævnet har gennem-

gået 40 sager afgjort af samrådene i 2001. Gennemgangen viser, at der er et behov for også i tiden fremover at drøfte de kriterier, der lægges til grund for vurderingen af enlige ansøgerses resourcer.

Der har i 2001 endvidere været en øget opmærksomhed på samarbejdet med andre nordiske og europæiske myndigheder, som, set med nævnets øjne, udgør vigtige fora for indsamling af viden og forståelse af centrale temaer på adoptionsområdet.

Med denne årsberetning er det nævnets håb, at vi er med til at bidrage til en synliggørelse af de mange interessante spørgsmål, som findes på adoptionsområdet både nationalt og internationalt.

Vibeke Rønne
Formand for Adoptionsnævnet

Nævnets etablering, sammensætning og sekretariat

1

Adoptionsnævnet er et uafhængigt klageorgan, der er nedsat af justitsministeren.

Nævnet består af en formand, der skal være jurist, og ni andre medlemmer. Til nævnet er knyttet et selvstændigt sekretariat.

Adoptionsnævnet blev oprettet i 1976 som klagemyndighed i forhold til de amtskommunale adoptionsråd, der samtidig blev oprettet.

Adoptionsloven § 25 b, stk. 1:

Adoptionsnævnet består af en formand og et antal andre medlemmer. Formanden skal være jurist. I behandlingen af hver klagesag deltager mindst 5 medlemmer, herunder formanden eller et medlem, der opfylder betingelserne for at kunne være formand for nævnet. Nævnets afgørelse træffes ved flertal. Justitsministeren fastsætter forretningsordenen for nævnet.

Ved den seneste ændring af adoptionsloven blev Adoptionsnævnet med virkning fra 1. januar 2000 tillagt en række nye opgaver (vedrørende regelgrundlaget se bilag bagerst i beretningen). Nævnets opgaver vedrører nu følgende tre hovedområder:

1. For det første behandler Adoptionsnævnet klager over afgørelser, der er truffet af adoptions-

samrådene eller organisationerne. Det drejer sig navnlig om klager over et samråds afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant og klager over en formidlende organisations behandling og vurdering af en matchingsag. Endvidere behandler Adoptionsnævnet klager over samrådene og samrådssekretariaternes sagsbehandling i forbindelse med afgørelse af konkrete sager.

2. En anden hovedopgave for Adoptionsnævnet er at føre tilsyn med henholdsvis adoptions-samrådene og de formidlende organisationer. Tilsynsvirksomheden med samrådene består navnlig i at sikre en ensartet praksis på området. Adoptionsnævnet fører endvidere tilsyn med de formidlende organisationer dels med hensyn til deres behandling af matchingsager, dels med hensyn til deres virksomhed i udlandet.
3. Nævnets tredje hovedopgave er at indsamle, arbejde og formidle viden om adoptionsområdet såvel på nationalt som internationalt plan.

Herudover er det nævnets opgave at anvise danske børn til godkendte ansøgere. Når et dansk barn ønskes bortadopteret er det således Adoptionsnævnets opgave, blandt de ansøgere, der er godkendt til adoption af dansk barn, at vælge de ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere det pågældende barn.

9

Endvidere udpeger Adoptionsnævnet et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgere, der har fået bragt et barn i forslag fra udlandet.

Justitsministeren har fastsat en forretningsorden for Adoptionsnævnet, jf. bilag 3.

1.1. Nævnets medlemmer

Adoptionsnævnet består af en formand, en næstformand og 8 medlemmer. Formanden og næstformanden er jurister. Fire af nævnets medlemmer repræsenterer lægelig fagkundskab – pædiatri (læren om børnesygdomme), intern medicin (læren om medicinske sygdomme hos voksne), psykiatri og børne- og ungdomspsykiatri – ét medlem er psykolog, ét medlem er socialrådgiver og 2 medlemmer er lægmedlemmer.

Nævnetsmedlemmerne udpeges for en periode på fire år og er senest blevet beskikket den 1. april 2000.

Vibeke Rønne

Vibeke Rønne har siden den 1. november 1999 været formand for Adoptionsnævnet. Hun er juridisk kandidat fra Københavns Universitet i 1978. Samme år blev hun ansat i Justitsministeriet. Fra 1989 til 1998 har hun været dommer i Københavns Byret og siden 1998 landsdommer i Østre Landsret. Mens Vibeke Rønne var dommer i Københavns Byret, var hun i et par år formand for Børn - og Unge Udvalget i Københavns Kommune.

Anne Birgitte Thalbitzer

Anne Birgitte Thalbitzer har siden den 15. april 1997 været næstformand for Adoptionsnævnet. Hun er juridisk kandidat fra Københavns Uni-

versitet i 1987. Samme år blev hun ansat i Justitsministeriet, og har siden 1997 været kontorchef i Civilretsdirektoratet.

Marie Gammeltoft

Marie Gammeltoft er cand.psych., specialist i psykoterapi og børnepsykologi og privatpraktiserende psykolog. Hun har tidligere bl.a. været ansat på Spæd- og småbørnspsykiatrisk Afsnit, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling, Bispebjerg Hospital, og har fra 1988-2000 været tilknyttet Retten i Tåstrup som konsulent i forbindelse med forældremyndighedssager. Marie Gammeltoft har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 2000.

Ove Jacobsen

Ove Jacobsen er speciallæge i psykiatri og har fra 1977 været administrerende overlæge ved amtspsygehuset i Glostrup, psykiatrisk afdeling. Siden 1997 har han været overlæge ved Københavns Amts Center for handicappede. Ove Jacobsen har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. maj 1993.

Birgit Skov Jensen

Birgit Skov Jensen er uddannet socialrådgiver i 1972. Fra 1993 har hun været direktør for Familie- og kulturforvaltningen ved Grenaa Kommune. Birgit Skov Jensen har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 2000.

Thure Krarup

Thure Krarup er dr.med. og overlæge på Medicinsk Afdeling F, Amtssygehuset i Gentofte. Han er speciallæge i intern medicin, medicinsk endokrinologi og medicinsk gastroenterologi. Han har været formand for Dansk Endokrinologisk Selskab. Thure Krarup har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. august 1997.

Birgitte Marner

Birgitte Marner er speciallæge i pædiatri og privatpraktiserende speciallæge. Hun har fra 1992-2000 været ledende overlæge på Amager Hospital, pædiatrisk afdeling. Birgitte Marner har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 2000.

Jens Ringberg

Jens Ringberg er journalist. Han arbejder på Radioavisens Christiansborg-redaktion og har selv adopteret to børn. Jens Ringberg har været medlem af Adoptionsnævnet som lægmedlem siden den 1. april 2000.

Anette Seidenfaden

Anette Seidenfaden er uddannet ved landbrug og fuldtidsbeskæftiget med landbrugsdrift. Hun er tillige cand.mag. i geografi og russisk og var i en årrække gymnasielærer. Anette Seidenfaden har været medlem af Adoptionsnævnet som lægmedlem siden den 1. maj 1991.

Peter Teilmann

Peter Teilmann er speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri og overlæge ved Psykiatrisk Sygehus i Hillerød, Børne- og Ungdomspsykiatrisk afdeling. Peter Teilmann har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 1984.

Der er desuden udpeget følgende stedfortrædere for nævnsmedlemmerne:

Konsulent, cand. jur. *Michael Jørgensen*,
cand.psych. *Berit Skov Schmitto*,
Overlæge *Joakim Hoffmeyer* (ordinært medlem af nævnet pr. 1. januar 2002),
socialrådgiver *Lillian Nielsen*,
overlæge, dr.med. *Sten Madsbad*,
overlæge *Troels Lyngby*,

lektor Lone Zilstorff (stedfortræder for både Jens Ringberg og Anette Seidenfaden)
overlæge *Birgitte Vange*.

1.2. Sekretariatet

Til den daglige varetagelse af nævnets opgaver er der etableret et sekretariat. Sekretariatet består af følgende medarbejdere:

Anette Hummelshøj

Anette Hummelshøj er sekretariatschef i Adoptionsnævnet. Hun er juridisk kandidat fra 1991, og blev samme år ansat ved Forsvarets Bygningstjeneste. Anette Hummelshøj har i perioden 1993-2000 været ansat i Indenrigsministeriet, fra 1995 som kontorchef. Anette Hummelshøj tiltrådte stillingen som sekretariatschef den 1. maj 2000.

Trine Hede

Trine Hede er fuldmægtig i Adoptionsnævnet. Hun er kandidat i statskundskab fra 1997 og blev samme år ansat i Civilretsdirektoratet. Trine Hede har desuden tillægsuddannelsen fra Danmarks Journalisthøjskole. Hun tiltrådte stillingen i Adoptionsnævnet den 1. april 2000.

Grethe Bramow

Grethe Bramow er kontorleder i Adoptionsnævnets sekretariat. Hun blev i 1971 ansat i Justitsministeriet og i 1982 overført til Civilretsdirektoratet. Hun har siden 1989 været sekretær for Adoptionsnævnet. Grethe Bramow indgik i nævnets sekretariat den 1. april 2000.

Jeanette Tilgreen Christiansen

Jeanette Tilgreen Christiansen er ansat som overassistent i Adoptionsnævnets sekretariat. Hun blev i 1989 udlært ved politiet i Glostrup og har i

perioden 1989-2000 været ansat i Civilretsdirektoratet. Jeanette Tilgreen Christiansen blev den 1. april 2000 tilknyttet nævnets sekretariat.

Udover de faste medarbejdere er der til nævnets sekretariatet knyttet en ekstern konsulent. I 2001 tiltrådte børnelæge *Lene Hesse Rasmussen* stillingen som nævnets eksterne konsulent. Hun er kandidat i medicin fra Københavns Universitet i 1985 og har siden uddannet sig som speciallæge i børnesygdomme. Lene Hesse Rasmussen er i dag afdelingslæge ved børneafdelingen på Roskilde Amtssygehus.

1.3. Adoptionsnævnets børnelæger

Som beskrevet ovenfor, udpeger Adoptionsnævnet et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgere, der har fået bragt et barn i forslag fra udlandet, om barnets helbredsmæssige og psyko-sociale forhold.

Når ansøgere skal tage stilling til modtagelse af et konkret barn, har de mulighed for at søge rådgivning hos disse uvildige, sagkyndige børnelæger.

Adoptionsnævnet har ansat 7 læger til formålet, og ansøgere skal henvende sig til den læge, der dækker det amt, hvor ansøgeren bor. Der henvises til oversigten over Adoptionsnævnets børnelæger i kapitel 7.

1.4. Øvrige aktører på adoptionsområdet

Nedenfor følger en kort gennemgang af de øvrige myndigheder og organer, som eksisterer på adoptionsområdet:

De amtskommunale adoptionssamråd

De amtskommunale adoptionssamråd er nedsat af justitsministeren i medfør af adoptionsloven.

Adoptionssamrådene er placeret ved hver af de 14 amtskommuner og ved København og Frederiksberg kommune. Et samråd består af et medlem med en social uddannelse, en jurist og en læge. Et af medlemmerne skal være medarbejder i amtskommunen (kommunen).

Samrådets medlemmer og stedfortrædere for disse beskikkes af justitsministeren for indtil 4 år af gangen.

Adoptionssamrådet træffer afgørelse om, hvorvidt en ansøger kan godkendes som adoptant. Undersøgelser- og godkendelsesforløbet vedrørende ansøgninger om anonym adoption af udenlandske børn indebærer, at samrådet i fase 1 skal tage stilling til, om ansøgeren opfylder nogle generelle betingelser for at blive godkendt som adoptant. Efter at ansøgerne i fase 2 har fulgt et adoptionsforberedende kursus, tager samrådet i fase 3 stilling til, om ansøgeren også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere. Samrådet fastlægger samtidig indholdet af ansøgerens godkendelse.

For så vidt angår proceduren i forbindelse med godkendelse til danske børn henvises til kapitel 3.

Samrådet skal i visse nærmere afgrænsede tilfælde inddrages i forbindelse med, at der bringes et konkret barn i forslag til ansøgeren (dvs. i forbindelse med matchingen).

Amtskommunen

Amtskommunen varetager sekretariatsfunktionen for adoptionssamrådet. Amtskommunen

tilvejebringer i den forbindelse de oplysninger, der er nødvendige for, at samrådet kan træffe afgørelse i sagerne, ligesom amtskommunen forbereder sagernes behandling i samrådet i øvrigt. Herudover udfærdiger amtskommunen, når samrådet har godkendt ansøgeren som adoptant til et udenlandsk barn, en rapport om ansøgerens forhold til brug for de udenlandske adoptionsmyndigheder. Endvidere er det efter hjemtagelsen af barnet amtskommunens opgave at videreformidle den kommende adoptants ansøgning om adoptionsbevilling til statsamtet, ligesom amtskommunen er forpligtet til at tilbyde adoptanten hjemmebesøg, dels med henblik på rådgivning, dels med henblik på udfærdigelse af opfølgende plejereporter til barnets hjemland.

I København og på Frederiksberg varetages de nævnte opgaver af kommunen.

Civilretsdirektoratet

I henhold til adoptionsloven fastsætter justitsministeren regler om godkendelse som adoptant og om adoptions-sagers behandling mv. I praksis varetages opgaverne af Civilretsdirektoratet.

De adoptionsforberedende kurser, der indgår som fase 2 i undersøgelses- og godkendelsesforløbet, tilrettelægges og udbydes af Civilretsdirektoratet.

Civilretsdirektoratet er herudover centralmyndighed i henhold til Haagerkonventionen af 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

Endvidere meddeler Civilretsdirektoratet autorisation til de formidlende organisationer, og det almindelige tilsyn med organisationerne henhører ligeledes under direktoratet. Tilsynet omfatter bl.a. organisationernes generelle faglige kvalifikationer, økonomiske og organisatoriske forhold

samt organisationens fastsættelse og opkrævning af formidlingsgebyrer.

Civilretsdirektoratets hjemmeside findes på adressen <http://www.civildir.dk>

Statsamtet

Statsamtet meddeler opholdstilladelse til børn, der adopteres ved fremmedadoption.

Herudover udfærdiges adoptionsbevillingen i dag altid af statsamtet, når ansøgeren har bopæl i Danmark.

De formidlende organisationer

Organisationerne yder bistand til at skabe forbindelse mellem en godkendt adoptant og et udenlandsk barn med henblik på adoption og bistand til at gennemføre adoptionen.

Justitsministeren har autoriseret følgende organisationer til at yde adoptionshjælp:

AC International Børnehjælp

(tidligere »Adoption Center«)

Eckersberggade 17, 1. sal

8000 Århus C

<http://www.adoptioncenter.dk/>

DanAdopt

Birkerød Hovedgade 24

3460 Birkerød

<http://www.danadopt.dk/>

Adoptionsrådet

Rådets opgave er generelt at følge udviklingen på adoptionsområdet, og at skabe debat herom. Rådet, der ikke har retslige beføjelser, kan henlede andre myndigheders og organisationers opmærksomhed på relevante problemstillinger, og eventu-

elt henstille eller anbefale, at der tages nærmere angivne initiativer, ligesom Rådet også mere generelt kan udarbejde f.eks. idéoplæg m.v. om aktuelle adoptionsspørgsmål.

Civilretsdirektoratets direktør er formand for Rådet, ligesom Civilretsdirektoratet stiller sekretariatsbistand til rådighed for Rådet.

Adoptionsrådet er nedlagt pr. 1. maj 2002.

Landsforeningen Adoption og Samfund

Adoption og Samfund er en forening, som har til formål at skabe de bedst mulige betingelser for adopterede og deres forældre.

Adoption og Samfunds adresse er:

Guldøjevænget 81

5260 Odense S

<http://www.adoption.dk/>

Nævnets behandling af klagesager

2.1. Klageadgangen

I praksis indgives klager over adoptionssamrådenes afgørelser til amtskommunen, der herefter sender klagen til nævnets sekretariat sammen med sagens akter og eventuelle bemærkninger.

Der gælder ikke nogen frist for indgivelse af klage til Adoptionsnævnet.

Adoptionslovens § 25 b, stk. 3:

Et samråds afgørelser i medfør af denne lov kan indbringes for Adoptionsnævnet.

Nævnets behandling af en klagesag sker på grundlag af den undersøgelse, der er foretaget i amtskommunen. Nævnet har dog mulighed for at beslutte, at der – eventuelt ved amtskommunens foranstaltning – skal tilvejebringes yderligere oplysninger. Ansøgeren har mulighed for under et personligt møde i nævnet at redegøre nærmere for sine synspunkter. Alle klager behandles som udgangspunkt mundtligt på et møde.

Adoptionsnævnets forretningsorden:

§ 16: Når en klage er indgivet til nævnet, påhviler det sekretariatet at forberede sagen til nævnensbehandling. Sekretariatet skal herunder påse, at sagen er tilstrækkeligt oplyst.

§ 17: Sekretariatet berammer det antal sager til det enkelte nævnmøde, som det under hensyntagen til sagernes beskaffenhed og forsvarlige behandling er tidsmæssigt muligt at medtage

Når nævnet har truffet afgørelse i en klagesag, meddeles afgørelsen direkte til klageren. Der sendes en genpart af afgørelsen til ansøgerens amtskommune.

Ansøgeres klager til nævnet vedrører hovedsageligt:

- Klager over afslag på godkendelse som adoptant
- Klager over samrådenes beslutninger om, at der som led i sagsbehandlingen skal iværksættes yderligere undersøgelser af ansøgere (f.eks. en psykologisk, helbredsmæssig eller psykiatrisk undersøgelse)
- Klager over samrådenes afgørelser om at trække en godkendelse som adoptant tilbage
- Klager over samrådenes eller de formidlende organisationer beslutninger i forbindelse med

matchingforslag (dvs. når der bringes et konkret barn i forslag til ansøgeren)

- Klager over de formidlende organisationers virksomhed i udlandet

Ud over klager fra ansøgere anser nævnet også de formidlende organisationer som klageberettigede vedrørende samrådets afgørelser om godkendelse af matchingforslag. Organisationerne vil derfor kunne indbringe samrådets vurdering af et matchingforslag for Adoptionsnævnet, uanset at ansøgeren ikke selv har ønsket at klage over afgørelsen.

2.2. Klager i 2001

I 2001 behandlede nævnet 51 klager over samrådets afgørelser. I 18 af de 51 sager var ansøgningen indgivet før det nye faseopdelte godkendelsessystem vedrørende udenlandske børn trådte i kraft den 1. april 2000, og disse blev derfor behandlet efter de tidligere gældende regler. De øvrige 33 sager blev behandlet efter de nye regler.

I perioden 1997-2001 har nævnet behandlet i alt 255 klager over samrådsafgørelser truffet i løbet af de fem år, jf. tabellen nedenfor.

Antal klagesager som Adoptionsnævnet har behandlet over samrådsafgørelser truffet i 1997-2001

	1997	1998	1999	2000	2001
Københavns Kommune	6	4	11	2	5
Frederiksberg Kommune	3	4	1	0	3
Københavns Amt	12	13	6	11	3
Bornholms Amt	0	0	0	1	0
Frederiksborg Amt	3	2	5	2	5
Fyns Amt	4	1	8	6	7
Nordjyllands Amt	5	4	5	1	2
Ribe Amt	1	2	1	1	1
Ringkjøbing Amt	0	1	3	2	3
Roskilde Amt	6	2	6	3	6
Storstrøms Amt	0	0	1	0	3
Sønderjyllands Amt	2	1	1	1	0
Vejle Amt	0	2	0	1	1
Vestsjællands Amt	0	2	2	0	1
Viborg Amt	4	4	1	1	3
Århus Amt	12	10	6	5	8
Hele Landet	58	52	57	37	51

Adoptionsnævnet har i 2001 behandlet syv sager vedrørende enlige ansøgere (14%), mens de øvrige klagesager vedrørte par.

Figuren nedenfor viser begrundelsen for samrådets afslag i de 51 påklagede sager. De fleste afslag var begrundet i helbredsmæssige forhold, manglende ressourcer eller det forhold, at ansøgerne ikke opfyldte aldersbetingelserne i godkendelsesbekendtgørelsen. Det bemærkes, at der kan forekomme flere begrundelser i en enkelt sag, hvorfor det samlede antal begrundelser overstiger 51.

2.3. Nævnets afgørelser i 2001

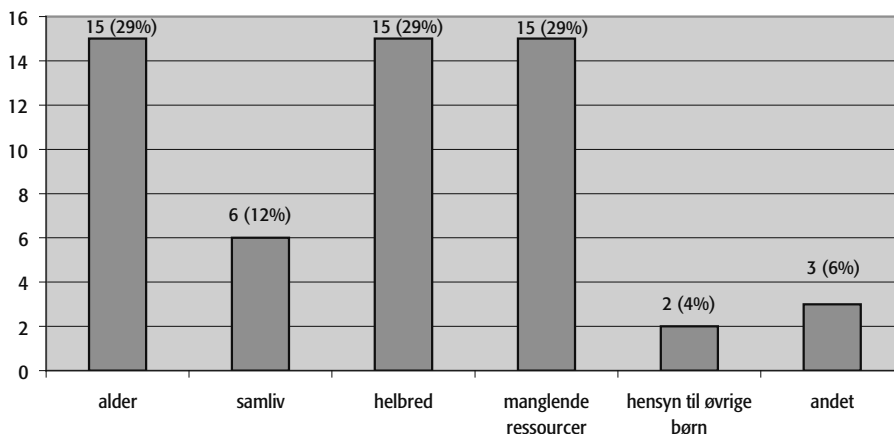
I 2001 behandlede Adoptionsnævnet som beskrevet 51 klager over de amtskommunale adoptions-samråds afgørelser. Dette kan sammenholdes med, at samrådene i 2001 i 69 sager gav afslag på godkendelse som adoptant. Det bemærkes dog, at klagerne ikke nødvendigvis behandles i det kalenderår, hvor samrådet har givet afslag på

godkendelse, hvorfor tallene ikke er fuldt ud sammenlignelige.

Nævnets afgørelser fremgår af tabellen på næste side. Som det ses, ændrede nævnet i 9 sager samrådets afslag til enten en godkendelse eller en delvis godkendelse (dvs. ansøgerne blev godkendt til en del af det ansøgte). Herudover blev 14 sager tilbagesendt til amtet, enten fordi nævnet gav dispensation (f.eks. fra alderskravet), eller fordi der skulle indhentes nye oplysninger, inden samrådet på ny traf afgørelse i sagen.

Antallet af ændringer og tilbagesendelser under ét kan tages som udtryk for antallet af sager, hvor nævnet kom frem til en anden afgørelse end samrådene. Dette var således tilfældet i 23 sager – svarende til 45% – af samtlige klagesager i nævnet. Dette er en stigning i forhold til tidligere år. I henholdsvis 1997, 1998, 1999 og 2000 ændrede eller tilbagesendte nævnet sagen i henholdsvis 29%, 19%, 32% og 38% af klagesagerne. Fordelingen af henholdsvis stadfæstelser eller ændringer gennem de 5 år fremgår af figuren nedenfor.

Begrundelser for samrådets afgørelser

Adoptionsnævnets afgørelser

	1997	1998	1999	2000	2001
Stadfæstelse af afslag*	40	41	36	20	27
Ændring af afslag til godkendelse/ delvis godkendelse	7	2	4	8	9
Tilbagesendt - nævnet har dispenseret	1	4	5	4	7
Tilbagesendt til fortsat behandling	9	4	9	2	7
Andet	1	1	3	3	1
I alt	58	52	57	37	51

* For så vidt angår sager afgjort efter de gamle regler (18 ud af de 27 i 2001) indeholder tallet afgørelser, hvor nævnet enten stadfæstede afslag på godkendelse som adoptant eller stadfæstede afslag på at indlede forundersøgelse.

2.4. Principielle afgørelser i 2001

Nedenfor ses de afgørelser, som nævnet har truffet i 2001, hvor man har valgt at udarbejde et anonymiseret resumé af afgørelsen. Nummeret som er angivet i parentes henfører til det nummer, som afgørelsen har på Adoptionsnævnets hjemmeside (www.adoptionsnaevnet.dk).

2.4.1. Principielle afgørelser vedrørende alder

Dispensation fra aldersreglen («noget yngre») (nr. 4)

Samrådet afslog i november 2000 at dispensere fra aldersreglerne, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 6. Ansøgeren var på ansøgningstidspunktet 49 år, mens ansøgerinden var 35 år. Der søgtes om godkendelse som adoptanter til et barn eller et søskendepar i alderen 3-6 år.

Nævnet dispenserede i januar 2001 fra alderskravet med henblik på forundersøgelse til et barn

eller et søskendepar i alderen 4-6 år, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1.

Nævnet lagde ved afgørelsen navnlig vægt på, at aldersforskellen mellem et barn på 4 år og ansøgerinden ville være 31 år, mens aldersforskellen mellem barnet og ansøgeren ville være ca. 45 år. Da aldersforskellen mellem ansøgerinden og et barn på 4 år ville være væsentlig mindre end 40 år var betingelsen for dispensation i godkendelsesbekendtgørelsens § 6 opfyldt, når samtidig hensås til ansøgerens alder.

Adoptionsnævnet havde ikke derved taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt ansøgerne i øvrigt opfyldte de generelle betingelser i godkendelsesbekendtgørelsens § 6-8, eller om de i øvrigt var i besiddelse af de ressourcer, der kræves for at adoptere et større barn, et barn med et psykisk eller fysisk handicap, eller risiko herfor, eller to eller flere søskende.

Dispensation fra aldersreglen

(»noget yngre«) (nr. 5)

Samrådet afslog i januar 2001 at dispensere fra aldersreglerne i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, jf. stk. 1.

Ansøgerne var henholdsvis 42 år og 39 år på ansøgningstidspunktet.

Nævnet stadfæstede i marts 2001 samrådets afgørelse, dog således at ansøgerne kunne få dispensation til et barn fra 12 måneder og herover.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at der ved godkendelse til et barn fra 12 måneder ville der være 41 års aldersforskel mellem barnet og ansøgeren, mens der ville være 38 års aldersforskel mellem ansøgerinden og barnet.

Nævnet fandt efter en konkret vurdering, at der kunne gives dispensation efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, 1. pkt., da aldersforskellen mellem ansøgerinden og barnet således kunne siges at være noget under 40 års aldersforskel.

Nævnet tilbagesendte sagen til fortsat behandling i amtskommunen, herunder til samtale med ansøgerne med henblik på at fastslå, om ansøgerne ønskede at søge om godkendelse til et barn fra 12 måneder.

Dispensation fra aldersreglen

(»noget yngre«) (nr. 6)

Samrådet afslog i februar 2001 at dispensere fra aldersbetingelserne i § 6, stk. 2, nr. 1, jf. stk. 1.

På ansøgningstidspunktet var ansøgerne henholdsvis 34 år og 45 år, og havde søgt om godkendelse til et barn i alderen 0-36 måneder.

Samrådets afgørelse var begrundet med, at der »normalt ikke bør ske godkendelse til adoption af

et lille barn i alderen 0-36 mdr., hvis den ældste ægtefælle er over 45-46 år, uanset hvilken alder den yngste ægtefælle har«

Nævnet besluttede i maj 2001 at ændre samrådets afgørelse.

Nævnet lagde vægt på, at ansøgeren var 34 år på ansøgningstidspunktet og derved opfyldte betingelserne om at være noget yngre, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1.

Nævnet fandt ikke, at ansøgerindens alder i sig selv kunne begrunde afslag på aldersdispensation. Nævnet lagde derved vægt på, at ansøgerinden på ansøgningstidspunktet var 45 år.

Dispensation fra aldersreglen

(»noget yngre«) (nr. 7)

Samrådet afslog i april 2001 at dispensere fra alderskravet i medfør af godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, jf. stk. 1.

På ansøgningstidspunktet var ansøgerne henholdsvis 42 år og 39 år.

Der var søgt om godkendelse til et barn 0-36 måneder. Ansøgerne gjorde i klagen til nævnet gældende, at de ønskede at adoptere et barn så ungt som muligt.

Nævnet stadfæstede i maj 2001 samrådets afgørelse, dog således at ansøgerne kunne få dispensation til et barn fra 12 måneder og herover.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at der ved godkendelse til barn fra 12 måneder ville være 38 års aldersforskel mellem barnet og ansøgerinden, mens der ville være 41 års aldersforskel mellem ansøgeren og barnet.

Nævnet fandt efter en konkret vurdering, at der kunne gives dispensation efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, til et barn på 12 måneder og herover, da aldersforskellen mellem ansøgerinden og barnet således ville være noget under 40 års aldersforskel.

Dispensation fra aldersreglen

(»noget yngre«) (nr. 9)

Samrådet afslog i august 2001 at dispensere fra alderskravet i medfør af godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, jf. stk. 1.

Ansøgere var på ansøgningstidspunktet henholdsvis 44 år og 41 år.

Samrådet besluttede samtidig, at godkendelsesproceduren kunne fortsætte med henblik på adoption af et barn fyldt 4 år.

Ansøgere anførte i deres klage, at de ønskede at få aldersdispensation til godkendelse af et barn under 4 år og om muligt helt ned til 1 år.

Nævnet ændrede i oktober 2001 samrådets afgørelse og besluttede, at ansøgere kunne godkendes til et barn i alderen 3-5 år.

Nævnet henviste i begrundelsen til godkendelsesbekendtgørelsen § 6, stk. 2, nr. 1, hvorefter der kan dispenseres fra kravet om maksimalt 40 års aldersforskel, hvis »kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre«. Bestemmelsen giver kun mulighed for at fravige alderskravet i forhold til den ene af ægtefællerne. Hvis begge ægtefællers alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, kan der således ikke gives dispensation fra alderskravet i medfør af denne bestemmelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at der ved godkendelse til et barn i alderen 3-5 år ville være 41 års aldersforskel mellem barnet og ansøgeren, mens der ville være 38 års aldersforskel mellem barnet og ansøgerinden. Nævnet fandt herved, at aldersforskellen mellem ansøgerinden og barnet var noget under 40 års aldersforskel.

Adoptionsnævnet fandt dog ikke grundlag for at godkende ansøgere til et barn ned til 1 år.

Nævnet lagde herved vægt på, at aldersforskellen mellem barnet og ansøgeren i så fald ville være 43 år, mens aldersforskellen mellem barnet og ansøgerinden ville være 40 år. Nævnet fandt i dette tilfælde ikke, at betingelsen om, at den yngste ægtefælle skal være noget yngre end 40 års aldersforskel ville være opfyldt.

Dispensation fra aldersreglen

(»noget yngre«) (nr. 11)

Samrådet afslog i august 2001 at godkende ansøgere til et udenlandsk barn i alderen 4-6 år med henvisning til, at det efter en samlet vurdering ikke fandtes at være til gavn for et barn at blive adopteret af ansøgere.

Det fremgik af sagen, at ansøgere var medlem af Jehovas Vidner.

Ansøgere var henholdsvis 44 år og 38 år på ansøgningstidspunktet.

Nævnet besluttede i oktober 2001 at tilbagesende sagen til amtskommunen.

Nævnet behandlede klagen dels som en klage over, at ansøgere ikke havde fået aldersdispensation, dels som en klage over, at de havde fået afslag på godkendelse som adoptanter.

Med hensyn til spørgsmålet om aldersdispensation besluttede nævnet, at ansøgerne kunne få dispensation til at adoptere et barn i alderen 2-4 år, jf. godkendelsesbekendtgørelsen § 6, stk. 2, nr. 1.

Det fremgår således af denne bestemmelse, at der kan dispenseres fra kravet om maksimalt 40 års aldersforskel, hvis »kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre«.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at der ved godkendelse til et barn i alderen 2-4 år ville være 42 års aldersforskel mellem barnet og den ene ansøger, mens der ville være 36 års aldersforskel mellem barnet og den anden ansøger. Nævnet fandt herved, at betingelsen om, at den ene ægtefælle er noget yngre end 40 års aldersforskel var opfyldt.

For så vidt angik spørgsmålet om, hvorvidt ansøgerne herefter kunne godkendes som adoptanter fandt nævnet ikke, at det på det foreliggende grundlag var muligt med tilstrækkelig sikkerhed at vurdere, om ansøgerne havde ressourcer til at adoptere et udenlandsk barn.

Nævnet bemærkede dog, at det forhold, at ansøgerne var medlemmer af Jehovas Vidner ikke kunne medføre et afslag på godkendelse som adoptanter.

Nævnet tilbagesendte sagen til fortsat behandling i samrådet med henblik på, at der blev foretaget en psykologisk undersøgelse af ansøgerne.

Nævnet fandt, at den psykologiske undersøgelse burde fokusere på ansøgernes personlighedsmæssige ressourcer, herunder deres psykiske rummelighed og fleksibilitet i forhold til et adoptere et udenlandsk barn.

Dispensation fra aldersreglen (»noget yngre«) (nr. 12)

Samrådet afslog i april 2001 at give dispensation fra alderskravet i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, jf. stk. 1.

Ansøgerne var på ansøgningstidspunktet 29 år og 45 år.

Begrundelsen for samrådets afgørelse var, at ansøgeren oversteg alderskravet med 5 år og 9 måneder, at ansøgerne søgte om godkendelse til et barn i alderen 0-36 måneder, samt at det var usikkert, om ansøgerinden havde afsluttet fertilitetsbehandlingen.

Afgørelsen blev påklaget i november 2001.

Adoptionsnævnet behandlede sagen på et møde i december 2001.

Nævnet besluttede at ændre samrådets afgørelse og give ansøgerne aldersdispensation til et barn i alderen 0-36 måneder. Ansøgerne kunne derfor fortsætte undersøgelses- og godkendelsesforløbet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 16.

Nævnet fandt således, at ansøgerne kunne få dispensation efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, hvorefter der kunne dispenseres fra kravet om, at der maksimalt må være 40 års aldersforskel mellem ansøgeren og barnet, hvis »kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre«.

Hvad angik spørgsmålet om barnløshedsbehandling bemærkede nævnet, at der i adoptionsloven ikke er hjemmel til at afskære ansøgere fra at indgive ansøgning om adoption, når de er i barnløs-

hedsbehandling. Nævnet fandt på den baggrund ikke, at en uafsluttet barnløshedsbehandling kunne medføre afslag i fase 1. Formålet med undersøgelsen i fase 1 er at opnå en afklaring af, om en ansøger opfylder de generelle krav, der gælder for at blive godkendt som adoptant. I fase 3 af undersøgelsesforløbet vil det derimod søges afklaret, om ansøgeren også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere.

Afgørelsen af, om en ansøger også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere, beror på en vurdering af den pågældendes ressourcer, herunder personlighed, familiære forhold, adoptionsmotivet, indstilling til børn og unge m.v.

Spørgsmål om barnløshed og barnløshedsbehandling vil således kunne indgå i samtalerne med amtet i fase 3. En uafsluttet barnløshedsbehandling vil kunne medføre afslag i fase 3, hvis samrådet vurderer, at ansøgerne ikke er afklarede og enige om adoptionsønsket og derfor ikke er egnete til at adoptere.

Nævnet bemærkede i den forbindelse, at det adoptionsforberedende kursus (fase 2) bl.a. har til formål at give ansøgere forståelse for barnløsheden og dermed adoptionsmotivets påvirkning af adoptionsbeslutningen.

Dispensation fra aldersreglen (»særlige omstændigheder«) (nr. 13)

Samrådet afslog i december 2000, at dispensere fra alderskravet i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3, jf. stk. 1. Samrådet tilkendegav samtidig, at ansøgerne kunne fortsætte undersøgelses- og godkendelsesforløbet med henblik på at blive godkendt til et barn i alderen 36-60 måneder.

Ansøgerne var på ansøgningstidspunktet henholdsvis 43 og 42 år. Der var søgt om godkendelse til et barn i alderen 0-4 år.

Nævnet besluttede i maj 2001 at stadfæste samrådets afgørelse.

Nævnet fandt således ikke at det forhold, at ansøgerne havde indgivet ansøgning om adoption umiddelbart efter ophør af ansøgernes barnløshedsbehandling, at flere i ansøgernes omgangskreds havde mindre børn eller det forhold, at ansøgerne begge var i god fysisk og psykisk form kunne begrunde, at der kunne gives dispensation efter denne bestemmelse.

Dispensation fra aldersreglen (»særlige omstændigheder«) (nr. 14)

Samrådets afslog i februar 2001, at dispensere fra alderskravet i medfør af godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3, jvf. stk. 1.

Ansøgerne var begge 48 år på ansøgningstidspunktet, og søgte om godkendelse til et barn i alderen 4-7 år.

Nævnet besluttede i maj 2001 at ændre samrådets afgørelse og give ansøgerne dispensation efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3. Ansøgerne kunne derfor fortsætte godkendelsesforløbet i amtskommunen.

I følge vejledningen om international adoption kan som eksempler på særlige omstændigheder især nævnes særlige forhold hos det barn, der ønskes adopteret. Det gælder f.eks., hvis der søges om adoption af en biologisk søster eller bror til et barn, som man allerede har adopteret, eller af et barn, som ansøgeren i forvejen har et nært og længerevarende tilknytningsforhold til. Det gælder

også, hvis der søges om godkendelse til adoption af et større barn eller et vanskeligt anbringeligt barn under forudsætning af, at ansøgeren – bl.a. gennem erfaringer med børn – har de særlige kvalifikationer, der vil kunne medvirke til at sikre et gunstigt adoptionsforløb for et sådant barn.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at man efter en konkret vurdering fandt, at ansøgerne havde sådanne særlige kvalifikationer. Nævnet lagde herved navnlig lagt vægt på ansøgerindens uddannelse og arbejde som socialpædagog.

Dispensation fra aldersreglen (»særlige omstændigheder«) (nr. 8)

Samrådet afslog i juli 2001 at dispensere fra alderskravet i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 1 i medfør af § 6, stk. 2, nr. 3, jf. stk.1.

Ansøgerne var på ansøgningstidspunktet henholdsvis 44 år og 40 år. Der var søgt om godkendelse til et barn i alderen 0-36 måneder.

Nævnet stadfæstede i oktober 2001 samrådets afgørelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at der ikke forelå særlige omstændigheder, der kunne begrunde en dispensation efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3.

Det forhold, at ansøgerne havde to biologiske børn, samt at ansøgerne fra familie og bekendte havde et godt indblik i, hvad det ville sige at have tre børn og tillige at adoptere et udenlandsk barn, kunne efter nævnets opfattelse ikke føre til en anden vurdering.

Dispensation fra aldersreglen (»særlige omstændigheder«) (nr. 10)

Samrådet afslog i august 2001 at dispensere fra alderskravet i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3, jf. stk.1.

Ansøgerne var på ansøgningstidspunktet henholdsvis 55 år og 50 år.

Ansøgerne havde søgt om godkendelse til et konkret barn på 10 år, som de havde som feriebarne.

Nævnet besluttede i oktober 2001 at ændre samrådets afgørelse og give ansøgerne dispensation efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 3.

Nævnet fandt efter en konkret vurdering, at ansøgerne havde et så nært og længerevarende tilknytningsforhold til det pågældende barn, at det kunne begrunde dispensation fra alderskravet.

Nævnet lagde vægt på, at ansøgerne havde haft kontakt til barnet i ca. 6 år, og at de gennem de sidste 5 år hvert år havde tilbragt 5 ugers sommerferie og 2 ugers juleferie sammen, ligesom ansøgerne havde besøgt barnet i hjemlandet 2-3 gange hvert år af 1 uges varighed.

Nævnet præciserede, at man ikke ved afgørelsen havde taget stilling til, om ansøgerne havde de fornødne ressourcer til at adoptere barnet. En sådan individuel vurdering ville først blive foretaget i fase 3 i godkendelsesforløbet.

2.4.2. Principielle afgørelser vedrørende helbred

Helbred (risikovurdering) (nr. 4)

Samrådet afslog i maj 2001 at godkende ansøgerne som adoptanter på grund af ansøgerindens helbredsforhold.

Afslaget var begrundet i, at det ikke var muligt at få yderligere materiale til at forbedre beslutningsgrundlaget vedrørende ansøgerindens helbreds-mæssige forhold.

Ansøgerindens mor og moster var begge døde af brystkræft i 40-års alderen og samrådet ønskede at få foretaget en risikovurdering af ansøgerinden med henblik på at vurdere, om der var tale om en arvelig form for brystkræft.

Sundhedsstyrelsen har i forbindelse med sagen udtalt, at et krav om risikovurdering/gentest i en adoptionssag, efter styrelsens opfattelse, indebærer en uforholdsmæssig stor krænkelse af den enkeltes ret til beskyttelse af privatlivet.

Adoptionsnævnet ændrede i juni 2001 samrådets afgørelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøgerinden efter de foreliggende oplysninger var sund og rask, og at der derfor ikke var noget til hinder for, at ansøgerne kunne godkendes som adoptanter.

Det var endvidere nævnets vurdering, at det ikke i forbindelse med behandlingen af adoptionssagen var relevant at indhente moderens sygejournal, ligesom nævnet var enige med Sundhedsstyrelsen i, at der ikke kan stilles noget krav om, at der foretages risikovurdering/gentest i adoptionssager.

Helbred (alkoholmisbrug) (nr. 5)

Samrådet afslog i oktober 2000 at godkende ansøgerne som adoptanter på grund af ansøgerindens helbredsforhold.

Afslaget var begrundet i ansøgerindens langvarige alkoholmisbrug.

Adoptionsnævnet stadfæstede i april 2001 samrådets afgørelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøgerinden havde haft et alkoholmisbrug i mere end 10 år, og at der på tidspunktet for nævnets afgørelse kun var gået ca. 1 år og 4 måneder siden, at ansøgerinden sidst misbrugte alkohol. Nævnet var af den opfattelse, at der på grund af den tidsmæssige udstrækning af misbruget måtte forløbe en væsentlig længere periode, før forholdet kunne antages at være så stabilt, at ansøgerne evt. ville kunne godkendes som adoptanter. Nævnet til-lagde det endvidere herved en vis betydning, at ansøgerinden stadig ikke var fuldstændig afholdende, hvilket kunne have betydning for risikoen for tilbagefald.

Nævnet fandt ej heller grundlag for at kritisere samrådets beslutning om, at der ikke var foretaget en speciallægeundersøgelse til belysning af ansøgerindens psykiske helbredstilstand. Nævnet var således enig med samrådet i, at det var forsvarligt at træffe afgørelse på det foreliggende grundlag.

Helbred (funktionsnedsættelse) (nr. 6)

Samrådet afslog i oktober 2000 at godkende ansøgerne som adoptanter på grund af ansøgerindens helbredsforhold.

Afslaget var begrundet i, at ansøgerinden 12 år tidligere havde været involveret i en trafikulykke og efterfølgende havde haft gener fra den ene ben, udtrætning og koncentrationsbesvær. Ansøgerinden led desuden af dobbeltsyn, der var vurderet til at være permanent. CT-scanning af hjernen viste intet abnormt, og efter fysisk genoptræning gik ansøgerinden upåfaldende, men kunne fortsat ikke løbe.

Nævnet besluttede i april 2001 at ændre samrådets afgørelse og godkende ansøgerne som adoptanter. Afgørelsen var begrundet i, at om end ansøgerindens samlede funktionsniveau i et vist omfang var nedsat, var det nævnets vurdering, at ansøgernes samlede ressourcer var tilstrækkelige til at varetage et adoptivbarns behov.

Helbred (diabetes) (nr. 7)

Samrådet afslog i juni 2001 af godkende ansøgerne som adoptanter på grund af ansøgerens helbredsforhold.

Afslaget var begrundet i ansøgerens diabetes. Samrådet fandt ikke, at en indhentet speciallægeerklæring godtgjorde, at risikoen for, at der kunne tilståde yderligere stendiabetiske komplikationer var tilstrækkelig lille til, at ansøgerne kunne godkendes som adoptanter.

Nævnet stadfæstede i august 2001 samrådets afgørelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøgeren i mindst 12 år havde haft en dårlig reguleret sukkersyge, som havde givet komplikationer i form af øjenforandringer. Det var endvidere nævnets vurdering, at der forelå en øget risiko for alvorlige følgesygdomme på længere sigt, såsom f.eks. hjerneblødninger og lammelser samt blodpropper i hjernen.

2.4.3. Principielle afgørelser vedrørende sociale forhold

Sociale forhold (økonomi) (nr. 1)

Samrådet afslog i august 1998 at godkende ansøgerinden som enlig adoptant ud fra en samlet vurdering af sagens omstændigheder, herunder

oplysninger om enlig forsørger, netværk, arbejdsforhold og økonomi.

Nævnet stadfæstede i august 2001 samrådets afgørelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på de oplysninger, som forelå på tidspunktet for samrådets afgørelse i august 1998.

Der blev herved navnlig lagt vægt på oplysningerne om ansøgerindens økonomiske forhold. Det fremgik således af sagen, at ansøgerindens månedlige indtægt på daværende tidspunkt var på ca. kr. 8.400, og at hendes faste månedlige udgifter var på ca. kr. 5.700. Ansøgerinden modtog boligstøtte på ca. kr. 500, hvorefter hun havde kr. 3.200 tilbage til forbrug. Nævnet lagde endvidere vægt på, at ansøgerinden havde været arbejdsløs i længere perioder efter afslutningen af sit studium i 1990 og ikke havde udsigt til varig beskæftigelse.

Nævnet fandt det således tvivlsomt, om ansøgerinden havde en så tilstrækkelig forsvarlig økonomi, at det gav plads til forsørgelse af et barn.

Nævnet lagde endvidere vægt på, at man ikke fandt, at ansøgerinden i 1998 havde et tilstrækkeligt bredt netværk til at kunne godkendes som enlig adoptant.

Nævnet henviste i afgørelsen ansøgerinden til at indgive en ny ansøgning i amtet, såfremt hun ønskede, at nyere oplysninger skulle inddrages i sagen.

Sociale forhold (bolig) (nr. 2)

Samrådet afslog i april 2000 at godkende ansøgerne som adoptanter til barn nr. 3 på grund af ansøgernes boligmæssige forhold.

Nævnet besluttede i november 2001 at ændre samrådets afgørelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at der var tale om en lejlighed med almindelige faciliteter med eget bad og køkken. Det forhold, at den to-værelses lejlighed var på 62 kvadratmeter, gav efter nævnets opfattelse ikke grundlag for at afslå godkendelse til barn nr. 3 under henvisning til boligforhold.

2.4.4. Principielle afgørelser vedrørende samliv

Samliv (nr. 4)

Samrådet afslog i april 2001 at dispensere fra alders- og samlivskravet i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2 og § 8.

Ansøgeren var 37 år og ansøgerinden var 46 år på ansøgningstidspunktet. Der var søgt om godkendelse til et barn 0-36 måneder, alternativt 12-48 måneder.

Nævnet besluttede i maj 2001 at tilbagesende sagen til fortsat behandling i samrådet med henblik på, at der blev tilvejebragt nærmere oplysninger om varigheden af ansøgernes samliv forud for, at ansøgerne i juli 1999 fik fælles folkeregisteradresse.

Vedrørende kravet om 2½ års samliv fremgår følgende af vejledningen om international adoption:

»For at anse samlivskravet for opfyldt, vil det normalt være en forudsætning, at ansøgerne i minimum 2½ år har haft fælles folkeregisteradresse. Efter omstændighederne kan der lægges vægt på oplysninger af anden art, herunder på erklæringer fra ansøgernes pårørende. Ansøger-

nes egne oplysninger om samlivets varighed kan derimod ikke alene begrunde, at samlivskravet kan anses for opfyldt. Hvis der foreligger særlige omstændigheder, vil samlivskravet kunne fraviges.

Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis samlivskravet kolliderer med aldersbetingelserne i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, fordi ansøgerne først har mødt hinanden i en relativt sen alder og hurtigt finder ud af, at de ikke kan få et biologisk barn sammen« (p. 50).

Nævnet lagde ved afgørelsen navnlig vægt på, at man ikke fandt karakteren af ansøgernes forhold forud for juli 1999 tilstrækkelig dokumenteret.

Nævnet fandt i den sammenhæng det relevant at tilvejebringe en mere detaljeret beskrivelse af ansøgernes dagligdag i perioden november 1997 – juli 1999 samt i den forbindelse at give ansøgerne mulighed for evt. at fremvise yderligere dokumentation for deres samliv.

Samliv (nr. 5)

Samrådet afslog i oktober 2001 at dispensere fra samlivskravet i godkendelsesbekendtgørelsens § 8.

Ansøgerne var på ansøgningstidspunktet henholdsvis 42 år og 32 år.

Det fremgik af sagen, at ansøgerne havde haft fælles folkeregisteradresse siden juni 2000, og at ansøgerne havde kendt hinanden siden januar 2000. Adoptionsnævnet besluttede i november 2001 at stadfæste samrådets afgørelse.

Nævnet henviste i afgørelsen til godkendelsesbekendtgørelsens § 8, hvorefter et ægtepar kun kan

godkendes som adoptanter, hvis de på tidspunktet for indgivelsen af ansøgningen har levet sammen i mindst 2½ år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Kravet om minimum 2½ års samliv skal ses ud fra et ønske om at sikre, at ansøgere lever i et stabilt parforhold, hvilket er en forudsætning for et gunstigt adoptionsforløb.

Hvis der foreligger særlige omstændigheder, vil samlivskravet kunne fraviges.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøgere kun kunne dokumentere samliv siden juni 2000. Nævnet fandt i den sammenhæng ikke, at der kunne dispenseres fra samlivskravet med henvisning til det forhold, at ansøgenes alder kolliderede med samlivskravet.

Nævnet lagde derved vægt på, at ansøgere på tidspunktet for ansøgningens indgivelse var henholdsvis 42 og 32 år. Ansøgere ville således også på et senere tidspunkt have mulighed for at søge om dispensation fra alderskravet med henvisning til bestemmelsen i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr.1, hvorefter der kan dispenseres fra kravet om 40 års aldersforskel, hvis »kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre«.

2.4.5. Principielle afgørelser vedrørende enlige ansøgere

Enlige ansøgere(nr. 1)

Samrådet afslog i juni 2001 at godkende ansøgerinden som eneadoptant til et udenlandsk barn, da det efter samrådets opfattelse ikke var godtgjort, at ansøgerinden havde den personlige råstyrke og

grad af psykiske overskud, der var nødvendig for at opfostre et adoptivbarn alene. Afgørelsen blev fastholdt i november 2001.

Nævnet besluttede i november 2001 at ændre samrådets afgørelse og godkende ansøgerinden som eneadoptant til et udenlandsk barn i alderen 12-36 måneder.

Nævnet fandt efter en samlet vurdering, at ansøgerinden havde ressourcer til at kunne adoptere som enlig. Nævnet havde derved navnlig lagt vægt på oplysningerne om ansøgerindens børnerfaring og solide netværk.

Det forhold, at ansøgerinden senest i 1988 havde en reaktiv psykisk lidelse kunne efter nævnets vurdering ikke i sig selv føre til, at ansøgerinden burde have afslag på adoption. Nævnet lagde derved vægt på, at ansøgerinden ikke havde vist tegn på psykisk lidelse siden indlæggelsen 1988, og at ansøgerinden efter 1988 synes at have klaret kriser og belastninger uden psykisk sammenbrud og på en sådan måde, at dette ikke var til hinder for et gunstigt adoptionsforløb.

2.4.6. Principielle afgørelser vedrørende den individuelle vurdering

Den individuelle vurdering (Jehovas Vidner) (nr. 1)

Samrådet afslog i august 2001 at godkende ansøgere til et udenlandsk barn i alderen 4-6 år med henvisning til, at det efter en samlet vurdering ikke fandtes at være til gavn for et barn at blive adopteret af ansøgere.

Det fremgik af sagen, at ansøgere var medlem af Jehovas Vidner.

Ansøgerne var henholdsvis 44 år og 38 år på ansøgningstidspunktet.

Nævnet besluttede i oktober 2001 at tilbagesende sagen til amtskommunen.

Nævnet behandlede klagen dels som en klage over, at ansøgerne ikke havde fået aldersdispensation, dels som en klage over, at de havde fået afslag på godkendelse som adoptanter.

Med hensyn til spørgsmålet om aldersdispensation besluttede nævnet, at ansøgerne kunne få dispensation til at adoptere et barn i alderen 2-4 år, jf. godkendelsesbekendtgørelsen § 6, stk. 2, nr. 1.

Det fremgår således af denne bestemmelse, at der kan dispenseres fra kravet om maksimalt 40 års aldersforskel, hvis »kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre«.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at der ved godkendelse til et barn i alderen 2-4 år ville være 42 års aldersforskel mellem barnet og den ene ansøger, mens der ville være 36 års aldersforskel mellem barnet og den anden ansøger. Nævnet fandt herved, at betingelsen om, at den ene ægtefælle er noget yngre end 40 års aldersforskel var opfyldt.

For så vidt angik spørgsmålet om, hvorvidt ansøgerne herefter kunne godkendes som adoptan-

ter fandt nævnet ikke, at det på det foreliggende grundlag var muligt med tilstrækkelig sikkerhed at vurdere, om ansøgerne havde ressourcer til at adoptere et udenlandsk barn.

Nævnet bemærkede dog, at det forhold, at ansøgerne var medlemmer af Jehovas Vidner ikke kunne medføre et afslag på godkendelse som adoptanter.

Nævnet tilbagesendte sagen til fortsat behandling i samrådet med henblik på, at der blev foretaget en psykologisk undersøgelse af ansøgerne.

Nævnet fandt, at den psykologiske undersøgelse burde fokusere på ansøgernes personlighedsmæssige ressourcer, herunder deres psykiske rummelighed og fleksibilitet i forhold til et adoptere et udenlandsk barn.

2.5. Sagsbehandlingstider i Adoptionsnævnet

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de 51 klagesager som nævnet behandlede i 2001 var 42 dage. Dette er opgjort som bruttosagsbehandlingstiden, dvs. den samlede sagsbehandlingstid fra klagen indkommer til nævnet, og indtil afgørelsen er truffet og sendes til ansøgerne.

Danske bortadoptioner

3

Godkendelsesbekendtgørelsen § 35:

Når et barn ønskes bortadopteret, udvælger Adoptionsnævnet blandt de ansøgere, der i henhold til § 11 er godkendt som adoptanter af et dansk barn, den ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere det konkrete barn.

Ansøgere, der ønsker at adoptere et dansk barn, skal ikke på adoptionsforberedende kursus og er ikke omfattet af det faseopdelte godkendelsessystem, der specielt er tilrettelagt til de udenlandske adoptanter. Forundersøgelsen i forbindelse med

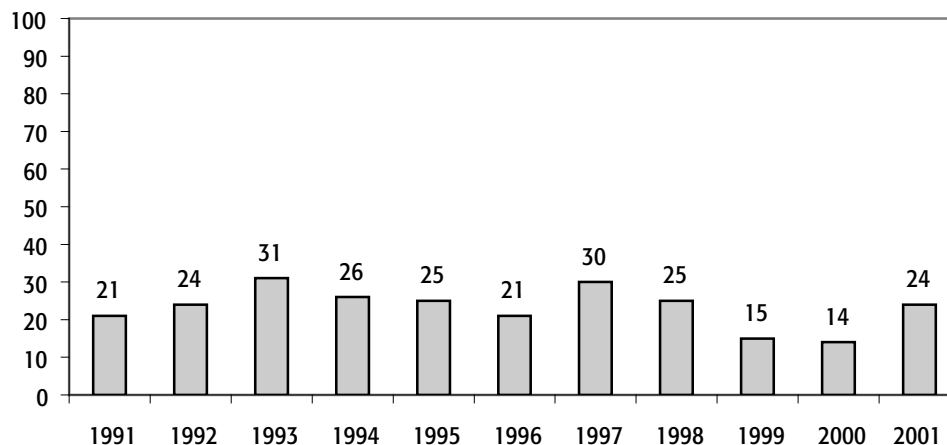
ansøgning til dansk barn omfatter fællessamtale, enesamtale og hjemmebesøg.

Opgaven med at anvise danske børn til godkendte adoptanter med henblik på anonym adoption varetages af Adoptionsnævnet.

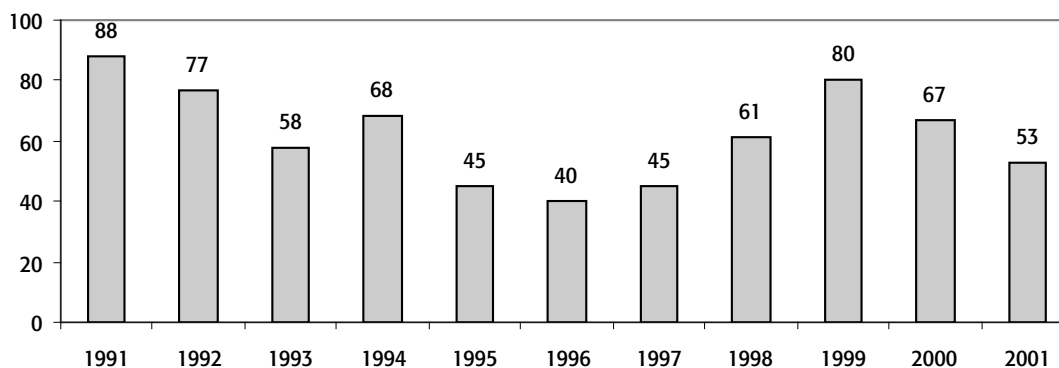
3.1. Antal godkendte ansøgere og danske børn til bortadoption

Normalt er der kun ganske få danske børn til bortadoption. I 2001 blev der således bortadopteret i alt 24 danske børn. Dette var dog flere børn end i 2000, hvor kun 14 danske børn blev bortadopteret.

Danske børn anvist til bortadoption

Antal ansøgere godkendt til dansk barn

Antallet af børn gennem de seneste 10 år fremgår af figuren på side 29. I alt blev der gennem de 10 år anvist 256 børn til anonym dansk bortadoption.

I samme periode blev der godkendt 682 ansøgere til anonym adoption af danske børn, jf. figuren ovenfor. I 2001 alene blev der godkendt 53 ansøgere.

3.2. Proceduren ved anvisning af danske børn

Når en ansøger er godkendt til adoption af et dansk barn, indsender amtskommunen godkendelsessagen til Adoptionsnævnet. Herefter vil en voteringsgruppe, der består af tre nævnsmedlemmer, gennemgå sagen. Der har i 2001 kun været nedsat én voteringsgruppe, der består af Vibeke Rønne, Thure Krarup og Birgit Skov Jensen.

Forretningsordenen § 31:

Når et adoptionsråd indsender en sag, hvori en adoptionsansøger er godkendt til anonym adoption af et dansk barn, foretager tre medlemmer af nævnet en gennemgang af sagen og gør sig herunder bekendt med de oplysninger i sagen, der vil kunne få betydning i forbindelse med en eventuel udvælgelse af ansøgeren i henhold til § 32.

Stk. 2. Med henblik på at foretage den i stk. 1 nævnte gennemgang udpeges en eller flere voteringsgrupper i nævnet. Det medlem af nævnet, der er socialrådgiver, er fast medlem i alle voteringsgrupper.

Hvis det ikke er muligt at anvise et barn til ansøgerne inden et år efter godkendelsen, henlægger Adoptionsnævnet normalt ansøgerens sag.

Når der er et dansk barn til bortadoption, foretager det pædiatriske medlem af Adoptionsnævnet – Birgitte Marner – en pædiatrisk vurdering af barnet. På baggrund af de foreliggende oplysninger om barnet, herunder den pædiatriske vurde-

ring, og oplysningerne om de biologiske forældre, vælger voteringsgruppen den af de godkendte ansøgere, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnet til at adoptere det konkrete barn.

I forbindelse med vurderingen af hvilken ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere et konkret barn, vil bl.a. følgende forhold have betydning:

- 1 At barnet placeres i en passende geografisk afstand fra de biologiske forældre og deres netværk, således at sandsynligheden for, at anonymiteten brydes minimeres.
- 2 At de biologiske forældres ønsker vedrørende barnets kommende forældre og miljø så vidt muligt respekteres.
- 3 At der i adoptivforældrenes baggrund er forhold, værdier og interesser, som stemmer overens med de biologiske forældres således, at miljøet ikke er fuldstændig fremmed. Dette kan f.eks. have betydning, hvis børnene senere i livet vil søge tilbage til deres biologiske ophav.

- 4 At ansøgerne har indsigt og rummelighed i forhold til eventuelle dispositioner i barnets biologiske familie for sygdomme eller handicap.

Hvis et barn har særlige behov – f.eks. på grund af fysiske eller psykiske forhold ved barnet – vil dette naturligvis også have betydning for, hvilken familie, der skønnes bedst egnet.

Når voteringsgruppen har udvalgt en ansøger, giver Adoptionsnævnet besked til den amtskommune, hvor ansøgeren bor. Amtskommunen orienterer herefter ansøgeren om, at nævnet har besluttet at anvise et barn til den pågældende.

Adoptionsnævnets gennemsnitlige bruttosagsbehandlingstid i de danske bortadoptionssager var i 2001 24 dage. Bruttosagsbehandlingstiden udtrykker perioden fra nævnet modtog sagen og til barnet blev anvist til en familie.

Ifølge Adoptionsnævnets forretningsorden, er en af nævnets hovedopgaver at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption. Nævnet har i 2001 taget følgende initiativer i forbindelse med vidensindsamling og forskning på adoptionsområdet:

4.1. Støtte til ISS/IRC

Adoptionsnævnet besluttede i september 2001 at yde økonomiske støtte til organisationen The International Resource Centre for the Protection of Children in Adoption (ISS/IRC) med i alt kr. 300.000 fordelt med kr. 100.000 på årene 2001, 2002 og 2003.

ISS/IRC er en afdeling under organisationen International Social Service (ISS), som arbejder med at fremme implementeringen af både FN's børnekonvention og Haagerkonventionen om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. ISS har deltaget ved udarbejdelsen af begge konventioner.

Målsætningen for ISS/IRC er at fremme og forbedre rettighederne for børn, som befinder sig i situationer, hvor de er i risiko for at blive forsømt eller efterladte, samt børn hvor familiepleje eller navnlig adoption kan komme på tale.

Det er nævnets opfattelse, at ISS/IRC udfører en væsentlig funktion på adoptionsområdet med

hensyn til, at der indsamles og formidles viden om internationale adoptioner.

4.2. Adoptionsrådets seminar om adoptionsforskning

Adoptionsrådet (som blev nedlagt 1. maj 2002) afholdte den 28. august 2001 et seminar om adoptionsforskning, hvori medlemmer fra Adoptionsnævnet deltog.

Formålet med seminaret var at give inspiration til yderligere forskning på adoptionsområdet og skabe et afsæt for diskussion om, hvor forskningen hensigtsmæssigt kan sættes ind, og hvordan et eventuelt forskningskatalog kan opbygges.

I seminaret deltog repræsentanter for myndigheder, organisationer og forskningsmiljøer. Der blev drøftet en række mulige indsatsområder for den fremtidige forskning på området.

Rapporten fra Adoptionsrådets seminar findes på Civilretsdirektoratets hjemmeside www.civildir.dk.

4.3. Nordisk forskningskonference i Göteborg

Den 29. september 2001 blev der afholdt nordisk forskningskonference i Göteborg. Adoptions-

nævnet deltog i konferencen repræsenteret af nævnsmedlem cand.psych. Marie Gammeltoft. På konferencen blev bl.a. drøftet spørgsmål om adoptivbørns tilpasning og integration i skolesystemet på baggrund af konkrete undersøgelser samt behovene for fremtidig forskning på området. Herudover deltog Marie Gammeltoft på konferencen i et seminar om psykosociale forhold ved adoption og adoptivbørns udvikling.

4.4. Indsamling af statistik

Som det fremgik af årsberetningen for 2000, har nævnet taget initiativ til indsamling af omfattende statistiske oplysninger på adoptionsområdet. Disse omfatter oplysninger om samtlige godkendelsessager og matchingsager i samrådene, klage-

sager i Adoptionsnævnet samt rådgivninger ydet af nævnets børnelæger.

Der henvises herom til kapitel 5 samt nævnets statistik, der kan rekvireres fra nævnets sekretariatet eller læses på hjemmesiden www.adoptionsnaevnet.dk.

Der henvises i øvrigt til kapitel 7 for en beskrivelse af nævnets nationale aktiviteter og initiativer i 2001.

4.4. Andre initiativer

I forbindelse med vidensindsamling på adoptionsområdet har nævnet desuden deltaget i en række møder og konferencer i ind- og udland. Der henvises herom til kapitel 7 og 8.

Nøgletal på adoptionsområdet

5

5.1. Hjemtagne børn i 2001

Nedenstående tabel viser antallet af udenlandske adoptivbørn, som er hjemtaget af de to formid-

lende organisationer i 2001. Som det fremgår, blev der hjemtaget 631 børn fra i alt 23 lande. Kina er med 21% af samtlige adoptioner i 2001 det land,

Hjemtagne børn i 2001	AC	DanAdopt	I alt	Andel
Bolivia	17	0	17	3%
Bulgarien	0	15	15	2%
Burkina Faso	2	0	2	0%
Colombia	83	5	88	14%
Ecuador	8	0	8	1%
Estland	0	1	1	0%
Etiopien	22	0	22	3%
Filippinerne	0	5	5	1%
Guatemala	3	0	3	0%
Hvide Rusland	13	0	13	2%
Indien	47	68	115	18%
Kina	103	31	134	21%
Korea	0	69	69	11%
Letland	1	0	1	0%
Nepal	3	0	3	0%
Nicaragua	1	0	1	0%
Peru	5	0	5	1%
Polen	0	8	8	1%
Rumænien	0	6	6	1%
Slovakiet	2	0	2	0%
Thailand	17	5	22	3%
Tjekkiet	20	0	20	3%
Ungarn	9	0	9	1%
Vietnam	27	35	62	10%
I alt	383	248	631	100%

hvorfra Danmark modtager flest børn. Herefter kommer henholdsvis Indien og Colombia. Børn fra disse tre lande udgør tilsammen mere end halvdelen (53%) af samtlige hjemtagne børn i 2001.

5.2. Afgørelser om godkendelse som adoptant

I 2001 traf de amtskommunale adoptionssamråd i alt 694 afgørelser om godkendelse som adoptant.

Godkendelsesprocenten udgjorde i 2001 90%, mens afslagsprocenten var 10%. Ni ud af 10 ansøgere, der søger om godkendelse som adoptant, bliver med andre ord godkendt. Som det fremgår af figuren, har godkendelsesprocenten i de seneste 5 år været nogenlunde konstant omkring 90%.

Hvis man udelukkende ser på afgørelser i 2001, der vedrører par, er godkendelsesprocenten for landet som helhed 91%, mens afslagsprocenten er 9%. I alt vedrørte 649 af afgørelserne truffet i år 2001 par.

Afgørelser i 2001

Afgørelser i alt	694
Godkendelser	625
Godkendelsesprocent	90%
Afslag	69
Afslagsprocent	10%

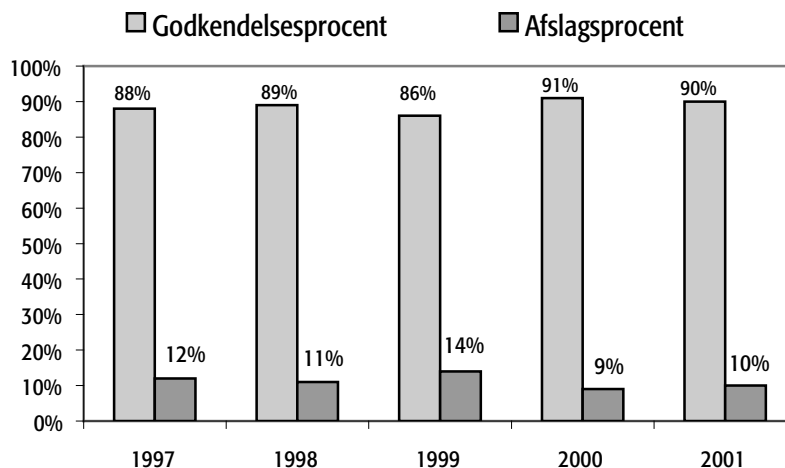
Således var der i alt 45 afgørelser i 2001, som vedrørte enlige ansøgere. Af disse blev 71% godkendt, mens 29% fik afslag på godkendelse som adoptant.

5.3. Matchinger

Adoptionsnævnet har fra amterne og de formidlende organisationer indhentet oplysninger om proceduren, når ansøgere får stillet et konkret barn i forslag (matchingen).

De formidlende organisationer har i 622 tilfælde stillet et udenlandsk barn i forslag til danske ansøgere i 2001. I 3% af tilfældene havde barnet én gang tidligere været stillet i forslag til en dansk

Godkendelses- og afslagsprocent gennem de seneste fem år

ansøger, og i 1% af tilfældene havde barnet været stillet i forslag to gange tidligere.

Har organisationen vurderet, at barnet falder inden for en almen godkendelse?

	Antal	Procent
Ja	478	77%
Nej/i tvivl	144	23%
I alt	622	100%

Begrundelse for, at barnet vurderes uden for/tvivl

	Antal	Procent af samtlige sager (n=144)
Fysiske forhold hos barnet	68	47%
Psykiske forhold hos barnet	21	15%
Barnet er ældre end 36 måneder	32	22%
Søskende	38	26%
Andet	20	14%

Sagens afslutning

	Antal	Procent
Barn/børn forventes hjemtaget til ansøgeren	595	98%
Ansøgerens godkendelse trukket tilbage	5	1%
Sagen er henlagt	7	1%
I alt	607	100%

Gennemsnitsalderen for børnene var 13,8 måneder på det tidspunkt, hvor de blev bragt i forslag.

Ud af de 622 sager vurderede organisationen i 144 sager – svarende til 23% – enten, at barnet faldt uden for en almen godkendelse eller var i tvivl herom. Begrundelserne herfor fremgår af tabellen nedenfor. Det bemærkes, at der i den enkelte sag kan være flere begrundelser, hvorfor antallet af begrundelser tilsammen overstiger 144.

I 72% af alle de matchingforslag, som organisationerne behandlede, vurderede de, at forslaget lå inden for ansøgernes godkendelse, og forslaget blev derfor sendt direkte til ansøgerne til tilkendegivelse af, om de var indstillet på at modtage barnet, jf. tabellen nedenfor.

For så vidt angår amternes sagsbehandling vedrører indberetningerne oplysninger om matchingforslag, der er afsluttet i amterne. Mens oplysningerne om matchinger fra organisationerne vedrører børn i forslag, vedrører amternes statistik således sager i amterne.

Som det ses af tabellen til venstre, afsluttede amterne i 2001 i alt 607 matchingsager.

I de 595 sager, som blev afsluttet med, at et barn/børn forventes hjemtaget til ansøgeren, blev ansøgerens godkendelse udvidet i forbindelse med matchingen i 89 sager, hvilket svarer til 15% af sagerne.

Antallet af udvidelser i forbindelse med en matching svarer nogenlunde til tidligere erfaringer på dette område. I 2000 fik ansøgerne i 14% af sagerne udvidet deres godkendelse til at omfatte et konkret barn og ifølge en tidligere statistik, som Civilrettsdirektoratet har udgivet vedrørende

Organisationerne vurdering af matchingforslaget

	Antal (procent)
Matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt direkte til ansøgeren til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet	449 (72%)
Tvivl om, hvorvidt matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt til samrådet	11 (2%)
Matchingforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget sendt til samrådet, da ansøgeren ønsker at søge om at få godkendelsen udvidet til at omfatte det pågældende barn	67 (11%)
Matchingforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget er alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgeren ikke har ønsket at søge om udvidet godkendelse	22 (4%)
Sagen er sendt til samrådet, da giverlandet har bragt et barn i forslag uden på forhånd at tage stilling til hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret	61 (10%)
Sagen er sendt til samrådet, da ansøgeren har reflekteret på omtalen af et konkret barn (»børn søger forældre«)	12 (2%)
I alt	622 (101%)

matchinger i 1994 og 1997 blev ansøgerens godkendelse udvidet i henholdsvis 13% i 1994 og 18% i 1997 af samtlige matchingsager.

Adoptionsnævnet udgiver årligt en statistik vedrørende godkendelses- og matchingsager. På næv-

nets hjemmeside findes endvidere løbende og opdaterede tal på adoptionsområdet (www.adoptionsnaevnet.dk).

Nævnets tilsynsvirksomhed i 2001

6

6.1. Tilrettelæggelse af tilsynet i 2001

Med den seneste ændring af adoptionsloven, som trådte i kraft den 1. januar 2000, fik nævnet tillagt en række tilsynsfunktioner, som det ikke tidligere har varetaget. Indtil 1984 havde nævnet dog tilsynet med amterne. Nævnet har med den nye lov fået til opgave at føre tilsyn med de adoptionsformidlende organisationers behandling af matchingforslag (sager hvor et konkret barn bringes i forslag over for ansøgerne) og med organisationernes virksomhed i udlandet, herunder deres relation til udenlandske samarbejdspartnere. Nævnet har endvidere fået til opgave at føre tilsyn med de amtskommunale adoptionssamråd. Disse tilsynsopgaver er tidligere i et vist omfang blevet varetaget af Civilretsdirektoratet.

Hensigten med at give nævnet disse tilsynsfunktioner er navnlig at styrke tilsynet med de formidlende organisationer og at søge at fremme kvalitet og ensartethed i samrådenes praksis.

Godkendelsesbekendtgørelsen:

§ 38: Adoptionsnævnet fører tilsyn med adoptionssamrådene og behandler klager over afgørelser, der træffes af adoptions-samrådene.

§ 39: Civilretsdirektoratet fører tilsyn med de formidlende organisationer, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Adoptionsnævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet og med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Stk. 3. Civilretsdirektoratet og Adoptionsnævnet behandler klager over de formidlende organisationer inden for direktoratets og nævnets tilsynsområder.

Stk. 4. Amtskommunerne indberetter til Adoptionsnævnet, hvis amtskommunen bliver opmærksom på særlige forhold vedrørende de formidlende organisationers virksomhed i udlandet eller de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

6.1.1. Tilsyn med organisationernes behandling af matchingforslag

Når matchingen er foretaget i afgiverlandet, vurderer de formidlende organisationer, om matchingforslaget ligger inden for ansøgernes godkendelse (jf. ordforklaringen bagerst i beretningen for beskrivelse af »almen« versus »udvidet« godkendelse). Organisationerne har ansat en række børnelæger, således at organisationerne har de nødvendige faglige forudsætninger for at foretage en vurdering af matchingforslagene. Samtidig med, at matchingforslaget sendes til ansøgerne, orienteres amtskommunen (samrådet) om forslaget. Samrådet træffer – i modsætning til tidligere – ikke afgørelse i sager, hvis barnet efter organisationens vurdering ligger inden for ansøgernes godkendelse.

I de tilfælde hvor den formidlende organisation er i tvivl om, hvorvidt barnet ligger inden for ansøgernes godkendelse, skal sagen sendes til amtskommunen med henblik på, at samrådet tager stilling til, om forslaget ligger inden for ansøgernes godkendelsesramme. I de tilfælde, hvor organisationen vurderer, at barnet ligger uden for ansøgernes godkendelse, skal sagen – hvis ansøgerne ønsker at adoptere barnet – ligeledes sendes til samrådet med henblik på, at samrådet tager stilling til, om ansøgernes godkendelse kan udvides.

Organisationerne fik kompetencen i matchingsager pr. 1. april 2000, og det er ved lovændringen forudsat, at organisationerne udviser betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af udenlandske matchingforslag, således at forslagene sendes til samrådene til afgørelse, medmindre forslagene ligger *åbenbart* inden for ansøgernes godkendelse.

Det forhold, at private organisationer har fået tillagt en opgave, som før var en samrådets opgave, medfører i sig selv, at nævnet i en overgangsperiode bør føre et intensivt tilsyn på området. Det fremgår således også af bemærkningerne til lovforslaget til lov om ændring af adoptionsloven (Lovforslag L40 fremsat den 8. oktober 1998 af Justitsministeren), at der bør ske en styrkelse af tilsynet med de formidlende organisationers virksomhed.

Nævnet har ved tilrettelæggelsen af sit tilsyn i både 2000 og 2001 lagt vægt på, at der ikke alene foretages en bagudrettet kontrol med allerede afgjorte sager, men at tilsynet i vidt omfang også baseres på dialog med organisationerne, således at der er mulighed for at drøfte eventuelle tvivlsspørgsmål og følge den generelle udvikling på adoptionsområdet.

Adoptionsnævnets sekretariat har i den sammenhæng bl.a. fået til opgave at holde møder med de formidlende organisationer med henblik på drøftelse af generelle problemer. Der er i 2001 – ligesom i 2000 – afholdt to møder med organisationerne henholdsvis den 14. maj og den 21. september 2001. Der henvises til kapitel 7.5.2.

Adoptionsnævnet har som led i sit tilsyn med organisationernes behandling af matchingsager indkaldt en række sager. Nævnet har således indkaldt alle matchingsager afgjort i perioden 1. juli til 31. august 2001 samt alle sager vedrørende bulgarske børn, der er matchet i 1997, 1998 og 1999.

Nævnet er ikke i forbindelse med sit tilsyn blevet opmærksom på forhold, som har givet anledning til indberetning til Justitsministeriet, Civilretsdirektoratet.

6.1.2. Tilsyn med organisationernes virksomhed i udlandet

Justitsministeren (Civilretsdirektoratet) fastsætter i autorisationerne rammerne for de formidlende organisationers virksomhed.

Nævnet har ved varetagelsen af denne opgave lagt vægt på at besøge afgiverlande og i den forbindelse undersøge, hvorledes de formidlende organisationer tilrettelægger og gennemfører formidlingen. Tilsynet er blevet gennemført ved samtaler med de formidlende organisationers kontaktpersoner, samtale med myndighedspersoner og besøg på de institutioner, hvorfra der formidles børn til adoption i Danmark.

Nævnet har i 2001 foretaget tilsynsrejser til Bulgarien, Vietnam og Kina. Der henvises herom til beretningens kapitel 8.

6.1.3. Tilsynet med adoptionssamrådene

Adoptionsnævnets opgave med at føre tilsyn med de amtskommunale adoptionssamråd har navnlig til formål at fremme størst mulig kvalitet og ensartethed i samrådenes afgørelser. Adoptionsnævnet modtager hvert år kun et mindre antal klager, og har således ikke gennem sin virksomhed som klageinstans mulighed for at sikre en højere grad af ensartethed i samrådenes praksis. Dette er bl.a. baggrunden for, at nævnet ligesom i relation til de formidlende organisationer har valgt også at basere sit tilsyn med amterne på dialog.

Adoptionsnævnets forretningsorden § 23:

Nævnet kan indkalde sager fra de amtskommunale adoptionssamråd til gennemsyn i nævnet.

Stk.2. Nævnet underretter adoptionssamrådet om resultatet af gennemgangen.

Stk.3. Nævnet kan ikke som led i sin tilsynsvirksomhed omgøre adoptionssamrådenes afgørelser.

Adoptionsnævnets forretningsorden § 24:

Nævnet afholder møder med adoptionssamrådene. Nævnet kan endvidere afgive vejledende udtalelser og henstillinger til adoptionssamrådene.

Nævnet orienterer samrådene om afgørelser i sager af mere principiell betydning (jf. kapitel 2.4.).

I januar 2001 afholdt Adoptionsnævnet et landsmøde for de amtskommunale adoptionssamråd. Mødet, der var det første landsmøde siden 1995, koncentrerede sig navnlig om spørgsmål i forbindelse med den nye adoptionslov. Der henvises til kapitel 7.3.

Nævnet har endvidere indkaldt alle sager for perioden 1. april til 30. september 2001, hvor der er truffet afgørelse om aldersdispensation efter de nye regler i godkendelsesbekendtgørelsens § 6,

stk. 2, samt alle sager vedrørende godkendelse af adoptanter fra september 2001, jf. 6.3. nedenfor.

6.2. Indberettede sager fra organisationer og samråd

Såvel amtskommunerne som de formidlende organisationer kan indberette matchingsager til Adoptionsnævnet. Ifølge godkendelsesbekendtgørelsens § 39, stk. 4, indberetter amtskommunen således til Adoptionsnævnet, hvis amtskommunen bl.a. bliver opmærksom på særlige forhold vedrørende de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Adoptionsnævnet behandler også klager over samrådenes afgørelser i matchingsager. Organisationerne kan således indberette en sag for nævnet, hvis de er uenige i et samråds vurdering af et barn.

Nævnet har i 2001 truffet afgørelser i 18 sådanne indberettede matchingsager.

14 af disse indberetninger var fra amterne og 4 var fra de formidlende organisationer.

10 sager vedrørte AC, 7 sager DanAdopt og en enkelt indberetning vedrørte begge organisationer, da der var tale om to forskellige matchinger.

Ud af de 18 sager valgte nævnet at udtale kritik eller fremkomme med henstillinger i 7 sager. De 7 sager er beskrevet nedenfor. I de første fire sager henledte nævnet organisationernes opmærksomhed på bemærkningerne til den seneste ændring af adoptionsloven, hvoraf fremgår, at det forudsættes, at de formidlende organisationer udviser betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af

udenlandske matchingforslag, således at sagerne sendes til samrådene til afgørelse medmindre forslagene åbenbart ligger inden for godkendelsen.

1. Kritik af AC

Matchingsagen blev indberettet af Nordjyllands Amt, som havde modtaget sagen fra organisationen til orientering.

Nævnet var efter en gennemgang af sagen enig med samrådet i, at det var tvivlsomt, om barnet faldt inden for ansøgenes godkendelse, hvorfor sagen burde have været forelagt samrådet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 29.

Det fremgik af sagen, at barnet – som var en pige fra Colombia – havde en fødselsvægt på 2.060 gram og at barnet var 6 uger gammelt ved udfærdigelsen af den lægelige rapport.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at der på baggrund af de foreliggende oplysninger var tvivl om, hvorvidt barnet var født rettidigt, hvorfor hendes lave fødselsvægt på kun 2.060 g. kunne være udtryk for, at hun havde været underernæret i fostertilværelsen. Det forhold, at »der er ingen negative udsagn om hendes udvikling«, som blev anført i den lægelige udtalelse fra Adoption Center, dækkede over, at hendes psyko-motoriske udvikling slet ikke var beskrevet. Hertil kom, at hun havde haft flere infektioner siden fødslen.

Barnet var steget fint i vægt efter fødslen, hvilket naturligvis var en positiv oplysning, uanset at der kun var tale om en observationstid på 6 uger, men nævnet fandt under alle omstændigheder, at der måtte herske usikkerhed om den videre udvikling af dette lille og ufuldstændigt beskrevne barn.

2. Kritik af AC

Også denne matching var indberettet af Nordjyllands Amt, som havde modtaget sagen til orientering fra AC. Matchingen vedrørte en dreng fra Ecuador.

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen, at barnet lå uden for ansøgenes godkendelse. Sagen burde derfor have været fremsendt til behandling i samrådet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 29.

Vi lagde ved afgørelsen navnlig vægt på, at barnet to gange var opereret for sammenvoksede kranieknogler (craniesynostose). Selv om beskrivelsen af barnet var fin – inklusiv en efterfølgende normal vækst af kraniet, og en tilsyneladende normal udvikling både psykisk og motorisk – så fandt nævnet, at en sådan craniesynostose kunne være ledsaget af specielt neurologiske komplikationer, som ikke nødvendigvis viser sig straks.

3. Kritik af DanAdopt

Sagen var indberettet af Roskilde Amt, og nævnet fandt efter en gennemgang af denne, at DanAdopt burde have fremsendt sagen til samrådet.

Vi lagde herved vægt på oplysningerne om, at barnet var født 6 uger for tidligt med en fødselsvægt på 2000 gram. Til trods for, at den pågældende pige fra Indien havde udviklet sig fint, var det nævnets vurdering, at den tidlige fødsel og lave fødselsvægt gjorde, at der var tvivl om, hvorvidt barnet faldt inden for ansøgenes godkendelse. Sagen burde derfor have været fremsendt til samrådet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 29.

4. Kritik af DanAdopt

Sagen var indberettet fra Københavns Amt, og nævnet fandt også efter en gennemgang af denne,

at DanAdopt burde have fremsendt sagen til samrådet.

Vi lagde herved vægt på, at oplysningerne om barnets sitren og anspændthed i kroppen bl.a. kunne give mistanke om, at drengen var født for tidligt eller anden udviklingsrisiko.

Nævnets vurdering var herefter, at der var tvivl om, hvorvidt barnet faldt inden for ansøgenes godkendelse, hvorfor sagen burde have været fremsendt til samrådet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 29.

5. Henstilling til Århus Amtskommune

Nævnet modtog indberetningen fra AC, som i en konkret sag fandt, at sagsbehandlingstiden på at få gennemført en børnepsykiatrisk undersøgelse var urimelig lang, når der skulle tages hensyn til, at der var tale om en konkret matchingsag.

Det fremgik af sagen, at samrådet den 28/3 2001 besluttede at iværksætte en børnepsykiatrisk undersøgelse, og at undersøgelsen blev gennemført den 1/5-2001.

Nævnet udtalte, at man fandt det beklageligt, at det ikke havde været muligt at finde en anden børnepsykiater, som kunne afholde samtale med ansøgerne på et tidligere tidspunkt. Nævnet var af den opfattelse, at konkrete matchingsager altid bør behandles som meget hastende sager. På den anden side fandt nævnet ikke grundlag for at tilsidesætte amtets oplysning om, at man har forsøgt at finde en anden børnepsykiater, men at dette ikke har kunnet lade sig gøre.

6. Kritik af AC – generelt spørgsmål

Sagen var indberettet af adoptionssamrådet ved Roskilde Amt, som i en konkret matchingsag fra

Tjekket fandt det meget utilfredsstillende at skulle afgøre en sag uden at have alt tilgængeligt materiale om barnet, herunder en videoptagelse, til rådighed.

Nævnet var af den opfattelse, at samrådet altid bør have samtlige oplysninger på et barn i forslag i forbindelse med stillingtagen til, hvorvidt matchingforslaget kan tiltrædes. Eftersom ansøgerne også bør have tilsendt samtlige oplysninger i sagen, bad Adoptionsnævnet begge organisationer om fremover i sådanne sager at udarbejde en kopi af en medsendt video, således at der kan sendes et eksemplar til såvel ansøger som samråd.

7. Henstilling til AC – generelt spørgsmål

Denne indberetning fra Københavns Kommune vedrørte risikobørn, der bringes i forslag til flere familier. Kommunen havde i to konkrete sager fra AC fundet det betænkeligt, at to forskellige ansøgerpar i Københavns Kommune havde fået bragt det samme søskendepar i forslag. Herudover anførte Københavns Kommune, at sagen rejste et spørgsmål om det hensigtsmæssige i, at børn i forslag ikke anonymiseres, når der er tale om risikobørn.

Nævnet var efter en gennemgang af sagen enig med AC i, at den nye adoptionslov ikke levner mulighed for at tilbageholde oplysninger om et barn i forslag – heller ikke selv om det drejer sig om et barn, som ligger uden for ansøgernes almen godkendelse. Vedrørende forelæggelse af oplysninger til ansøgeren under matchingproceduren, fremgår det således af bemærkningerne til den seneste ændring af adoptionsloven, at

»Når den formidlende organisation modtager et matchingforslag fra de udenlandske myndigheder, bør ansøgerne med det samme have tilsendt

alle oplysninger. Det gælder også, selv om den formidlende organisation sender sagen videre til samrådet til afgørelse« (p. 21).

Baggrunden herfor er bl.a., at ansøgeren skal have det fulde materiale til rådighed i forbindelse med beslutningen om, hvorvidt de kan acceptere matchingforslaget og evt. ønsker at søge deres godkendelse udvidet til at omfatte det konkrete barn.

Adoptionsnævnet var dog samtidig enig med kommunen i, at der kan opstå et etisk problem, når ansøgere vælger at søge om udvidelse af deres godkendelse til et barn uden kendskab til, at andre ansøgere kan have indgående kendskab til barnet i forbindelse med, at barnet tidligere har været bragt i forslag til anden ansøger.

På denne baggrund anmodede nævnet herefter de formidlende organisationer om at udforme deres vejledning af ansøgere således, at det henstilles til adoptanterne, at billeder, video og andre følsomme oplysninger om et barn i forslag behandles med fortrolighed.

6.3. Indkaldte sager

6.3.1. Matchingsager

Som led i nævnets tilsyn med samrådene og med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag, har vi indkaldt samtlige matchingsager, som blev afsluttet i perioden 1. juli til 31. august 2001. Det drejer sig om i alt 96 sager.

I 46 sager blev børnene formidlet gennem AC, mens børnene i 50 sager blev formidlet gennem DanAdopt. De tre største afgiverlande var i denne

periode Korea (20 sager), Kina (18 sager) og Vietnam (17 sager).

Børnene var i gennemsnit 11,5 måneder på matchingtidspunktet. Dog er der stor aldersmæssig spredning, idet alderen varierede fra 3 uger til 63 måneder.

I gennemsnit gik der 5,7 uger fra udfærdigelsen af den seneste lægeerklæring i giverlandet og indtil barnet blev matchet med en dansk ansøger. I 11 sager vurderede organisationen, at barnet pga. fysiske eller psykiske forhold faldt uden for en almen godkendelse.

Samrådet har været involveret i 28 (29%) af de gennemgåede matchingsager. Samrådet bliver inddraget i en matchingsag, når organisationen vurderer, at barnet falder uden for ansøgerne godkendelse eller er i tvivl herom. Endvidere skal samrådet træffe afgørelse, når det er organisationen, som foreslår en ansøger til et bestemt barn. Dette er tilfældet, når giverlande bringer børn i forslag uden at stille forslag om, hvem barnet ønskes placeret hos. Endelig skal samrådet også træffe afgørelse, når en ansøger har reflekteret på en generel omtale af et konkret barn i f.eks. de formidlende organisationers blade (»barn søger forældre«).

I 17 ud af de 28 sager, hvor samrådet var involveret i matchingen, blev ansøgernes godkendelse udvidet i forbindelse med matchingen. Dette svarer til 18% af alle de matchede børn i perioden.

Adoptionsnævnets gennemgang af de 96 sager gav følgende resultat:

Nævnet besluttede at udtale kritik i matchingerne vedrørende fire børn (svarende til 4%). Herud-

over besluttede man i en enkelt sag at undersøge baggrunden for et meget sparsomt oplysningsniveau nærmere.

Adoptionsnævnet vurdering af matchingen af 96 børn

	Er nævnet enige med organisationen	Er nævnet enige med samrådet
Ja	66 (97%)	26 (93%)
Nej	2 (3%)	2 (7%)
I alt	68 (100%)	28 (100%)

Matchingsagerne med de fire børn vedrørte tre forskellige sager, idet en af matchingerne involverede tvillinger. Forholdene i disse tre sager, hvor nævnet således besluttede at kritisere matchingen omhandlede følgende:

1. Kritik af samrådet ved Ringkjøbing Amt

Nævnet fandt efter en gennemgang af denne sag, at samrådet burde have udvidet ansøgernes godkendelse, da børnene på baggrund af de foreliggende oplysninger lå uden for en almen godkendelse.

Det fremgik således af de lægelige oplysninger, at børnene, som var tvillinger, ved fødslen vejede henholdsvis 1280 gram og 1680 gram. Herudover var de vurderet til en gestationsalder på 32 uger (dvs. født 8 uger for tidligt). Børnene var således præmature og havde lav fødselsvægt. Derudover havde man hos den ene tvilling fundet en hjertefejl ASD, som muligvis kunne blive operationsskrævende. Endvidere var der hos den samme tvilling fundet en cyste i hjernen, hvis betydning

det ikke var muligt at udtale sig om på et så tidligt tidspunkt.

Nævnet fandt herefter, at børnene faldt uden for en almen godkendelse.

2. Kritik af DanAdopt

Det fremgik af denne sag, at barnet fra fødslen havde forhøjede levertal og lavt calcium i blodet. Dette blev dog normaliseret inden for det første halve år, men man fandt ikke årsagen. Derudover var der målt lille hovedomfang, hørt hjertemislyd og set 4-fingerfure og lyse streger i huden.

Nævnet fandt på denne baggrund, at det var tvivlsomt, hvorvidt barnet lå inden for ansøgerens godkendelse, hvorfor sagen burde have været sendt til samrådet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 29. Det fremgik således også af papirerne fra organisationens pædiater, at denne havde været bekymret.

3. Kritik af AC

Nævnet fandt også i denne sag, at det var tvivlsomt, om barnet lå inden for ansøgernes almene godkendelse, hvorfor sagen burde have været sendt til samrådet.

Vi lagde herved vægt på, at barnet ifølge de foreliggende oplysninger var i dårlig trivsel. Der foreslå således oplysninger om, at barnet ved undersøgelsen var svært underernæret, da det efter 2½ måned på børnehjem kun havde taget 450 gram på. Samtidig var der meget hyppige infektioner. Nævnet fandt på denne baggrund, at der kunne være tale om en vekselvirkning mellem dårlig trivsel og dårligt immunforsvar, som kunne tyde på et langvarigt og belastende forløb. Hertil kom, at årsagerne til barnets dårlige trivsel ikke var kendt.

I begge de to sager fra de formidlende organisationer henledte nævnet organisationernes opmærksomhed på bemærkningerne til den seneste ændring af adoptionsloven, hvoraf fremgår, at det forudsættes, at de formidlende organisationer udviser betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af udenlandske matchingforslag, således at sagerne sendes til samrådene til afgørelse, medmindre forslagene åbenbart ligger inden for godkendelsen.

6.3.2. Godkendelsessager

Ud over matchingsager har nævnet indkaldt alle sager, hvor adoptionssamrådene har truffet afgørelse (godkendelse eller afslag) om godkendelse som adoptant i september måned 2001.

Det drejer sig om i alt 62 sager.

Nævnet har gennemgået sagerne navnlig med henblik på at vurdere dels om betingelserne for godkendelsen eller afslaget er opfyldt, dels om de forvaltningsmæssige krav var overholdt i sagerne. Gennemgangen har således koncentreret sig om, hvorvidt der var hjemmel til at træffe den pågældende afgørelse, om afgørelser om iværksættelse af specialundersøgelser eller afslag var tilstrækkeligt begrundet, og om der i øvrigt har været forhold, som gav anledning til kritik.

I 60 af de 62 sager blev ansøgerne godkendt, mens de i 2 sager fik afslag på godkendelse som adoptanter.

7 af sagerne blev efter en gennemgang udtaget, og samrådet fik lejlighed til at fremkomme med eventuelle bemærkninger til disse sager. Adoptionsnævnet valgte efter gennemgang af disse 7 sager at udtale kritik i to sager. I to andre sager

noterede nævnet sig, at samrådet havde taget den foreløbige kritik til efterretning, og i de resterende tre sager fandt nævnet ikke grundlag for at udtale kritik.

De to sager, hvor nævnet valgte at kritisere samrådet var fra henholdsvis Nordjyllands Amt og Københavns Amt.

I den ene sag havde ansøgerne søgt om godkendelse til et barn i alderen 0-36 måneder, men var alene godkendt til et barn i alderen 12-36 måneder. Efter nævnets opfattelse opfyldte samrådets afgørelse om kun delvist at imødekomme ansøgningen ikke forvaltningslovens krav om begrundelse, henvisning til relevante retsregler samt klagevejledning, jf. forvaltningslovens § 22, § 24 og § 25.

I den anden sag var ansøgerne henholdsvis 46 og 37 år på ansøgningstidspunktet, og samrådet gav aldersdispensation til et barn i alderen 0-36 måneder. Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen ikke, at der var grundlag for at give en sådan aldersdispensation.

De to sager, hvor nævnet noterede sig, at samrådet havde taget den foreløbige kritik til efterretning var fra henholdsvis Viborg Amt og Frederiksborg Amt.

I den ene sag var der tale om manglende begrundelse, manglende henvisning til relevante retsregler samt manglende klagevejledning i forbindelse med en afgørelse, hvor et ansøgerpar havde fået en delvis godkendelse.

I den anden sag var der ligeledes tale om manglende henvisning til relevante retsregler ved en afgørelse om iværksættelse af en psykologundersøgelse.

I begge sagerne medgav samrådet, at der var tale om sådanne formelle mangler ved afgørelserne.

6.3.3. Aldersdispensationer

Adoptionsnævnet har som led i tilsynet med de amtskommunale adoptionsråd indkaldt alle sager, hvor der efter de nye regler er givet dispensation fra aldersreglerne efter bestemmelserne i godkendelsesbekendtgørelsen § 6, stk. 2, i perioden 1. april - 30. september 2001.

Udgangspunktet efter de nye regler på området er fortsat, at der på tidspunktet for indgivelsen af ansøgningen om godkendelse som adoptant ikke må være over 40 års aldersforskel mellem ansøger og barn. De nye regler indebærer imidlertid en større grad af fleksibilitet over for alderskravene, hvor der er tale om:

- at den ene ansøger er ældre end 40 år, og den anden er noget yngre (§ 6 stk. 2, nr. 1)
- at ansøgerne tidligere har adopteret et barn og derefter ønsker at adoptere endnu et barn. Ansøgningen skal indgives inden »rimelig tid« efter at have modtaget et adoptivbarn. (§ 6, stk. 2, nr. 2)
- særlige omstændigheder: adoption af større børn og andre vanskelig anbringelige børn (§ 6, stk. 2, nr. 3)

Nævnet har i den pågældende periode modtaget indberetninger om i alt 52 aldersdispensationer.

Ansøgnernes gennemsnitlige alder på ansøgningstidspunktet var henholdsvis 40 år for kvindens vedkommende og 42 år for mandens vedkommende.

Som det fremgår, blev de fleste aldersdispensationer – 27 ud af de 52 – givet under henvisning til, at ansøgerne tidligere havde adopteret et barn.

Efter hvilken bestemmelse er der givet dispensation?

	Antal	Procent
§ 6, stk. 2, nr. 1 (»noget yngre«)	19	37%
§ 6, stk. 2, nr. 2 (»inden rimelig tid«)	27	52%
§ 6, stk. 2, nr. 3 (»særlige omstændigheder«)	6	12%
I alt	52	101%

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagerne, at der i 8 sager var dispenseret i strid med den gældende praksis på området.

De 8 sager vedrørende følgende:

1. Frederiksberg Kommune

Ansøgerne var henholdsvis 39 og 42 år på ansøgningstidspunktet. Samrådet dispenserede fra alderskravet i medfør af § 6, stk. 2, nr. 1, og godkendte ansøgerne til et udenlandsk barn i alderen 0-36 måneder.

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen ikke, at en sådan dispensation var overensstemmende med praksis på området. Der blev i den forbindelse henvist til nævnets resumeer på området, som findes på hjemmesiden www.adoptionsnaevnet.dk. Som det fremgår heraf, har nævnet i sager, hvor

ansøgerne var henholdsvis 42 og 39 år alene dispenseret til barn fra 12 måneder og opefter.

2. Frederiksberg Kommune

Ansøgerne var i denne sag henholdsvis 41 og 43 år på ansøgningstidspunktet. Samrådet dispenserede fra alderskravet i medfør af godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, og godkendte ansøgerne til et udenlandsk barn i alderen 12-36 måneder. Aldersforskellen mellem ansøgerne og barnet var herved henholdsvis 40 og 42 år.

Nævnet fandt efter en gennemgang af denne sag heller ikke, at dispensationen var i overensstemmende med praksis på området. Nævnet lagde herved lagt vægt på, at den yngste ægtefælle ikke var noget yngre end 40 års aldersforskel i forhold til barnet.

Nævnet bemærkede endvidere, at det forhold, at den ældste ægtefælle er under 45-46 år ikke *generelt* kan begrunde dispensation efter § 6, stk. 2, nr. 1. Det er nemlig en forudsætning ved anvendelse af dispensationsmuligheden, at den anden ægtefælle er »noget yngre«. Samrådet havde således i sagen bemærket, at man havde lagt vægt på, at den ældste ansøger var under de anførte 45-46 år.

3. Ribe Amtskommune

Ansøgerne var henholdsvis 39 og 45 år på ansøgningstidspunktet. Samrådet dispenserede fra alderskravet i medfør af § 6, stk. 2, nr. 1, og godkendte ansøgerne til et udenlandsk barn i alderen 12-48 måneder. Aldersforskellen mellem ansøgerne og barnet var herved henholdsvis 38 og 44 år.

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen ikke, at en sådan dispensation var overensstemmende med praksis på området. Af nævnets praksis fremgår, at aldersforskellen mellem den yngste ægte-

fælle og barnet har været væsentlig mindre end 38 år i de tilfælde, hvor aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet var omkring 44 år.

4. Storstrøms Amtskommune

Ansøgerne var i denne sag henholdsvis 40 og 47 år på ansøgningstidspunktet. Samrådet dispenserede fra alderskravet i medfør af godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, og godkendte ansøgerne til et udenlandsk barn i alderen 24-60 måneder. Aldersforskellen mellem ansøgerne og barnet var herved henholdsvis 38 og 45 år.

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen ikke, at en sådan dispensation var overensstemmende med praksis på området. Af nævnets praksis fremgår, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet har været væsentlig mindre end 38 år i de tilfælde, hvor aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet var 45 år.

Samrådet anførte over for nævnet, at man valgte at dispensere på baggrund af, at den yngste ægtefælle var 7 år yngre. Nævnet bemærkede i den forbindelse, at det afgørende ved anvendelsen af § 6, stk. 2, nr. 1, er aldersforskellen *i forhold til barnet*, dvs. hvorvidt den yngste ægtefælle er »noget yngre« end 40 års aldersforskel til barnet. Det er i den sammenhæng ikke afgørende, hvor mange år den yngste ægtefælle er yngre end den ældste ægtefælle.

5. Sønderjyllands Amtskommune

Ansøgerinden var 67 år på ansøgningstidspunktet, og samrådet dispenserede fra alderskravet i medfør af § 6, stk. 2, nr. 3, og godkendte ansøgerinden til et konkret rumænsk barn, der på ansøgningstidspunktet var 13 år. Amtet anfører i brev af 19. april 2002, at dispensationen blev givet på grund af det oplyste om barnets særlige status og det nære forhold til ansøgerinden.

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen ikke, at en sådan dispensation var overensstemmende med praksis på området. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at ansøgerindens alder oversteg barnets alder med 54 år på ansøgningstidspunktet. At samrådet i sagen anførte en række konkrete omstændigheder i sagen, kunne efter nævnets opfattelse ikke føre til, at hovedreglen om maksimalt 40 års aldersforskel kunne fraviges med 14 år.

Nævnet henledte i den forbindelse opmærksomheden på bemærkningerne til lovforslaget (lovforslag nr. L40), afsnit 6.3., hvoraf følgende fremgår om de hensyn, der ligger bag aldersreglerne:

»Reglerne om aldersforskel mellem ansøgere og barn bør efter Justitsministeriets opfattelse medvirke til at sikre, at adoptanterne under hele barnets opvækst har de fornødne ressourcer til at tage sig af barnet og har lyst og evne til at tage del i barnets leg og øvrige aktiviteter.

Aldersreglerne bør endvidere tage hensyn til det forhold, at mulighederne for, at barnet kan beholde begge sine forældre, indtil det bliver voksent, rent statistisk er mindre, jo ældre forældrene er ved modtagelsen af barnet.

Det bør også søges undgået, at aldersreglerne medvirker til at stille adoptivbørn anderledes end børn i biologiske familier ved, at adoptivbørns forældre er betydeligt ældre end forældrene til adoptivbørnenes jævnaldrende skolekammerater og venner.

På den baggrund er Justitsministeriet som udgangspunkt enig med Adoptionsudvalget

i, at det i almindelighed bør foretrækkes, at adoptivforhold stiftes inden for den aldersperiode, hvor en familie normalt får biologiske børn«.

6. Vestsjællands Amtskommune

Ansøgerne var henholdsvis 39 og 47 år på ansøgningstidspunktet. Samrådet dispenserede fra alderskravet i medfør af § 6, stk. 2, nr. 1, og godkendte ansøgerne til et udenlandsk barn i alderen 12-36 måneder. Aldersforskellen mellem ansøgerne og barnet var herved henholdsvis 38 og 46 år.

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen ikke, at en sådan dispensation var overensstemmende med praksis på området. Af nævnets praksis fremgår, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet har været væsentlig mindre end 38 år i de tilfælde, hvor aldersforskellen mellem den ældste ægtefælle og barnet var omkring 45-46 år.

Samrådet anførte over for nævnet, at man ved afgørelsen også havde tillagt det betydning, at ansøgerne var ungdommelige og havde professionelt kendskab til børn. Nævnet bemærkede i den forbindelse, at det afgørende ved anvendelsen af § 6, stk. 2, nr. 1, er en vurdering af, hvorvidt den yngste ægtefælle er »noget yngre« end 40 års aldersforskel til barnet. Det er i den sammenhæng ikke relevant, om ansøgerne i øvrigt kan anses for egnede som adoptanter. Der blev her henvist til vejledningen om international adoption, side 47, hvoraf fremgår, at der ikke ved at kombinere de enkelte dispensationsmuligheder kan opnås yderligere fravigelse af de almindelige aldersregler.

7. Vestsjællands Amtskommune

Ansøgerne var i denne sag henholdsvis 39 og 42 år på ansøgningstidspunktet. Samrådet dispenserede fra alderskravet i medfør af godkendelses-

bekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, og godkendte ansøgerne til et udenlandsk barn i alderen 0-36 måneder.

Nævnet fandt efter en gennemgang af denne sag heller ikke, at dispensationen var overensstemmende med praksis på området. Der blev igen henvist til nævnets resumeer på området. Som det fremgår heraf, har nævnet i sager, hvor ansøgerne var henholdsvis 42 og 39 år alene dispenseret til barn fra 12 måneder og opefter.

Igen bemærkede nævnet, at det forhold, at ansøgerne syntes ungdommelige og havde vennekreds med små børn ikke var relevant i forhold til vurderingen af, om de opfylder betingelserne for at få dispensation efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1.

8. Århus Amtskommune

Ansøgerne var henholdsvis 39 og 42 år på ansøgningstidspunktet. Samrådet dispenserede fra alderskravet i medfør af § 6, stk. 2, nr. 1, og godkendte ansøgerne til et udenlandsk barn i alderen 0-36 måneder.

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagen ikke, at en sådan dispensation var overensstemmende med praksis på området. Af nævnets praksis fremgår, at nævnet i sager, hvor ansøgerne var henholdsvis 42 og 39 år alene har dispenseret til barn fra 12 måneder og opefter. Samrådet gav da også over for nævnet udtryk for, at man havde taget dette til efterretning.

6.3.4. Sager vedrørende godkendelse af enlige ansøgere

Adoptionsnævnet besluttede bl.a. på baggrund af drøftelser med Folketingets Ombudsmand at ind-

kalde samtlige godkendelsessager afgjort i 2001 vedrørende enlige. Hensigten hermed har været at skabe et klarere billede af, hvilke særlige kvalifikationer enlige ansøgere skal være i besiddelse af for at blive godkendt som adoptanter.

Ifølge godkendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 1, kan en ansøger »godkendes som adoptant, når ansøgeren opfylder kravene i §§ 6-9, og ansøgeren i øvrigt kan anses for egnet til at opfostre et adoptivbarn alene...«. Denne bestemmelse trådte i kraft den 1. april 2000. Siden 1. januar 1989 har enlige ansøgere dog haft mulighed for at adoptere. Før denne tid var det kun muligt at blive godkendt som enlig adoptant, såfremt der forelå særlige omstændigheder.

I Civilretsdirektoratets Vejledning om international adoption, fremgår følgende om enlige ansøgere (kapitel 2.3.2.3):

»En enlig ansøger kan godkendes som adoptant, hvis vedkommende opfylder kravene i godkendelsesbekendtgørelsens §§ 6-9 og i øvrigt kan anses for egnet til at opfostre et barn alene, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 1. En ansøger, der er ugift eller fraskilt, må i relation til ansøgning om adoption betragtes som enlig, jf. adoptionslovens § 5.

Ved vurderingen af, om en enlig ansøger opfylder de generelle godkendelseskrav, må der tages højde for, at visse af kravene ikke har direkte relevans for enlige. Det gælder således dels bestemmelsen i § 6, stk. 2, nr. 1, dels § 8.

Adoptionsnævnet har i nogle konkrete klagesager udtalt, at der ved bedømmelsen af en ugift persons egnethed som adoptant

må tages stilling til, om den pågældende på egen hånd vil kunne opfostre barnet på betryggende vis, og at det herudover også må tillægges betydning, om der er sandsynlighed for, at andre vil få en forældrerolle i forhold til et eventuelt barn, og i så tilfælde om også denne person eller disse personer er tilstrækkeligt egnede hertil.

Ved samrådets stillingtagen til, om den enlige ansøger opfylder de generelle krav, vil det således f.eks. kunne tillægges betydning, hvis ansøgeren lever i et ægteskabs-lignende forhold med en person, der reelt vil kunne få en forældrerolle i forhold til barnet, og som ikke opfylder de generelle godkendelseskrav«.

Det fremgår videre af kapitel 2.5.4. i samme vejledning, at:

»Der må ved den individuelle vurdering af, om en enlig ansøger kan anses for egnet til at opfostre et barn alene, lægges vægt på, om ansøgeren er i besiddelse af nogle – til forskel fra samlevende – yderligere eller særlige kvalifikationer, der gør ansøgeren velegnet til at opfostre et barn alene. Det er dog ikke muligt nøje at opregne, hvilke kvalifikationer, der skal være tale om, idet afgørelsen beror på en samlet vurdering af bl.a. ansøgerens person og de omgivelser og det miljø, som ansøgeren lever i.

Det kan endvidere lægges vægt på ansøgerens kontakt til familie og bekendtskabskreds og på ansøgerens forhold til eventuelle andre medlemmer af husstanden og den eller de pågældendes holdning til ansøgerens adoptionsønske«.

Ifølge Adoptionsnævnets praksis på området stilles der ved godkendelse af enlige ansøgere til adoption ikke stilles krav, der er forskellige fra de krav, der stilles til par. Derimod stilles der f.eks. større krav til enliges netværk, idet den enlige ikke vil kunne dele ansvaret med at opfostre barnet med en ægtefælle. Af samme grund lægges der vægt på, at den enlige ansøger utvivlsomt er i besiddelse af gode personlige ressourcer. Hvis der er tvivl om en enlig ansøgers personlighedsmæssige ressourcer, vil dette efter praksis føre til, at der meddeles afslag på ansøgningen.

Gennemgang af adoptionsansøgningerne fra enlige personer i året 2001

Adoptionsnævnets sekretariat har gennemgået 40 indberettede sager fra 2001 vedrørende enlige, som ønsker at adoptere. Hensigten har været, at få et overblik over, hvem disse ansøgere er, og om der er særlige karakteristika, som gør sig gældende for denne gruppe ansøgere.

Til brug for ovennævnte gennemgang opstillede nævnet en række parametre, som skulle dække såvel de objektive kriterier, som kriterier for den skønsmæssige vurdering af ansøgenes personlige ressourcer og egnethed som enlig opfoster af et adoptivbarn.

Materialet

Adoptionsnævnet modtog i alt 40 sager, hvor samrådene i 2001 traf afgørelse (godkendelse eller afslag) vedrørende enlige adoptionsansøgere. 39 af ansøgerne var kvinder, 1 ansøger var mand. Der blev givet 6 afslag i alt; 1 afslag i fase 1 og 5 i fase 3.

Til sammenligning kan oplyses, at der i år 2000 blev truffet afgørelser vedrørende 44 enlige ansøgere. Det fremgår af Adoptionsnævnets statistik (2000-2001), at godkendelsesprocenten for enlige

var henholdsvis 77% i 2000 og 71% i 2001. For årene før den sidste lovændring som trådte i kraft den 1. april 2000, var godkendelsesprocenten væsentlig lavere, idet den udarbejdede statistik viser at tallene for perioden 1996-1999 var henholdsvis 37%, 64%, 46% og 59%.

Ansøgenes alder

Gennemsnitsalderen for de enlige ansøgere i 2001 var 39,8 år. Tre ansøgere var under 35 år, 13 ansøgere var mellem 35 og 40 år, 6 ansøgere var 40 år og 17 ansøgere var over 40 år. En enkelt ansøger var 67 år. Da dette var en usædvanlig ansøgning, er gennemsnitsalderen beregnet på baggrund af de 39 øvrige ansøgere. Det kan dog bemærkes, at 16 ansøgere var under 40 år og 23 var 40 år eller ældre. Til sammenligning var gennemsnitsalderen for alle ansøgere (par og enlige), hvor samrådene i 2001 traf afgørelse, 36,0 for kvinder og 36,9 for mænd.

Ansøgenes uddannelsesmæssige baggrund og erhvervsforhold

Det fremgår af gennemgangen, at et overvejende flertal af de enlige ansøgere har god uddannelsesmæssig baggrund. 13 af dem har mellemlang videregående uddannelse, 3 har bachelor grad og 14 har lang videregående uddannelse. 9 har erhvervsfaglig eller kort videregående uddannelse og 1 har grundskole. Det kan således bemærkes, at 10 ansøgere ud af 40 har korterevarende uddannelser. Når det gælder de aktuelle erhvervsforhold, kan det udledes af materialet, at 19 er offentlig ansatte, 13 er ansat i privat virksomhed, 5 driver selvstændig virksomhed og 3 modtager offentlig pension.

Ansøgenes bruttoindtjening

Materialet viser, at 18 ansøgere har en bruttoindkomst mellem 200.000 og 300.000. 8 ansøgere tje-

ner mellem 300.000 og 350.000 og 7 har en bruttoindkomst på over 350.000. 5 ansøgere tjener dog mindre end 200.000.

Ansøgenes bopælstype

14 af ansøgerne bor i ejerbolig, 12 i andelsbolig og 14 lejer bolig. For de flestes vedkommende er boligens størrelse så stor, at barnet kan få sit eget værelse. Enkelte ansøgere bor dog i mindre lejligheder.

Hvilken aldersramme søges der om

Langt de fleste ansøgninger vedrører et lille barn fra 0 måneder. Kun fire ansøgninger vedrører et ældre barn (3 ansøgninger til barn i alderen 24-48 måneder og en enkelt til barn i alderen 12-48 måneder). I sidstnævnte tilfælde var hovedbegrundelsen for at søge godkendelse til et ældre barn ansøgerens alder.

Har ansøger tidligere hjemtaget barn

Et overvejende flertal på 26 er førstegangsansøgere. De øvrige 14 har tidligere adopteret et barn. Ingen af ansøgerne har tidligere adopteret to eller flere børn. Nogle få af ansøgerne har biologiske børn.

Hvem kan træde til i ansøgerens hverdag (netværk)

Når det gælder ansøgning fra enlige personer, vil det være af særlig betydning at få klarhed over, hvem ansøgeren kan regne med at få støtte og praktisk bistand fra i en for vedkommende ny og krævende hverdagssituation. Kortlægningen af de enlige ansøgers forhold viser, at 29 oplyser, at de regner med, at familie og venner kan hjælpe og støtte dem. Naboer og kolleger nævnes af nogle. Kun en kæreste omtales i denne sammenhæng. Et par ansøgere oplyser, at de vil ansætte barnepiger, en har sit nærmeste tilhørsforhold til sin menighed, og en anden ansøger har indgået aftale

med en »reservebedstemor«. Det er karakteristisk at dem, der anfører, at de har et nært og trygt forhold til familien også ofte er dem, der har flere venner og naboer at regne med. Det bemærkes, er at 11 ansøgere ikke opgiver familie og venner som mulige støttepersoner. Det kan også bemærkes, at en overvejende del af ansøgerne har forholdsvis gamle forældre. For flere af ansøgerne gælder, at deres forældre er døde.

Ansøgenes personlighedsmæssige ressourcer

En væsentlig faktor for vurderingen af enlige ansøgere er den pågældendes personlighedsmæssige ressourcer. Ved gennemgangen af de enlige har vi derfor opstillet en række parametre, som almindeligvis antages at karakterisere »egnede forældre«. De valgte personlighedsmæssige parametre er: Evne til at takle stress, evne til at udskyde egne behov, stabil personlighed, fleksibilitet, impuls kontrol og rummelighed. Det skal oplyses, at disse begreber ikke indgår i en fælles opstilling af temaer, som skal vurderes ved ansøgning om adoption. De indsendte sager viser derfor ikke alle lige tydeligt, at disse begreber er drøftet med ansøgerne. Ved gennemgangen var det dog klart, at man kunne finde tilstrækkelige oplysninger i beskrivelsen af ansøgerne til at anvende spørgsmålene.

Gennemgangen viser, at halvdelen af ansøgerne var beskrevet som personer med *evne til at takle stress*. 75% havde *evne til at udskyde egne behov* og 85% *havde stabil personlighed*. 77,5% var *fleksible*, 42,5 % havde *impulskontrol* og 77,5% blev fundet at have *rummelighed*. I 16 af sagerne har spørgsmålet om evne til at takle stress ikke været drøftet. I to tilfælde fremgår det, at ansøger ikke har denne evne. Begrebet impuls kontrol kan måske umiddelbart antages at være vanskeligere at udrede i denne sammenhæng. Når 75% af ansøgerne

findes at kunne udskyde egne behov, kan det tyde på, at en overvejende del af ansøgerne også er i besiddelse af evne til impuls kontrol. Efter gennemgangen ser det ud til, at en overvejende del af ansøgerne har personlighedsmæssige kvalifikationer for opgaven som enlig adoptant.

Ansøgers forhold til partnere

Der var flere grunde til at belyse dette tema. For det første var det væsentligt at undersøge, om ansøger havde kæreste/partner, som kunne optræde som rollemodel for barnet. For det andet ville oplysninger om tidligere eller nuværende forhold til partner, kunne give informationer om, hvorvidt ansøgeren havde erfaring med at indgå i nære forpligtende følelsesmæssige relationer med et voksent menneske. Sådanne erfaringer ville også kunne anvendes til at vurdere ansøgers personlighedsmæssige ressourcer, jf. ovenstående afsnit.

Det fremgår af materialet, at 15 ansøgere tidligere har boet sammen med en partner. Af disse har 10 boet sammen med nogen inden for de sidste 5 år. 39 har haft kortere forhold til kæreste. De fleste har haft 2-3 forhold, men som tallene viser, har de fleste af disse ikke været hverken samlivs- eller ægteskabsforhold. 9 af ansøgerne har på ansøgningstidspunktet et fast forhold til en kæreste/ven, men ingen bor sammen med denne partner. 1 af disse ansøgere regner dog sit forhold som så fast, at vedkommendes partner har deltaget i forundersøgelsen. Begge parter udtaler, at han vil deltage i barnets liv. Kun et par enkelte ansøgere nævner en aktuel kæreste som en, der vil blive en vigtig person i barnets liv.

Oplysning om nære personer af modsat køn, som kan være rollemodel for barnet

Som det fremgår af ovenstående afsnit, er det kun en enkelt ansøger som har så nært forhold til ak-

tuel kæreste, at vedkommende medinddrages i forundersøgelsen. Efter det oplyste, er det vanskeligt at uddrage noget sikkert om de få andre, som opgiver kæreste som en vigtig person for barnet i fremtiden. 19 ansøgere opgiver at have en mandlig rollemodel for barnet. I de fleste tilfælde er det personer i ansøgers familie og vennekreds. Efter gennemgang af materialet, synes det usikkert, om der reelt er særlig mange af ansøgerne, som vil kunne sikre barnet en fast rollemodel af modsat køn over tid.

Ansøgerens børneerfaring/kendskab til børn

Gennemgangen viser, at 36 ansøgere oplyser, at de har erfaring/kontakt med børn. Det mest almindelige er, at de er sammen med familie og venners børn. 33 ansøgere udtaler, at de har erfaring med børn i familien. Kategorien *Erfaring med børn i familien* dækker også de 14 ansøgere som tidligere har adopteret. Medtaget i denne kategori er også de få ansøgere, som har biologiske børn, og de som har haft nært forhold til tidligere partners børn. Over halvdelen (24) oplyser, at de har kontakt med venners børn. Blandt dem, som har kontakt med søskendes og venners børn, oplyser nogle, at de har fulgt med i disse børns liv fra de var små og haft dem på overnatningsbesøg og med på ferie. 11 af ansøgerne har kendskab til børn fra deres uddannelse og 15 har erfaring med børn fra deres arbejde. Flere af disse har også kontakt med børn i deres netværk. Ud fra de foreliggende oplysninger er det dog i en del tilfælde vanskeligt at få klarhed over indholdet og kvaliteten i ansøgernes kontakt med børn.

Ansøgernes adoptionsmotiv

Ved gennemgangen af materialet er der set på ansøgernes begrundelser for at søge om adoption. Et forholdsvis stort antal (15) oplyser om begrundelsen, at de ikke selv kan få børn. Over halvdelen

(24) angiver, at de ikke har en aktuel partner. 3 ansøgere udtaler, at de ikke ønsker at gennemgå en graviditet, og 4 ser på adoption som en mulighed for at gøre en god gerning. I 17 tilfælde angives også andre begrundelser. Som tidligere nævnt, ønsker 9 af ansøgerne, at deres første adoptivbarn skal have søskende. Hertil kommer en enkelt ansøger, som ønsker søskende til sit biologiske barn. Endvidere angives angst for misdannelser ved graviditet og resultatløse fertilitetsbehandlinger som motiv for adoptionsansøgningen. Nogle ansøgere har således haft flere begrundelser for deres adoptionsønske.

Ansøgenes fritidsinteresser

Begrundelsen for at se på ansøgenes fritidsinteresser var flere. Først og fremmest kunne dette tema være med til at give et indtryk af ansøgenes engagement og livsindhold. Dernæst kunne oplysninger om ansøgenes fritidsliv give indblik i deres opfattelse af, hvordan det at blive eneansvarlig for et adoptivbarn, kunne ændre deres tilværelse.

Det indtryk man får af de enlige adoptionsansøgere er, at mange dyrker kulturelle interesser og gerne sammen med venner. Socialt samvær har betydning for de fleste. Et overvejende flertal opgiver sport som en vigtig fritidsinteresse, og flere holder af at rejse. Det ser dog ud til, at kun et fåtal er organiseret i mere forpligtende virksomhed. 3 oplyser, at de deltager i velgørende foreningsarbejde, 5 opgiver andet foreningsarbejde som sin fritidsinteresse og 2 er engageret i kirkeligt arbejde. I 4 af tilfældene er der ingen oplysninger om fritidsaktiviteter. Kun i nogle af sagerne er spørgsmålet om fritidsinteresser sat i relation til det ændrede liv som eneansvarlig for et adoptivbarn. I disse tilfælde udtaler ansøgerne, at de f.eks. vil ansætte barnepige eller forventer, at venner og

familie vil kunne passe barnet. På baggrund af materialet var det ikke muligt, at danne sig et indtryk af hvor meget fritidsaktiviteter fylder i førstegangsansøgenes liv.

Er der iværksat psykologundersøgelse i forbindelse med forundersøgelsen

I 6 ud af de 40 indberettede sager er der iværksat psykologundersøgelse. Således har 15% af de enlige ansøgere gennemgået en psykologundersøgelse.

Psykologens konklusion var i 3 sager positiv over for ansøgeren. I et enkelt tilfælde var den overvejende positiv og 2 psykolograpporter havde negative konklusioner.

Hvis man ser på det totale antal psykologiske specialundersøgelser, som blev iværksat i år 2001, viser det sig, at 15 ansøgere (par og enlige) gennemgik en sådan undersøgelse. Dette svarer til 3% af samtlige ansøgere, der i 2001 fik en afgørelse. 4 undersøgelser blev iværksat i fase 1 og 11 undersøgelser i fase 3. 9 ansøgere blev godkendt efter den individuelle vurdering, mens 5 fik afslag. Afslagsprocenten for ansøgere, som har gennemgået en psykologisk undersøgelse er således 40% (2 ansøgere fik afslag i fase 1 og de øvrige 4 efter fase 3). I alt fik 54 ansøgere afslag på godkendelse i 2001. Det svarer til 9% af afgørelserne. Andelen, der havde gennemgået en psykologisk undersøgelse blandt disse, var således 28%.

Hvad viser gennemgangen

Gennemgangen af de 40 afgørelser vedrørende enlige personer i 2001 viser, at 34 af ansøgerne blev fundet at have de kvalifikationer som skal til for at kunne opfostre et adoptivbarn alene. Det betyder, at adoptionsmyndighederne må have konstateret, at de *utvivlsomt er i besiddelse af gode*

personlighedsmæssige ressourcer. Ligeledes må det forventes, at amtet har vurderet, at oplysningerne om ansøgernes netværk opfylder betingelsen om, at der *stilles større krav til enliges netværk.* For de 6 afgivne afslag gælder, at 4 ud af 5 afslag i fase 3 blev givet med begrundelsen *manglende personlighedsmæssige ressourcer.*

Det er karakteristisk for de enlige ansøgere, at de i overvejende grad ikke har været samlevende med en partner. Kun 15 ud af 40 har på et tidspunkt boet sammen med en partner. Inden for de sidste 5 år har kun 10 ansøgere haft en samlever eller ægtefælle. Sammenholder man disse oplysninger med ansøgernes alder, forstærkes indtrykket af, at manglende erfaring fra samlivsforhold er kendetegnende for de enlige ansøgere.

Adoptionsnævnet har efter gennemgangen af de 40 sager drøftet disse resultater. Nævnet har herefter fundet det relevant at iværksætte yderligere initiativer til at belyse betydningen af navnlig partnerskab og eksistensen af netværk for den enlige ansøgere. Nævnet har således besluttet, at et tema på det kommende landsmøde for de amtskommunale adoptionsråd i 2003 skal vedrøre de særlige kvalifikationer, som stilles – eller bør stilles – til enlige adoptionsansøgere.

6.3.5. Sager med børn fra Bulgarien

Adoptionsnævnet har som led i sit tilsyn med de formidlende organisationer gennemgået sagerne på 74 børn hjemtaget fra Bulgarien gennem DanAdopt i tidsrummet 1997-1999. DanAdopt er den eneste organisation, som i denne periode hjemtog børn fra Bulgarien.

Det drejer sig om 52 drenge og 22 piger, der på hjemtagelsestidspunktet var i alderen 16-87 måneder.

12 børn var 3 år eller derover ved hjemtagelsen.

Børnene kom fra 22 forskellige børnehjem – og blev i Danmark fordelt i 12 amter plus Københavns Kommune og Færøerne.

Nævnets gennemgang af matchingsagerne har ført til følgende fire konklusioner:

For det første er matchingsagerne generelt præget af, at børnene er forholdsvis gamle ved hjemtagelsen. Langt størsteparten af børnene var således mellem 2 og 3 år, da de ankom til Danmark.

For det andet var en del af de oplysninger, som vi modtog fra Bulgarien i forbindelse med matchingen forholdsvis gamle. 38% af lægeerklæringerne var minimum et år gamle, da børnene kom hertil.

Det skal hertil nævnes, at Adoptionsnævnet i forbindelse med sit besøg i Bulgarien i april 2001 bl.a. drøftede dette forhold med de bulgarske myndigheder. Nævnet fik i den forbindelse positive tilkendegivelser fra myndighederne om fremover at give flere oplysninger om børnene i perioden mellem matchingen og hjemtagelsen. Der henvises i øvrigt til kapitel 8.2.

For det tredje manglende der i ca. fire ud af ti sager (43%) psykosociale oplysninger om barnet.

Endelig viste undersøgelsen for det fjerde, at 25 af de 74 gennemgåede børn (34%) ved ankomsten havde problemer, der ligger ud over det forventelige, når man har en almen godkendelse. I 11 sager var barnet på forhånd beskrevet på en sådan måde, at samrådet vurderede det til at falde uden for ansøgernes godkendelse, og deres godkendelse blev derfor udvidet i forbindelse med matchingen. Omvendt var samrådet i 14 sager ikke tilstræk-

kelig opmærksom på problemerne på forhånd af den ene eller anden årsag. Med andre ord var der i næsten en femtedel af sagerne (19%) problemer, som de kommende adoptivforældre ikke var blevet gjort opmærksom på ved matchingen.

I de fleste af de omtalte sager handlede børnenes problemer om udtalt angst og tilknytningsproblemer, børn der rokkede meget og vedvarende, var kaotiske og omkringfarende, ukritiske, utrygge og ukoncentrerede. Alt sammen problemer som til en vis grad er forventelige hos adoptivbørn, der er blevet så forholdsvis gamle som de bulgarske

børn, inden de kommer til landet, men som hos disse børn var væsentlig mere udtalte, og derfor gav anledning til reel bekymring for børnenes udvikling.

Adoptionsnævnet har på baggrund af gennemgangen af matchingsagerne fra Bulgarien og ovennævnte konklusioner besluttet at afholde et møde med DanAdopt med henblik på en drøftelse af problemstillingerne. Herudover har nævnet besluttet at gennemgå sager fra Bulgarien matchet i 2002.

Nationale aktiviteter

7

7.1. Vejledninger om psykologundersøgelser

Hvis et adoptionssamråd vurderer, at der, før der kan træffes afgørelse i en sag, er behov for en specialundersøgelse af ansøgeren, kan samrådet bestemme, at en sådan undersøgelse af ansøgeren skal iværksættes. Samrådet vil så efterfølgende på baggrund af specialundersøgelsen skulle vurdere sagen på ny og træffe en endelig afgørelse om godkendelse som adoptant.

Mht. brugen af psykologundersøgelser gælder det, at kun et fåtal af ansøgere gennemgår en sådan undersøgelse under godkendelsesforløbet i amtet. Således var der i 2001 kun 15 af de ansøgere/ansøgerpar, som fik en afgørelse (godkendelse eller afslag), som gennemgik en psykologisk undersøgelse. Dette svarer til 3% af samtlige ansøgere, der i 2001 fik en afgørelse. Blandt de ansøgere, hvor samrådet traf afgørelse om at gennemføre en psykologisk undersøgelse blev 9 godkendt, mens 6 fik afslag. Godkendelsesprocenten for ansøgere, der gennemgik en psykologisk undersøgelse, var således 60% i 2001.

Selv om det således kun er tale om et fåtal af ansøgere, der gennemgår en psykologisk undersøgelse, har nævnet i forbindelse med behandlingen af klagesager ikke desto mindre konstateret, at psykologer griber opgaven med at udarbejde psykologundersøgelser meget forskelligt an. Ansøgerne var ofte usikre på, hvad formålet var med psykologundersøgel-

sen, samt hvad den indebar. Nævnet fandt også, at der kunne være behov for at præcisere samrådenes opgaver i forbindelse med indhentelsen og brugen af psykologundersøgelser. På den baggrund vedtog nævnet i 2000 at nedsætte en intern arbejdsgruppe med henblik på at udarbejde nogle vejledende retningslinier for psykologundersøgelser. Det var ønsket med retningslinierne at skabe mest mulig klarhed for alle involverede personer om, hvad en psykologundersøgelse i adoptionssager indebærer, herunder ikke mindst at skabe tryghed for de ansøgere, der som led i undersøgelsesforløbet skal gennemgå en psykologundersøgelse. Det har endvidere været vigtigt for Adoptionsnævnet at fremhæve, at det er samrådenes afgørelse, om en adoptionssøger efter at have gennemgået en psykologundersøgelse skal godkendes som adoptant eller ej – ikke den undersøgende psykolog.

Nævnet udsendte herefter i november 2001 tre vejledninger om psykologundersøgelser i adoptionssager. De tre vejledninger retter sig henholdsvis til ansøgere, psykologer og samråd. Vejledningerne, der er trykt som tre små hæfter, findes på nævnets hjemmeside www.adoptionsnaevnet.dk.

7.2. Rådgivning i forbindelse med matchingforslag

Som beskrevet i kapitel 1, har Adoptionsnævnet ansat et antal børnelæger til at rådgive kommen-

de adoptanter. Der er for tiden ansat 7 børnelæger. I kapitel 9 findes en komplet liste over disse børnelæger.

Ved stillingtagen til et matchingforslag har ansøgerne mulighed for at søge rådgivning f.eks. hos de læger, der er tilknyttet formidlende organisationer, ansøgernes egen læge og/eller de læger, som Adoptionsnævnet har ansat.

Da Adoptionsnævnets børnelæger alene har en rådgivende rolle, skal de ikke tage stilling til, hvorvidt det foreslåede barn ligger inden for eller uden for ansøgernes godkendelse. Af samme grund munder rådgivningen ikke ud i en skriftlig erklæring vedrørende barnets helbredsforhold. Rådgivningen er udelukkende et tilbud til adoptanterne, og adoptanterne bestemmer selv, hvilke dokumenter de eventuelt ønsker at drøfte med nævnets børnelæge.

I 2001 har nævnets pædiatere ydet rådgivning til adoptanter i 68 matchingsager. Lige som tilfældet var i 2000, blev rådgivningen i de fleste tilfælde ydet til adoptanter, der var tilmeldt DanAdopt. Således drejede 44 af de 68 rådgivninger (65%) sig om børn formidlet gennem DanAdopt. Dette skal sammenholdes med, at 39% af alle hjemtagne

adoptivbørn i 2001 blev formidlet gennem DanAdopt. Nævnet har drøftet baggrunden for denne forskel med de formidlende organisationer, og vi har anmodet organisationerne om fremover at vedlægge listen over nævnets børnelæger i forbindelse med alle matchingforslag.

Med hensyn til hvilken form for rådgivning der tilbydes, lader nævnet det være op til børnelægerne selv at vurdere, hvordan rådgivningen mest hensigtsmæssigt gennemføres, herunder om rådgivningen skal ske telefonisk, under hjemmebesøg eller på anden måde. Som det ses af tabellen nedenfor, var ca. 8 ud af 10 rådgivninger telefoniske.

Hvilken type rådgivning er der ydet?

	Antal	Procent
Personlig rådgivning hos børnelægen	0	-
Personlig rådgivning i ansøgerens hjem eller andet sted	3	4%
Telefonrådgivning	54	79%
Både personlig rådgivning og telefonisk rådgivning	11	16%
I alt	68	99%

Hvilken organisation har formidlet barnet

	Antal	Procent
AC	23	34%
DanAdopt	44	65%
Uoplyst	1	1%
I alt	68	100%

Den gennemsnitlige rådgivning varede 2,5 timer.

Nævnet vurderer umiddelbart, at rådgivningsordningen er blevet anvendt i langt mindre omfang, end det var forventet. På trods af, at der i 2001 blev ydet flere rådgivninger end i 2000 (43 rådgivninger i 2000) er udbredelsen stadig langt

fra de forudsætninger, som blev gjort i forbindelse med vedtagelsen af den seneste adoptionslov. Nævnet tilskriver det imidlertid først og fremmest, at ikke alle adoptanter er opmærksomme på muligheden for uafhængig rådgivning. Herudover er en del af forklaringen formentlig, at de kommende adoptanter modtager den fornødne rådgivning andetsteds, eksempelvis hos de formidlende organisationers læger eller egen læge. Som beskrevet overfor, har nævnet bedt begge organisationer om fremover at vedlægge oversigt over nævnets børnelæger i alle sager og ved udgangen af 2002 vil det således kunne vurderes, om dette har haft en effekt på anvendelsen af ordningen.

7.3. Landsmøde for amterne

Adoptionsnævnet afholdte i januar 2001 et landsmøde for de amtskommunale adoptionssamråd. Repræsentanter fra de formidlende organisationer, Civilretsdirektoratet og Adoption og Samfund deltog også i landsmødet.

Landsmødet blev forrige gang holdt i Civilretsdirektoratets regi i 1995.

Emnerne for landsmødet var først og fremmest koncentreret om den nye adoptionslov, som trådte i kraft henholdsvis den 1. januar 2000 og den 1. april 2000. Nævnets nye arbejdsopgaver blev således præsenteret for deltagerne, der også fik en redegørelse for nævnets tilsynsvirksomhed og praksis i sager om ansørgeres helbredsforhold. Repræsentanter fra Civilretsdirektoratet og de formidlende organisationer orienterede om deres forskellige erfaringer med henholdsvis de adoptionsforberedende kurser og den nye matchingprocedure.

Herudover blev bl.a. emner som danske bort-adoptioner og brugen af psykologundersøgelser diskuteret på landsmødet, ligesom der var der et oplæg fra speciallæge og medlem af Adoptionsrådet, Gideon Zlotnik, der talte om den grundlæggende holdning til adoptanter i Danmark.

Referat fra landsmødet findes på nævnets hjemmeside (www.adoptionsnaevnet.dk)

7.4. Landsmøde for de lægelige konsulenter

Adoptionsnævnet afholdte i november måned et landsmøde for de lægelige konsulenter på adoptionsområdet. Til mødet var indbudt lægerne fra de amtskommunale adoptionssamråd, de formidlende organisationers børnelæger samt nævnets rådgivende børnelæger. Repræsentanter fra de formidlende organisationer deltog endvidere som observatører.

Formålet med disse møder, der afholdes årligt, er først og fremmest at skabe et forum, hvor lægerne inden for adoptionsområdet kan mødes og udveksle erfaringer samt diskutere lægefaglige spørgsmål i relation til adoption.

På landsmødet i 2001 blev erfaringerne med matcherne drøftet, herunder specielle problemer knyttet til de enkelte lande. Endvidere gennemgik nævnets konsulent, børnelæge Lene Hesse, en række konkrete tilsynssager, som nævnet har behandlet i 2001. Fokus i forbindelse med disse var først og fremmest børnenes helbredsforhold, herunder navnlig spørgsmål i relation til børn med lav fødselsvægt.

7.5. Andre møder

7.5.1. Med amterne

Adoptionsnævnets sekretariat videreførte i 2001 den møderække med samtlige adoptionssamråd, som blev påbegyndt i 2000. På disse møder blev bl.a. tilsynsvirksomheden, sagsbehandlingsspørgsmål og praksis i godkendelsessager samt matchingsager drøftet.

7.5.2. Med organisationer

Nævnet afholdte i 2001 – ligesom i 2000 – løbende møder med de formidlende organisationer med henblik på drøftelse af generelle og aktuelle problemer. I 2001 blev der afholdt to møder med organisationerne henholdsvis den 14. maj 2001 og den 21. september 2001. På møderne blev der gensidigt orienteret om udviklingen på adoptionsområdet, ligesom situationen i konkrete afgiverlande blev drøftet.

7.5.3. Øvrige møder

Udover møder med amterne og de formidlende organisationer afholdte Adoptionsnævnet i juni 2001 et møde med Folketingets Ombudsmand. Formålet med mødet var at orientere Ombudsmanden om nævnets virksomhed.

Bl.a. på baggrund af drøftelserne med ombudsmanden besluttede nævnet at indkalde samtlige godkendelsessager afgjort i 2001 vedrørende enlige. Hensigten hermed er at skabe et klarere billede af, hvilke særlige kvalifikationer enlige ansøgere skal være i besiddelse af for at blive godkendt som adoptanter. Der henvises nærmere til kapitel 3.3.4. om gennemgangen af disse sager.

7.6. Deltagelse i diverse arbejdsgrupper

Adoptionsnævnet har i løbet af 2001 deltaget i diverse arbejdsgrupper nedsat af Civilretsdirektoratet:

7.6.1. Adoptionsansøgers helbredsmæssige forhold

Arbejdsgruppen vedrørende kravene til adoptionsansøgers helbredsmæssige forhold har haft til opgave at foretage en gennemgang af de eksisterende retningslinier vedrørende helbredsmæssige krav til adoptionsansøgere og komme med forslag til fremtidige retningslinier på området.

Gruppen har udsendt retningslinierne i juni 2002. Retningslinierne findes på nævnets hjemmeside (www.adoptionsnaevnet.dk).

7.6.2. Udformningen af en abstrakt godkendelse som adoptant

Arbejdsgruppen vedrørende udformningen af en abstrakt godkendelse som adoptant har haft til opgave at overveje hensigtsmæssigheden af de fulgte retningslinier om indholdet af en abstrakt godkendelse som adoptant i sager om adoption af udenlandske børn, herunder fremkomme med forslag til nye retningslinier, hvis der skønnes at være behov herfor. Arbejdsgruppen som hører under Civilretsdirektoratet forventes at færdiggøre sit arbejde i 2002.

7.6.3. Opfølgning af de adoptionsforberedende kurser

Opgaven for Civilretsdirektoratets arbejdsgruppe vedrørende opfølgning af de adoptionsforberedende kurser er at følge kurserne på et generelt plan. Derfor virker arbejdsgruppen primært som et forum for erfaringsudveksling.

Arbejdsgruppen mødes 3-4 gange årligt. På møderne gives en orientering fra Civilretsdirektoratet og fra arbejdsgruppens øvrige medlemmer. Herunder vil der kunne drøftes særlige emner efter forslag fra Civilretsdirektoratet eller arbejdsgruppens medlemmer i øvrigt.

Civilretsdirektoratets kursussekretariat udsendte i juli 2002 en evalueringsrapport om erfaringerne fra kurserne i 2001.

7.7. Adoptionsnævnets hjemmeside

Adoptionsnævnet offentliggjorde i oktober 2001 sin hjemmeside. På hjemmesiden findes bl.a. op-

lysninger om nævnets arbejde, reglerne på adoptionsområdet og en række statiske oplysninger. Endvidere er nævnets publikationer tilgængelige fra hjemmeside, ligesom der findes information om adoptioner i Danmark på engelsk.

Det er nævnets indtryk, at hjemmesiden opfylder et behov for samlet information på adoptionsområdet. I løbet af de to første måneder efter offentliggørelsen var der således ca. 1200 besøg på hjemmesiden, hvilket dækkede over knap 800 forskellige brugere. En forholdsvis stor andel af disse var internationale brugere.

Nævnets hjemmeside findes på adressen: www.adoptionsnaevnet.dk

Internationale aktiviteter

8.1. Møde i Rumænien

Adoptionsnævnets sekretariat deltog sammen med Civilretsdirektoratet i april 2001 i et møde med den rumænske centralmyndighed, Romanian Comitee for Adoption.

Da Rumænien arbejder frem mod en ny struktur på adoptionsområdet, trådte der i slutningen af 2000 et de facto stop for internationale adoptioner fra Rumænien. Dette stop blev fulgt op af det dekret af 21. juni 2001, hvorved formidlingen af børn til andre lande blev suspenderet indtil videre i et år med henblik på implementeringen af de nye regler.

Formålet med mødet med de rumænske myndigheder var navnlig at drøfte, hvorledes det kan sikres, at rumænske børn, der har feriefamilier i Danmark, kan frigives til adoption til Danmark. Erfaringerne havde vist, at visse er børnene frigives til adoption gennem andre formidlende organisationer, end dem DanAdopt samarbejder med. Børnene blev derfor bortadopteret til andre familier end barnets danske feriefamilie. Hvis den danske feriefamilie godkendes som adoptanter til barnet, må det være bedst stemmende med barnets tarv, at feriefamilien adopterer barnet, idet barnet typisk allerede har knyttet stærke bånd til denne familie.

De rumænske myndigheder udtrykte forståelse for problemstillingen, men henviste til de uafkla-

rede retlige forhold på området. Situationen på adoptionsområdet i Rumænien er fortsat uafklaret.

8.2. Adoptionsnævnets rejse til Bulgarien

I perioden fra den 22. til den 27. april 2001 foretog Adoptionsnævnet en rejse til Bulgarien. I rejsen deltog:

- Nævnsmedlem, klinisk psykolog, Marie Gammeltoft
- Nævnsmedlem, overlæge og speciallæge i pædiatri, Birgitte Marnér
- Sekretariatschef i Adoptionsnævnets sekretariat, Anette Hummelshøj
- Fuldmægtig i Adoptionsnævnets sekretariat, Trine Hede

Desuden deltog Ole Bergmann, kontorleder i DanAdopt og Meri Bosseva, som er DanAdopts kontaktperson i Bulgarien.

Formålet med rejsen til Bulgarien var dels at søge informationer om adoptionsproceduren i landet dels at føre tilsyn med DanAdopts arbejde i landet.

Tilvejebringelse af informationer om adoptionsproceduren skete bl.a. ved afholdelse af møder

med de myndigheder, der er inddraget i proceduren.

Tilsynet med DanAdopts arbejde i landet skete ved afholdelse af møder med de lokale børnehjemsledere, som er ansvarlige for frigivelse af børn til international adoption. Nævnet besøgte i den forbindelse et bredt udsnit af børnehjem, hvorfra DanAdopt har formidlet børn.

Det skal i den sammenhæng bemærkes, at vores vurderinger af børnehjemmene ikke har taget afsæt i en sammenligning med hverken danske eller andre udenlandske børnehjem. Adoptionsnævnet har ikke tilstrækkelige erfaringer med at bese børnehjem til at foretage en sådan vurdering. Vurderingen havde navnlig til formål at påpege de problemer og styrker, som vi – i et øjebliksbillede – iagttog under vores besøg.

Nævnet noterede sig under besøget, at reguleringen af internationale adoptioner i Bulgarien indebærer, at flere administrative myndigheder og domstolene er involveret i adoptionsprocessen. Myndighedsstrukturen forekommer klar, men behandlingen af en sag i flere instanser giver en beklagelig lang sagsbehandlingstid.

Nævnet noterede sig med tilfredshed, at de bulgarske sundhedsmyndigheder var positivt indstillede over for at give flere oplysninger om børnene i perioden mellem matchingen og hjemtagelsen.

DanAdopt har over for nævnet oplyst, at man i forbindelse med en senere tur til Bulgarien har fået løfte fra myndighederne om, at børnehjemslederne vil blive pålagt at melde tilbage til de ventende familier, såfremt der sker negative ændringer i børnenes helbredssituation i venteperio-

den. Ligeledes fik DanAdopt tilladelse til at indgå aftaler med de børnehjem, de samarbejder med, om regelmæssige rapporter også med positive nyheder i ventetiden.

På baggrund af indholdet af reglerne om adoption og samtaler med de administrative myndigheder finder nævnet, at der generelt kan fæstes lid til, at de bulgarske børn, der frigives til international adoption, reelt er til adoption.

Nævnet finder imidlertid, at det er en svaghed i det bulgarske system, at der ikke er en overordnet myndighed, der har tilsyn med børnehjemmenes frigivelse af børn til adoption. Systemet forekommer meget lokalt forankret, hvorfor det ud fra en generel betragtning kan befrygtes, at udvælgelsen af børn og lande, der kan modtage disse børn, ikke sker ud fra en vurdering af, hvad der er til barnets bedste.

Det var nævnets indtryk, at de fysiske forhold på de institutioner, som nævnet besøgte, generelt var dårlige.

På baggrund af besøgene på institutionerne, er det nævnets opfattelse, at der består en generel risiko for, at bulgarske børn kun vil kunne adopteres uden for en almen godkendelse. Det beror dog på en konkret vurdering af det enkelte barn, hvor der bør tages hensyn til barnets alder, hvor længe barnet har opholdt sig på institutionen, hvor det har været inden institutionsanbringelsen etc.

Beretningen vedrørende rejsen til Bulgarien findes i sit fulde omfang på nævnets hjemmeside (www.adoptionsnaevnet.dk). Der henvises endvidere til kapitel 6.3 vedrørende nævnets gennemgang af indkaldte matchingsager fra Bulgarien.

8.3. Nordisk adoptionsmøde på Island

Adoptionsnævnets sekretariat deltog sammen med Civilretsdirektoratet i det nordiske adoptionsmøde den 24. august 2001 i Reykjavik, Island.

Under mødet redegjorde hvert af de nordiske lande for ændringer på adoptionsområdet i de respektive lande, ligesom formidlingssituationen i udvalgte giverlande blev drøftet. Herudover blev bl.a. følgende emner berørt:

Socialrapporter

Et forslag om at udarbejde en fælles nordisk standard for socialrapporter blev drøftet. Der var generel enighed mellem landene om, at dette ikke lader sig gøre på nuværende tidspunkt, da forholdene er meget forskellige fra land til land. Det blev derimod besluttet, at landene holder hinanden orienteret om eventuelle ændringer i proceduren for udarbejdelse af socialrapporter.

Bilaterale aftaler

De fleste nordiske lande står over for spørgsmålet om indgåelse af en bilateral aftale med Vietnam. Det blev besluttet, at de nordiske lande holder hinanden orienteret om yderligere overvejelser samt eventuelle tiltag i retning af indgåelse af en egentlig aftale. Det blev endvidere besluttet, at landene videregiver oplysninger om de fremtidige ændringer i den vietnamesisk lovgivning.

Der henvises i øvrigt til afsnittet om nævnets besøg i Vietnam.

8.4. Adoptionsnævnets rejse til Vietnam og Kina

I perioden fra den 4. september til den 15. september 2001 foretog Adoptionsnævnet en rejse til Vietnam og Kina.

I rejsen deltog:

- Landsdommer Vibeke Rønne, formand
- Overlæge Birgitte Marner, pædiatrisk medlem
- Journalist Jens Ringberg, lægmedlem (Jens Ringberg deltog udelukkende i rejsen til Kina)
- Fuldmægtig Trine Hede

Herudover deltog fra de formidlende organisationer kontorleder Jørgen-Ulrich Raunskov (AC) og kontorleder Ole Bergmann (DanAdopt).

Beretningen findes i dit fulde omfang på nævnets hjemmeside: www.adoptionsnaevnet.dk

8.4.1. Vietnam

Adoptionsnævnet har i 2000 besøgt Vietnam, hvor man koncentrerede besøgene på børnehjemmene om de to børnehjem, hvorfra DanAdopt formidler vietnamesiske børn til danske adoptanter.

Formålet med nævnets besøg i Vietnam i 2001 var derfor bl.a. at besøge de to børnehjem, som AC samarbejder med i Vietnam.

Herudover var besøget i Vietnam foranlediget af ønsket om at få oplysninger om indholdet af den ny lovgivning, der er på vej i Vietnam. Ifølge forlydender skulle dette bl.a. indebære, at de vietnamesiske myndigheder fremover vil stille krav om indgåelse af bilaterale aftaler med de lande, der fortsat ønsker at samarbejde med Vietnam

om adoptionsformidling. Nævnet ønskede så vidt muligt at være på forkant med udviklingen i landet.

Programmet i Vietnam var koncentreret om møder med det vietnamesiske Justitsministerium, den danske ambassade i Vietnam samt de lokale myndigheder i Ha Tai provinsen. Endvidere aflagde nævnet besøg på de to børnehjem, hvorfra AC formidler børn til danske ansøgere.

Som nævnet allerede gjorde opmærksom på i forbindelse med besøget i Vietnam i år 2000 har vi noteret os, at der i Vietnam kun er en meget begrænset regulering af adoptionsområdet. Hertil kommer, at de centrale aktører på området ikke er undergivet tilsyn fra en central instans. Som det også fremgik af nævnets beretning for den foregående rejse, finder nævnet således, at adoptionssystemet i Vietnam lider af en række generelle svagheder, som indebærer en risiko for, at der kan forekomme uregelmæssigheder.

Konklusionen på besøget i Vietnam var, at nævnet på denne baggrund fandt det positivt, at man i Vietnam arbejder med at vedtage en ny lovgivning, som ifølge det oplyste vil bringe reglerne bedre i overensstemmelse med centrale principper i Haagerkonventionen. Vi oplevede det i den sammenhæng som positivt, at Vietnam påtænker at etablere centraliserede procedurer og anerkende, at internationale organisationer arbejder med adoptionsformidling.

Nævnet fik under besøget i Vietnam i 2001 indtryk af, at AC og DanAdopts fortsatte arbejde med adoptioner i Vietnam i høj grad vil være betinget af, at der indgås en bilateral aftale mellem Vietnam og Danmark.

På denne baggrund har nævnet efterfølgende foreslået Civilretsdirektoratet, at man nærmere undersøger mulighederne for at indgå en bilateral aftale med de vietnamesiske myndigheder, hvilket direktoratet i dag arbejder med.

I relation til institutionsbesøgene fandt nævnet det vigtigt, at organisationerne fremover arbejder aktivt for at udbygge de oplysninger, som vi modtager vedrørende børnene. Da nævnet under besøget fik positive tilbagemeldinger på den medical report, som nævnet har udarbejdet til Haagerkonferencen, foreslog vi, at AC forsyner de relevante myndigheder og institutioner med blanketten oversat til vietnamesisk, yder generel bistand til udfyldelse af blanketten og følger op på dens anvendelse.

8.4.1. Kina

Adoptionsnævnets besøg i Kina var primært foranlediget af en række indberetninger, som nævnet i 2000 og 2001 havde modtaget fra navnlig de formidlende organisationer om tilfælde, hvor der fra kinesisk side er bragt alvorligt syge børn i forslag til danske adoptivforældre, uanset alvorlige helbredsmæssige problemer ikke fremgik af børnenes helbredsrapporter. Ingen af børnene var dog hjemtaget til Danmark, men nævnet fandt det vigtigt at indgå i dialog med de kinesiske myndigheder om forholdene.

For så vidt angår den nærmere baggrund for problemstillingen og den hidtidige korrespondance mellem de kinesiske og danske adoptionsmyndigheder henvises til nævnets årsberetning for 2000 samt rejseberetningen, der begge findes på hjemmesiden.

Programmet i Kina bestod af møder med CCAA, den danske ambassade i Kina og besøg på et børnehospital samt to kinesiske børnehjem.

Under de officielle drøftelser redegjorde CCAA bl.a. for, at baggrunden for de tilfælde, hvor det efterfølgende har vist sig, at børnene led af alvorlige sygdomme, var en kombination af mangel på erfaring med internationale adoptioner i de enkelte institutioner, mangel på professionalisme blandt personalet samt det forhold, at adoption generelt er præget af høj risiko. Nævnet havde ikke grundlag for at drage denne vurdering i tvivl.

Ved vurderingen af formidlingen af kinesiske børn har nævnet lagt vægt på, at CCAA:

- er indgået i en åben og konstruktiv dialog med nævnet,
- ser meget alvorligt på situationen,
- ifølge det oplyste har iværksat en række initiativer med henblik på at styrke tilsynet med de enkelte institutioner,
- var positiv over for at fremkomme med supplerende helbredsoplysninger, navnlig ved at give flere oplysninger om børnenes vægt, højde og hovedomfang, samt
- var positiv over for ideen om afholdelse af et seminar vedrørende helbredsforhold.

Efter Adoptionsnævnets besøg i Kina har CCAA ved brev af 26. oktober 2001 meddelt, at man fra 1. december 2001 vil begrænse antallet af ansøgninger, som de modtager fra udlandet.

Baggrunden for beslutningen er dels et ønske om at begrænse ventetiden, dels at frigøre ressourcer til den fortsatte udvikling af adoptionsformidling fra Kina. De kinesiske myndigheder har derfor tildelt alle samarbejdende formidlende organisationer i verden en kvote for, hvor mange ansøgninger den enkelte organisation kan aflevere til CCAA.

Nævnet finder det positivt, hvis CCAA kan styrke kontrollen med formidlingen af kinesiske børn.

Adoptionsnævnet har efter besøget i Kina modtaget endnu en indberetning på et barn, der efter overdragelsen viste sig at have alvorlige helbreds-mæssige problemer. Barnet blev ikke hjemtaget til Danmark.

Nævnet finder det særdeles beklageligt, navnlig så kort tid efter besøget i Kina, at modtage endnu en indberetning om et alvorligt sygt barn. Nævnet var imidlertid på baggrund af drøftelserne med CCAA forberedt på, at denne situation kunne opstå.

Nævnet finder det derfor af betydning for den fortsatte formidling af børn fra Kina, at organisationerne har kontaktpersoner i Kina, som under opholdet i provinsen foranlediger, at børnene bliver undersøgt, hvis der er mistanke om, at børnene har alvorlige helbreds-mæssige problemer. Dette har hidtil medført, at problemerne blev konstateret, inden de syge børn blev hjemtaget til Danmark. Nævnet er således ikke vidende om, at danske familier har hjemtaget alvorligt syge børn fra Kina.

Det bemærkes i den sammenhæng, at nævnets gennemgang af 49 sager vedrørende kinesiske hjemtaget i perioden 1. april til 30. september 1999 viste, at der ved hjemmebesøgene ikke var beskrevet væsentlige helbreds-mæssige problemer hos de hjemtagne børn.

Nævnet vurderer, at det ville være gavnligt, såfremt institutionspersonalet og de særligt udpegede læger opnår større viden om børns psykiske og fysiske helbredsforhold, og herunder bliver bedre i stand til at redegøre herfor over for modtagerlandene.

Nævnet vil derfor anmode organisationerne om at overveje mulighederne for at indgå i et samarbejde med de kinesiske myndigheder om et seminar med dette indhold. Adoptionsnævnet vil i den sammenhæng være positivt indstillet over for at stille ekspertise til rådighed.

Nævnet vil samtidig anmode organisationerne om nøje at vurdere, om der er behov for nyere eller supplerende helbredsoplysninger vedrørende de kinesiske børn, som er bragt i forslag til danske ansøgere, og i givet fald at indhente disse fra CCAA. Det bemærkes i den forbindelse, at organisationerne skal være opmærksomme på, at helbredsoplysningerne fra Kina ifølge oplysninger fra CCAA højst har gyldighed i 6 måneder.

Nævnet lægger endvidere vægt på, at ansøgere optaget på venteliste til Kina fortsat – under hensyn til organisationernes tavshedspligt om konkrete sager – holdes så godt orienteret om situationen i Kina som muligt. Nævnet er bekendt med, at det er de formidlende organisationers politik at betale ansøgernes rejseomkostninger i forbindelse med en ny rejse til Kina i en situation, hvor de har måttet tilbagegive et alvorligt sygt barn og ønsker at rejse hjem, inden de får et nyt barn i forslag. Nævnet lægger vægt på, at organisationerne orienterer ansøgerne om denne mulighed både generelt, når de vælger at søge om adoption fra Kina, men også konkret, hvis de skulle modtage et alvorligt sygt barn, mens de opholder sig i Kina.

8.5. Europæisk møde i Salzburg

De europæiske adoptionsmyndigheder mødtes den 11. – 14. oktober 2001 i Salzburg til den årlige uformelle arbejdskonference vedrørende international adoption. Adoptionsnævnets sekretariat

deltog sammen med Civilretsdirektoratet i mødet.

På mødet blev bl.a. følgende emner drøftet:

- 1) Orientering om status for underskrivelse og ratificering af Haagerkonventionen
- 2) Erfaringer og problemer med implementeringen af Haagerkonventionen
- 3) Opfølgning på Haagerkonferencen i november 2000
- 4) Fundamentale principper i Haagerkonventionen, herunder spørgsmålet om utilbørlig eller anden vinding
- 5) Opfølgingsrapporter
- 6) Socialrapporter
- 7) Erfaringer med enkelte giverlande, herunder Guatemala, Vietnam og Bolivia

På mødet blev der desuden udarbejdet et brev til de rumænske adoptionsmyndigheder, hvori de europæiske myndigheder hilser den nye lovgivning i Rumænien velkommen og tilbyder at afholde et møde med de rumænske myndigheder vedrørende implementeringen af lovgivningen og det fremtidige samarbejde.

8.6. Besøg af udenlandske delegationer

Den 2. november 2001 afholdte Adoptionsnævnets sekretariat et møde med de nepalesiske adoptionsmyndigheder.

Den nepalesiske delegation besøgte nævnet i forbindelse med et besøg hos AC, som formidler et lille antal børn fra Nepal hvert år.

På mødet var der en gensidig orientering om henholdsvis det danske og nepalesiske adoptionsystem, og delegationen blev i den forbindelse ori-

enteret om det danske godkendelsessystem samt nævnets tilsynsvirksomhed.

Den 29. november 2001 havde nævnets sekretariat besøg af Lucile van Tuyell, der er adoptionsrådgiver i Holland (og bl.a. tidligere præsident for EurAdopt). Tuyell var i Danmark for at holde foredrag for underviserne på de adoptionsforberedende kurser.

På mødet blev der udvekslet erfaringer om internationale adoptioner i henholdsvis Holland og Danmark. Endvidere blev vidensindsamling og forskning på adoptionsområdet drøftet, og der blev åbnet mulighed for en fremtidig erfaringsudveksling mellem Adoptionsnævnet og et forskningscenter på universitetet i Leiden, som alene beskæftiger sig med adoption.

Praktiske oplysninger

9

Adresse

Adoptionsnævnet
Æbeløgade 1
2100 København Ø

Kontakt til Adoptionsnævnet

Telefon: 33 92 33 02
(telefonid fra kl. 10.00 til 14.30)
Telefax: 39 27 18 89
E-post adresse: an@adoptionsnaevnet.dk
Hjemmeside: <http://www.adoptionsnaevnet.dk>

Adoptionsnævnets rådgivende børnelæger:

Når man som adoptant skal tage stilling til modtagelsen af et konkret barn, har man mulighed for at søge rådgivning hos uvildige sagkyndige børnelæger, som er ansat af Adoptionsnævnet.

Der er i dag ansat 7 læger til formålet, og adoptanterne skal henvende sig til lægen i det amt, hvor adoptanten bor. Dog kan der i tilfælde af ferie, sygdom eller andet fravær af rådgiveren rettes henvendelse til den anførte bagvagt.

- **Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Bornholms Amt og Frederiksborg Amt:**
Speciallæge i pædiatri, afdelingslæge Mette Arrøe, Hælderne 13, 2850 Nærum,

Tlf.: 45 80 50 47 (kl. 17.00-20.00)
(bagvagt: Niels Tønnes Petersen)

- **Københavns Amt:**
Speciallæge i pædiatri, kommunal børne-
ungelæge Niels Tønnes Petersen, Rønnebærvej
103, 2840 Holte, Tlf.: 51 36 52 24 eller
45 42 33 38 (efter kl. 17.00)
bagvagt: Inge-Merete Nielsen)
- **Storstrøms Amt, Vestsjællands Amt og Roskilde Amt:**
Speciallæge i pædiatri, overlæge Inge-Merete
Nielsen, Holmevej 87, 2860 Søborg,
Tlf.: 39 56 30 87 (efter kl. 18.00 samt lørdage,
søn- og helligdage)
(bagvagt: Mette Arrøe)
- **Århus Amt, Fyns Amt og Sønderjyllands Amt:**
Speciallæge i pædiatri, Hanne Nødgaard, Te-
strupvej 115, 8320 Mårslet, Tlf.: 86 29 24 31
(alle dage 17-21)
(bagvagt: Vibeke Hardam Nohns)
- **Ringkøbing Amt, Vejle Amt og Ribe Amt:**
Speciallæge i pædiatri, kommunal børne-
ungelæge Vibeke Hardam Nohns, Markledet
33, 6950 Ringkøbing, Tlf.: 40 37 25 55 (kl. 8.00-
15.00) eller 97 32 61 13 (efter kl. 15.00 samt
weekend)
(bagvagt: Hanne Nødgaard)

- **Viborg Amt og Nordjyllands Amt**

(Nordjylland – kun sager formidlet gennem DanAdopt):

Speciallæge i pædiatri, overlæge Hans Christian Jacobsen, Prinsensgade 29, 2. th., 9000 Aalborg, Tlf.: 98 77 07 08 (dagligt kl. 18.00-21.00)
(bagvagt: Lars P. Madsen)

- **Nordjyllands Amt**

(kun sager formidlet gennem Adoption Center):

Speciallæge i pædiatri, overlæge Lars P. Madsen, Asylvej 2 a, 9000 Aalborg, Tlf.: 99 32 13 05
(kl. 8.00-16.00) eller 98 11 60 11
(bagvagt: Hans Christian Jacobsen)

Ordforklaring

Almen godkendelse

Er den mest almindelige godkendelse. Ansøgere, der har en almen godkendelse er godkendt til et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.

Udvidet godkendelse

En godkendelse, som ligger uden for den almene godkendelse, dvs. en godkendelse til at adoptere et ældre barn, søskende eller et barn, som på grund af kendte fysiske eller psykiske helbredsmæssige forhold må anses for særligt resourcekrævende.

Hvis et barn i forslag falder uden for ansøgernes godkendelse og ansøgeren ønsker at få godkendelsen udvidet til at omfatte barnet, er det samrådet som skal tage stilling til, om en sådan ansøgning kan imødekommes.

Haagerkonventionen

Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Konventionen er trådt i kraft i Danmark den 11. november 1997. Konventionsteksten findes på Haagerkonferencens hjemmeside: <http://www.hcch.net/e/conventions/text33e.html>

Fase 1

I fase 1 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet vurderes det, om ansøgeren opfylder de generelle

godkendelseskrav, som stilles til ansøgerens alder, samliv, helbred, strafforhold, boligforhold og økonomi. Kravene er nærmere fastlagt i godkendelsesbekendtgørelsen. Hvis ansøgeren opfylder de generelle krav, giver samrådet tilladelse til, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte. Opfylder ansøgeren ikke betingelserne, giver samrådet afslag på ansøgningen.

Fase 2

Fase 2 består af et adoptionsforberedende kursus. Kurset er obligatorisk for alle, der søger om adoption af et barn fra et andet land for første gang. Kurset består af to weekendkurser og en mellemliggende hverdagsaften og afvikles tre steder i landet.

Fase 3

Fase 3 kan påbegyndes, når ansøgeren – efter at have deltaget i det adoptionsforberedende kursus – på ny retter henvendelse til samrådet. I fase 3 skal det vurderes, om man også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere et barn fra et andet land.

17c-erklæring

Ifølge Haagerkonventionens artikel 17c kan enhver beslutning om at betro et barn i de kommende adoptivforældres varetægt kun træffes i oprindelsesstaten, såfremt »centralmyndigheden i begge stater har godkendt, at adoptionsproceduren kan fortsætte«.

23-erklæring

Haagerkonventionens artikel 23, nr. 1:

»Når den kompetente myndighed i den kontraherende stat, hvor adoptionen har fundet sted, har attesteret, at adoptionen er i overensstemmelse med konventionen, skal den anerkendes efter lovgivningen i de øvrige kontraherende stater. Attesten skal angive, hvornår og af hvem samtykke er blevet givet ifølge artikel 17, litra c.«

Bilag

1. Adoptionsloven (lovbekendtgørelse nr. 1040 af 16. december 1999)
2. Godkendelsesbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 198 af 22. marts 2000)
3. Adoptionsnævnets forretningsorden (bekendtgørelse nr. 1041 af 16. december 1999)

Adoptionsloven

Lovbekendtgørelse nr. 1040 af 16/12/1999
(Gældende)

- Kapitel 1 - Betingelser
- Kapitel 2 - Retsvirkninger
- Kapitel 3 - Ophævelse
- Kapitel 4 - Forskellige bestemmelser
- Kapitel 5 - Formidling
- Kapitel 6 - Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

Herved bekendtgøres adoptionsloven, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 629 af 15. september 1986, med
de ændringer, der følger af lov nr. 209 af 5. april
1989, lov nr. 389 af 7. juni 1989, lov nr. 389 af 14.
juni 1995, lov nr. 233 af 2. april 1997 og lov nr.
358 af 2. juni 1999. Den bekendtgjorte lovtekst
gælder først fuldt ud fra den 1. april 2000, jf. § 2 i
lov nr. 358 af 2. juni 1999.

Kapitel 1 Betingelser

§ 1. Adoption meddeles ved bevilling, der udfær-
diges af statsamtet.

Stk. 2. Ved adoption af et barn fra et andet land
har bevillingen virkning fra barnets ankomst her
til landet.

§ 2. Adoption må kun bevilges, når den efter fore-
tagen undersøgelse kan antages at være til gavn
for den, som ønskes adopteret, og denne enten

ønskes opfostret hos adoptanten eller har været
opfostret hos denne, eller der foreligger anden
særlig grund til adoptionen.

§ 3. Bevilling til adoption af eget barn kan ikke
meddeles.

§ 4. Bevilling til adoption kan kun meddeles den,
som er fyldt 25 år. Når særlige grunde taler derfor,
kan bevilling dog meddeles den, som er fyldt 18
år.

§ 4 a. Er den, som ønskes adopteret, under 18 år,
må adoption kun bevilges, når ansøgeren er god-
kendt som adoptant, jf. §§ 25 a og 25 b.

Stk. 2. Godkendelse kræves dog ikke ved adoption
af ægtefælles barn eller adoptivbarn eller efter
regler fastsat af justitsministeren i tilfælde, hvor
der består nært slægtskab eller andet særligt til-
knytningsforhold mellem adoptanten og adoptiv-
barnet eller dets forældre.

§ 5. Den, som er gift, kan kun adoptere sammen
med sin ægtefælle, medmindre denne er forsvun-
det eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed
eller lignende tilstand er ude af stand til at handle
fornuftmæssigt. Dog kan den ene ægtefælle med
den andens samtykke adoptere dennes barn eller
adoptivbarn.

Stk. 2. Kun ægtefæller kan adoptere sammen.

§ 6. Er den, der ønskes adopteret, fyldt 12 år, bør bevillingen ikke meddeles uden den pågældendes samtykke, medmindre indhentelse af samtykket skønnes at være til skade for barnet.

Stk. 2. Samtykket skal afgives under personligt fremmøde for statsamtet eller for anden myndighed eller institution, der er godkendt i medfør af § 8, stk. 1. Inden barnet afgiver samtykke, skal der finde en samtale sted med barnet om adoptionen, og barnet skal gøres bekendt med adoptionens betydning.

Stk. 3. Er barnet under 12 år, skal der foreligge oplysning om dets holdning til den påtænkte adoption i det omfang, barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det. Ved afgørelsen skal der i videst muligt omfang tages hensyn til barnets holdning til den påtænkte adoption.

§ 7. Adoption af en person, som er under 18 år og umyndig, kræver samtykke fra forældrene.

Stk. 2. Hvis den ene af forældrene er uden del i forældremyndigheden, forsvundet eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller lignende tilstand er ude af stand til at handle fornuftmæssigt, kræves kun samtykke fra den anden.

Stk. 3. Gælder det i stk. 2 anførte begge forældre, kræves samtykke fra værge.

§ 8. Samtykke efter § 7 skal afgives skriftligt under personligt fremmøde for statsamtet eller for anden myndighed eller institution, som er godkendt dertil af justitsministeren.

Stk. 2. Samtykke kan ikke modtages før 3 måneder efter barnets fødsel, medmindre ganske særlige forhold foreligger.

Stk. 3. Forinden samtykket modtages, skal forældrene (værge) være vejledt om adoptionens og samtykkets retsvirkninger.

Stk. 4. Samtykke kan meddeles til, at barnet adopteres af den, som udpeges af en myndighed eller institution, som har beføjelse til at medvirke ved adoption af børn.

Stk. 5. Justitsministeren kan bestemme, at samtykke afgivet for en udenlandsk myndighed eller institution ligestilles med samtykke afgivet for dansk myndighed eller institution, og kan i så fald tillade afvigelse fra reglerne i stk. 1-3.

§ 9. Tilbagekaldes et i overensstemmelse med § 8 meddelt samtykke, kan adoptionsbevilling dog meddeles, såfremt tilbagekaldelsen under særlig hensyntagen til barnets tarv ikke er rimeligt begrundet.

Stk. 2. Selv om der ikke kan opnås samtykke efter § 7, kan adoptionsbevilling dog i særlige tilfælde meddeles, såfremt hensynet til barnets tarv afgørende tilsiger dette. Er barnet undergivet børne- og ungdomsforsorg, kræves samtykke fra den sociale ankestyrelse.

§ 10. Statsamtet kan efter anmodning fra den sociale ankestyrelse tillade, at et barn, der er undergivet børne- og ungdomsforsorg, senere bortadopteres, selv om samtykke efter § 7 ikke kan opnås. Tilladelse kan kun meddeles under de i § 9, stk. 2, nævnte betingelser.

§ 11. Beslutter statsamtet, at bevilling eller tilladelse efter §§ 9 eller 10 skal meddeles, selv om samtykke til adoption efter § 7 ikke foreligger, underrettes forældrene eller værge herom. Beslutter statsamtet, at der ikke kan meddeles bevil-

ling efter § 9, stk. 1, underrettes den, der søger om adoption eller har barnet i pleje med henblik på adoption. Beslutningen skal være skriftlig og udliveres af statsamtet til de pågældende personligt eller forkyndes for dem. Inden 14 dage efter, at de har modtaget beslutningen, eller efter forkyndelsen kan de forlange sagen forelagt for justitsministeren eller indbragt for retten. Statsamtet kan, når særlige grunde taler derfor, fastsætte en længere frist eller inden fristens udløb forlænge denne. Beslutningen skal indeholde oplysning om adgangen til at få afgørelsen prøvet af justitsministeren og domstolene og om fristen herfor.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis en afgørelse efter §§ 9 eller 10 træffes eller opretholdes af justitsministeren.

Stk. 3. Justitsministeren kan ikke prøve afgørelsen, hvis anmodning om forelæggelse for ministeren modtages efter udløbet af fristen i stk. 1.

Stk. 4. Modtager statsamtet anmodning om, at beslutningen prøves af retten, indbringer statsamtet sagen efter reglerne i retsplejelovens kap. 43 b, medmindre bevilling er udfærdiget efter udløbet af fristen i stk. 1.

Stk. 5. Opretholder retten statsamtets eller justitsministerens beslutning om, at bevilling eller tilladelse efter §§ 9 eller 10 skal meddeles, eller beslutter retten, at bevilling kan meddeles, selv om samtykke er tilbagekaldt, kan bevilling ikke meddeles, før anke- eller kærefristen er udløbet, uden at anke eller kære er iværksat. Det samme gælder, hvis retten afviser prøvelse, jf. retsplejelovens § 475 b, stk. 4.

§ 12. Har statsamtet besluttet, at der bør ses bort fra, at samtykke til adoption ikke foreligger, kan

barnet, såfremt det opholder sig hos den, der søger adoption, ikke af forældremyndighedens indehaver fjernes fra ansøgerens hjem under adoptionsagens behandling. Det samme gælder, hvis den sociale ankestyrelse har givet samtykke efter § 9, stk. 2, 2. pkt., eller fremsat anmodning efter § 10.

§ 13. Fra forældre, hvis samtykke ikke kræves efter § 7, stk. 1-2, skal der, inden afgørelse træffes, indhentes en erklæring, medmindre dette skønnes at ville kunne være til væsentlig skade for barnet eller at ville medføre en uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.

§ 14. Den, som er under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, må ikke adopteres, uden at erklæring er indhentet fra værgen.

§ 15. Adoption kan ikke meddeles, hvis nogen, der skal afgive samtykke til adoptionen, yder eller modtager vederlag eller nogen anden form for modydelse, herunder betaling for tabt arbejdsfortjeneste. Statsamtet kan afkræve enhver, der har kendskab til forholdene, alle oplysninger til brug ved afklaringen af, om der er ydet eller modtaget vederlag m.v. som nævnt i 1. pkt.

Kapitel 2 **Retsvirkninger**

§ 16. Ved adoption indtræder samme retsforhold mellem adoptant og adoptivbarn som mellem forældre og deres ægtebarn, og barnet og dets livsarvinger arver og arves af adoptanten og dennes slægt, som om adoptivbarnet var adoptantens eget barn. Samtidig bortfalder retsforholdet mellem adoptivbarnet og dets virkelige slægt.

Stk. 2. Såfremt en ægtefælle adopterer sin ægtefælles barn eller adoptivbarn, får barnet i forhold til ægtefællerne samme retsstilling, som om det var deres fælles barn.

Stk. 3. Med hensyn til adoptivbarnets navn gælder reglerne i lovgivningen om personnavne.

§ 17. Adoption giver ikke successionsret til len, stamhuse eller andre fideikommiss, medmindre dette særlig er hjemlet.

Kapitel 3 **Ophævelse**

§ 18. Adoptivforholdet kan ophæves af justitsministeren, når adoptanten og adoptivbarnet er enige derom. Er nogen af parterne under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, skal erklæring fra værger indhentes.

Stk. 2. Er adoptivbarnet under 18 år, kan ophævelse efter stk. 1 finde sted, hvis adoptanten og adoptivbarnets biologiske forældre er enige derom og ophævelsen er bedst for barnet.

Stk. 3. Er barnet fyldt 12 år, kan ophævelse af adoptivforholdet ikke ske uden barnets samtykke. Samtykket skal afgives under personligt fremmøde for statsamtet eller for anden myndighed eller institution, der er godkendt i medfør af § 8, stk. 1. Inden barnet afgiver samtykke, skal der finde en samtale sted med barnet om ophævelsen af adoptivforholdet, og barnet skal gøres bekendt med ophævelsens betydning.

Stk. 4. Er barnet under 12 år, skal der foreligge oplysning om dets holdning til den påtænkte op-

hævelse af adoptivforholdet, i det omfang barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det. Ved afgørelsen skal der i videst muligt omfang tages hensyn til barnets holdning til den påtænkte ophævelse af adoptivforholdet.

Stk. 5. Når adoptanterne er døde, kan justitsministeren på begæring af barnets biologiske forældre ophæve adoptivforholdet, hvis det er bedst for barnet. Stk. 3 og 4 finder tilsvarende anvendelse.

§ 19. Adoptivforholdet bliver efter påstand at ophæve ved dom, såfremt adoptanten har forset sig groft mod barnet eller i væsentlig grad forsømmer de ham ifølge adoptionen påhvilende forpligtelser, eller såfremt ophævelse i øvrigt skønnes at være af væsentlig betydning for adoptivbarnet.

Stk. 2. Sag om ophævelse anlægges af adoptivbarnet. Hvis barnet er umyndigt eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller lignende tilstand er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt, anlægges sagen af barnets værge, af dets virkelige fader eller moder eller af justitsministeren eller den, han bemyndiger dertil.

§ 20. Hvis ægtefæller har fælles adoptivbarn, kan adoptivforholdet kun ophæves over for dem begge.

Stk. 2. I de i § 19 nævnte tilfælde kan ophævelse ske, selv om de dér nævnte forhold kun gælder den ene af adoptanterne.

§ 21. Kan der ikke efter retsplejelovens almindelige regler påvises noget værneting, for hvilket sag til ophævelse af et adoptivforhold kan indbringes, anlægges sagen ved den ret, som justitsministeren bestemmer.

§ 22. Ved ny adoption anses det tidligere adoptivforhold for ophævet, jf. dog § 16, stk. 2.

§ 23. Ved ophævelse bortfalder retsvirkningerne af adoptionen mellem adoptivbarnet og adoptanten og dennes slægt. Når særlige grunde taler derfor, kan retten ved ophævelse efter § 19 bestemme, at adoptanten skal betale bidrag til barnets underhold.

Stk. 2. Ophæves adoptivforholdet i medfør af § 18, stk. 2 eller 5, genindtræder barnet i retsforholdet til den virkelige slægt.

Stk. 3. I de i § 19 nævnte tilfælde kan retten under hensyntagen til anledningen til ophævelsen, barnets alder og de øvrige omstændigheder bestemme, at retsforholdet mellem barnet og dets virkelige slægt skal genopstå.

Stk. 4. I øvrigt genindtræder ingen retsvirkninger i forhold til den virkelige slægt.

§ 24. Forud for ophævelsen af et adoptivforhold i medfør af § 19 skal retten så vidt muligt lade indhente erklæring fra de personer, hvis samtykke eller erklæring kræves til adoptionsbevillingens meddelelse. Retten kan dog, når særlige forhold taler derfor, og der ikke er spørgsmål om at lade retsforholdet til den virkelige slægt genopstå, bestemme, at sådan erklæring ikke skal indhentes.

Kapitel 4 Forskellige bestemmelser

§ 25. Justitsministeren fastsætter regler om godkendelse som adoptant og adoptionssagers behandling, herunder om indholdet af ansøgninger om adoption m.v. og om afgivelse af samtykke til adoption, jf. §§ 6 og 8.

§ 25 a. Justitsministeren opretter for hver amtskommune og for Københavns henholdsvis Frederiksberg Kommune et eller flere samråd, der efter undersøgelse foretaget af amtskommunen (kommunen) afgør, om en ansøger kan godkendes som adoptant, jf. § 4 a.

Stk. 2. Samrådet kan træffe afgørelse om bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldt, eller hvis ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for egnet som adoptant.

Stk. 3. Samrådet består af et medlem med social uddannelse, en jurist og en læge. Det ene medlem skal være medarbejder ved amtskommunen (kommunen).

Stk. 4. Samrådenes medlemmer samt stedfortrædere for disse beskikkes af justitsministeren for indtil 4 år ad gangen.

Stk. 5. Samrådenes afgørelse træffes ved flertal. Justitsministeren fastsætter forretningsordenen for samrådene.

§ 25 b. Adoptionsnævnet består af en formand og et antal andre medlemmer. Formanden skal være jurist. I behandlingen af hver klagesag deltager mindst 5 medlemmer, herunder formanden eller et medlem, der opfylder betingelserne for at kunne være formand for nævnet. Nævnets afgørelse træffes ved flertal. Justitsministeren fastsætter forretningsordenen for nævnet.

Stk. 2. Nævnets medlemmer samt stedfortrædere for disse beskikkes af justitsministeren for indtil 4 år ad gangen.

Stk. 3. Et samråds afgørelser i medfør af denne lov kan indbringes for Adoptionsnævnet.

Stk. 4. Adoptionsnævnet fører tilsyn med samrådene. Justitsministeren fastsætter nærmere regler for tilsynsvirksomheden.

Stk. 5. Justitsministeren kan henlægge andre opgaver til Adoptionsnævnet end dem, der er nævnt i stk. 3 og 4.

Stk. 6. Adoptionsnævnet kan i forbindelse med behandlingen af andre sager end klagesager indkalde personer, som må antages at have særlig indsigt eller interesse i de spørgsmål, der behandles af nævnet.

§ 25 c.1) Deltagelse i et adoptionsforberedende kursus er en betingelse for, at personer, der ikke tidligere har adopteret et barn fra et andet land, kan godkendes som adoptanter til et sådant barn.

Stk. 2. Samrådet kan efter regler fastsat af justitsministeren bestemme, at personer, der tidligere har adopteret et barn fra et andet land, skal deltage i et adoptionsforberedende kursus for på ny at blive godkendt som adoptanter til et sådant barn, hvis der er behov for det.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet og tilrettelæggelsen af de kurser, der er nævnt i stk. 1 og 2, herunder om betaling.

§ 26. Ved overenskomst med fremmed stat kan det bestemmes, at dennes statsborgere kun kan adoptere eller adopteres her i landet under bestemte, traktatmæssigt fastsatte betingelser.

Stk. 2. Tilsvarende bestemmelser kan træffes med hensyn til ophævelse af adoptivforholdet, når adoptanten er fremmed statsborger.

§ 27. Med hensyn til bestemt angivne fremmede stater kan det ved kongelig anordning fastsættes, at danske statsborgere kun under bestemte betingelser kan adoptere eller adopteres i vedkommende stat.

Stk. 2. På samme måde kan det bestemmes, at adoptivforholdet ikke kan hæves i fremmed stat med virkning her i riget, når adoptanten er dansk statsborger.

§ 28. Den, der har bopæl her i landet, kan kun adoptere efter reglerne i denne lov.

Stk. 2. Justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan bestemme, at en adoption kan bevilges i et andet land, når adoptionen er gennemført i overensstemmelse med Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

§ 29. Den, der har bopæl i udlandet, kan kun adoptere efter reglerne i denne lov, hvis ansøgeren eller dennes ægtefælle har dansk statsborgerskab og adoption som følge heraf ikke kan gennemføres i det land, hvor ansøgeren bor, og en dansk adoptionsbevilling får gyldighed i bopælslandet.

Stk. 2. Justitsministeren kan i øvrigt tillade adoption, hvis sagen har en særlig tilknytning til landet.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder dog ikke anvendelse på adoptioner, der er omfattet af Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

§ 29 a. Justitsministeren udpeger en centralmyndighed, der skal varetage de opgaver og forpligtel-

ser, som det efter Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner påhviler centralmyndigheden at varetage.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om centralmyndighedens virksomhed.

§ 29 b. Justitsministeren nedsætter et adoptionsråd.

Stk. 2. Rådet består af en formand og indtil 14 andre medlemmer, herunder repræsentanter for Adoptionsnævnet, de formidlende organisationer, amtskommunerne, statsamterne og Landsforeningen Adoption og Samfund. Medlemmerne udpeges af justitsministeren for fire år.

Stk. 3. Rådets opgave er at følge udviklingen på adoptionsområdet og herunder medvirke til at skabe debat om generelle og principielle adoptions spørgsmål. Rådet kan afgive henstillinger og anbefalinger m.v. til de relevante myndigheder og organisationer. Rådet kan til brug for sin virksomhed anmode myndigheder og organisationer om at stille oplysninger til rådighed.

Stk. 4. Justitsministeren stiller sekretariatsbistand til rådighed for rådet.

Stk. 5. Rådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Kapitel 5 Formidling Adoption

§ 30. Justitsministeren kan give en eller flere private organisationer tilladelse til at yde adoptions-

hjælp vedrørende børn, som ikke har dansk statsborgerskab.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter nærmere regler og vilkår om adoptionshjælp efter stk. 1 og fører tilsyn med virksomheden.

Stk. 3. Justitsministeren kan bemyndige Adoptionsnævnet til at føre tilsyn med de organisationer, der har fået tilladelse efter stk. 1.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler, hvorefter personer, der ønsker at adoptere, pålægges at søge bistand hos en organisation, der har tilladelse efter stk. 1.

§ 31. Bistand til at skaffe forbindelse mellem personer, der ønsker at adoptere, og et barn med henblik på adoption og til at gennemføre en adoption (adoptionshjælp) må kun ydes af de myndigheder og organisationer, der er nævnt i §§ 25, 25 a, 25 b og 30.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 omfatter dog ikke juridisk bistand o.lign. i forbindelse med henvendelser til de nævnte myndigheder eller til fremskaffelse af oplysninger, som kræves af disse.

Døgnpleje

§ 32. Bistand til at gennemføre anbringelse af et barn under 14 år i døgnpleje på længere eller ubestemt tid må kun ydes af og modtages hos en offentlig myndighed eller med forudgående samtykke fra en offentlig myndighed.

Stk. 2. Annoncering med tilbud om døgnpleje som nævnt i stk. 1 må kun foretages af eller med samtykke fra en offentlig myndighed.

Formidling af surrogatmoderskab

§ 33. Hjælp må ikke ydes eller modtages med henblik på at opnå forbindelse mellem en kvinde og en anden, der ønsker, at kvinden skal føde et barn til denne.

Stk. 2. Annoncering må ikke foretages med henblik på at opnå en forbindelse, som nævnt i stk. 1.

Straffebestemmelser

§ 34. Med bøde eller hæfte straffes den, der
1) tilsidesætter vilkår fastsat efter § 30, stk. 2, eller
2) overtræder §§ 31-33.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes efter § 30, stk. 2, kan der fastsættes straf af bøde eller hæfte for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Kapitel 6 Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 35. Loven træder i kraft den 1. oktober 1972.

§ 36. Reglerne i § 6, stk. 2, og § 8 anvendes ikke på samtykke meddelt før lovens ikrafttræden.

§ 37. Kapitel 2 anvendes på:

- 1) adoptivforhold stiftet den 1. januar 1957 eller senere,
- 2) adoptivforhold stiftet før den 1. januar 1957, når der efter § 39, stk. 2, er tillagt bevillingen retsvirkninger efter kap. 2, og

- 3) adoptivforhold stiftet før den 1. januar 1957, når der efter § 27, stk. 2, i lov nr. 140 af 25. maj 1956 om adoption er tillagt bevillingen retsvirkninger efter den nævnte lovs § 13, jf. § 12.

Stk. 2. Uanset stk. 1, nr. 1, anvendes bestemmelsen i § 13, stk. 2, 2. pkt., i lov nr. 140 af 25. maj 1956 om adoption på adoptionsbevillinger meddelt før lovens ikrafttræden med bestemmelse om, at barnets arveret efter den virkelige slægt bevares.

§ 38. Kap. 3 anvendes også på adoptivforhold stiftet før lovens ikrafttræden.

§ 39. For adoptivforhold, som er stiftet før den 1. januar 1957, og som ikke er omfattet af § 37, stk. 1, nr. 2 eller 3, gælder lov nr. 87 af 26. marts 1923 om adoption bortset fra § 13, stk. 2, og §§ 18-24.

Stk. 2. Justitsministeren kan, når omstændighederne taler derfor, tillægge adoptivforhold stiftet før den 1. januar 1957 retsvirkninger efter nærværende lovs kap. 2.

§ 40. Fra lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 140 af 25. maj 1956 om adoption.

§ 40 a. Regeringen kan indgå overenskomst med andre stater om forholdet mellem dansk og fremmed rets regler om adoption. Overenskomsten finder anvendelse her i landet efter bekendtgørelse i Lovtidende.

Stk. 2. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om forholdet mellem danske og andre nordiske landes regler om adoption.

§ 41. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i

kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Lov nr. 358 af 2. juni 1999, ved hvis § 1, der er foretaget forskellige ændringer af §§ 18, 23, 25 b, 28, 34, 37 og 39 samt indsat et nyt stk. 2 i § 1, nye stk. 3 og 4 i § 18, et nyt stk. 2 i § 25 a, nye stk. 4-6 i § 25 b, et nyt stk. 3 i § 30 samt indsat en § 25 c og en § 29 b, indeholder i §§ 2 og 3 følgende bestemmelser:

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2000, § 1, nr. 82), dog først den 1. april 2000.

§ 3

Ansøgninger om godkendelse som adoptant, der er indgivet inden lovens ikrafttræden, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

Justitsministeriet, den 16. december 1999

Frank Jensen

/Anne Thalbitzer

1) § 25 c træder i kraft den 1. april 2000.

2) Ved § 1, nr. 8, indsættes § 25 c.

Bekendtgørelse om godkendelse som adoptant (Godkendelsesbekendtgørelsen)

Bekendtgørelse nr. 198 af 22. marts 2000 (Gældende)

- Kapitel 1 – Godkendelse som adoptant
- Kapitel 2 – Undersøgelles- og godkendelsesforløbet ved ansøgning om godkendelse som adoptant til et dansk barn
- Kapitel 3 – Undersøgelles- og godkendelsesforløbet ved ansøgning om godkendelse som adoptant til et barn fra et andet land
- Kapitel 4 – Bortfald af godkendelsen som adoptant
- Kapitel 5 – Udenlandsk barn i forslag (matchingsforslag)
- Kapitel 6 – Formidling af børn fra andre lande
- Kapitel 7 – Bortadoption af et dansk barn
- Kapitel 8 – Administrative bestemmelser
- Kapitel 9 – Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

I medfør af §§ 25, 25 b, 25 c og 30 i adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1040 af 16. december 1999, fastsættes:

Kapitel 1 **Godkendelse som adoptant** **Kompetence m.v.**

§ 1. Adoption af et barn under 18 år kræver, at ansøgeren er godkendt som adoptant. Afgørelsen træffes af adoptionssamrådet ved den amtskom-

mune (i København og på Frederiksberg ved den kommune), hvor ansøgeren bor eller opholder sig.

Stk. 2. Godkendelse kræves ikke ved adoption af ægtefælles barn eller adoptivbarn, barnebarn, søskendes barn eller barn af forældre, som ansøgeren gennem nært og længerevarende bekendtskab er særlig nært knyttet til.

§ 2. Godkendelse som adoptant kan meddeles:

- 1) til at adoptere et konkret barn (konkret godkendelse), eller
- 2) til at adoptere et barn, der bringes i forslag fra en dansk eller udenlandsk adoptionsformidlende myndighed eller organisation (abstrakt godkendelse).

Stk. 2. Adoptionssamrådet fastsætter indholdet af den abstrakte godkendelse (godkendelsesrammen).

Ansøgningen

§ 3. Ansøgning om godkendelse som adoptant indgives til amtskommunen. Et ægtepar indgiver ansøgningen i fællesskab.

§ 4. Ansøgningen indgives på en blanket, der er godkendt af Civilretsdirektoratet. Ansøgningen skal vedlægges:

- 1) oplysningsskema,

- 2) fødsels- og dåbs- (navne)attest,
- 3) vielsesattest, hvis ansøgeren er gift,
- 4) skatteattest og restanceerklæring,
- 5) helbredserklæring og
- 6) helbredsattest.

Stk. 2. Oplysningsskema og helbredserklæring udfyldes af ansøgeren på blanketter, der er godkendt af Civilretsdirektoratet.

Stk. 3. Helbredsattesten udstedes af ansøgerens sædvanlige læge på en blanket, der er godkendt af Civilretsdirektoratet. Hvis en anden læge udsteder attesten, skal ansøgeren give en fyldestgørende grund herfor. Helbredsattesten må ved ansøgningens indlevering ikke være mere end 3 måneder gammel.

Godkendelseskrav

§ 5. En ansøger kan godkendes som adoptant, når ansøgeren opfylder kravene i §§ 6-9, og ansøgeren i øvrigt kan anses for egnet til at opfostre et adoptivbarn alene, eller hvis ansøgeren er gift, jf. stk. 2, sammen med sin ægtefælle.

Stk. 2. En ansøger, som er gift, kan kun godkendes som adoptant, hvis ægtefællen samtidig godkendes som adoptant, jf. adoptionslovens § 5, stk. 1. Dette gælder dog ikke, hvis ægtefællen befinder sig i en af de i adoptionslovens § 5, stk. 1, 1. pkt., in fine, nævnte tilstande.

§ 6. Det er en betingelse for at blive godkendt som adoptant, at ansøgerens alder på ansøgningstidspunktet ikke overstiger barnets alder med mere end 40 år.

- 1) kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre, eller
- 2) ansøgeren inden rimelig tid efter at have modtaget et adoptivbarn ansøger om godkendelse til adoption af endnu et barn, eller
- 3) der foreligger særlige omstændigheder i øvrigt.

§ 7. Det er endvidere en betingelse for at blive godkendt som adoptant,

- 1) at ansøgerens fysiske og psykiske helbreds-tilstand ikke forringer mulighederne for, at adoptionsforløbet bliver til barnets bedste,
- 2) at ansøgeren råder over en bolig, der er egnet til at danne rammerne for opfostring af barnet,
- 3) at ansøgeren har forsvarlige økonomiske forhold, og
- 4) at ansøgeren ikke er straffet for forhold, der giver anledning til berettiget tvivl om ansøgerens egnethed til at adoptere.

§ 8. Et ægtepar kan kun godkendes som adoptanter, hvis de på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen har levet sammen i mindst 2 ½ år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

§ 9. Deltagelse i et adoptionsforberedende kursus er en betingelse for, at en ansøger, der ikke tidligere har adopteret et barn fra et andet land, kan godkendes som adoptant til et sådant barn.

Stk. 2. Samrådet kan beslutte, at en ansøger, der tidligere har adopteret et barn fra et andet land, skal deltage i et adoptionsforberedende kursus for på ny at blive godkendt til et sådant barn, hvis der er behov for det.

Kapitel 2 Undersøgelles- og godkendelsesforløbet ved ansøgning om godkendelse som adoptant til et dansk barn

§ 10. Når amtskommunen modtager en ansøgning om godkendelse som adoptant til et barn, der bor i Danmark, tilvejebringer amtskommunen de oplysninger, der er nødvendige for adoptionssamrådets bedømmelse af ansøgningen. Amtskommunens lægelige, psykologiske, sociale og juridiske sagkundskab inddrages efter den enkelte sags omstændigheder i behandlingen.

Stk. 2. Beslutning om at iværksætte medicinsk, psykiatrisk, psykologisk eller anden specialundersøgelse træffes af samrådet. Dette gælder, selv om ansøgeren er indforstået med, at undersøgelsen foretages.

Stk. 3. Amtskommunen skal sikre, at ansøgeren modtager rådgivning i fornødent omfang.

§ 11. Adoptionssamrådet træffer på baggrund af amtskommunens undersøgelser afgørelse om, hvorvidt ansøgeren kan godkendes som adoptant.

§ 12. Hvis ansøgeren ikke opfylder betingelserne i §§ 6-8, kan adoptionssamrådet afslå en ansøgning om godkendelse som adoptant uden nærmere undersøgelse.

§ 13. Når ansøgeren er godkendt som adoptant til anonym adoption af et dansk barn, indsender amtskommunen adoptionssamrådets afgørelse, journaler og andet materiale af betydning for sagen til Adoptionsnævnet med henblik på nævnets udvælgelse efter § 35.

Stk. 2. Har det ikke været muligt inden et år fra godkendelsen at anvise ansøgeren et barn til adoption, kan Adoptionsnævnet henlægge sagen.

Kapitel 3 Undersøgelles- og godkendelsesforløbet ved ansøgning om godkendelse som adoptant til et barn fra et andet land

Undersøgellesforløbet i amtskommunen

§ 14. Undersøgellesforløbet i amtskommunen falder i to faser. Undersøgellesens første fase (fase 1) indledes, når amtskommunen modtager en ansøgning om godkendelse som adoptant til et barn fra et andet land. Undersøgellesens sidste fase (fase 3) indledes efter anmodning fra ansøgeren, når samrådet har tilkendegivet, at undersøgelles- og godkendelsesforløbet kan fortsætte, jf. § 16, og ansøgeren har deltaget i et adoptionsforberedende kursus, hvis dette kræves, jf. § 9.

Stk. 2. Ansøgeren tilvejebringer forud for fase 3 bekræftelse på,

- 1) at ansøgeren er tilmeldt en formidlende organisation, jf. § 32, eller at ansøgeren har fået Civilretsdirektoratets tilladelse i medfør af § 33, og
- 2) at ansøgeren har deltaget i et adoptionsforberedende kursus, hvis dette kræves.

Stk. 3. Anmodning om iværksættelse af fase 3 skal indgives inden tre måneder efter, at samrådet i medfør af § 16 har tilkendegivet, at undersøgelles- og godkendelsesforløbet kan fortsætte. Hvis ansøgeren skal deltage i et adoptionsforberedende kursus, skal anmodningen være indgivet inden ét år efter samrådets afgørelse i medfør af

§ 16. Samrådet kan i særlige tilfælde dispensere fra fristen.

§ 15. I fase 1 tilvejebringer amtskommunen de oplysninger, der er nødvendige for adoptionsrådets stillingtagen efter § 16.

Stk. 2. I fase 3 udarbejder amtskommunen til brug for adoptionssamrådets afgørelse efter § 17 en individuel beskrivelse af ansøgeren.

Stk. 3. Beslutning om at iværksætte medicinsk, psykiatrisk, psykologisk eller anden specialundersøgelse træffes af adoptionssamrådet. Dette gælder, selv om ansøgeren er indforstået med, at undersøgelsen foretages.

Stk. 4. Amtskommunen skal sikre, at en ansøger, der kan godkendes uden deltagelse i et adoptionsforberedende kursus, modtager rådgivning i fornødent omfang.

Godkendelsesforløbet i adoptionsrådet

§ 16. Adoptionssamrådet tager snarest muligt efter ansøgningens indgivelse stilling til, om ansøgeren opfylder de generelle betingelser i §§ 6-8.

Stk. 2. Opfylder ansøgeren betingelserne, tilkendegiver adoptionssamrådet, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte.

Stk. 3. Opfylder ansøgeren ikke betingelserne, meddeles ansøgeren afslag på godkendelse som adoptant.

§ 17. Som afslutning på undersøgelses- og godkendelsesforløbet tager adoptionsrådet

stilling til, om ansøgeren efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at opfostre et adoptivbarn.

Stk. 2. Hvis ansøgeren efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at opfostre et adoptivbarn, godkendes ansøgeren som adoptant. I modsat fald meddeles afslag.

Adoptionsforberedende kursus

§ 18. Civilretsdirektoratet tilrettelægger og udbyder det i § 9 nævnte adoptionsforberedende kursus, der indgår som en selvstændig del af undersøgelses- og godkendelsesforløbet (fase 2).

§ 19. Deltagelse i kurset kan først finde sted, når:

- 1) adoptionssamrådet har tilkendegivet, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte, jf. § 16, og
- 2) betaling af det i § 40 nævnte beløb er sket.

Stk. 2. Tilmelding indgives af ansøgeren til Civilretsdirektoratet, når betingelserne i stk. 1, nr. 1, er opfyldt.

§ 20. Ansøgeren anses for at have deltaget i et adoptionsforberedende kursus, når ansøgeren har gennemført hele kurset efter en kursusplan, der er tilrettelagt af Civilretsdirektoratet.

Stk. 2. Ægtefæller skal have deltaget i kurset samtidigt.

§ 21. Adoptionssamrådet kan, indtil der er truffet afgørelse i medfør af § 17, beslutte, at en ansøger, der tidligere har adopteret et barn fra et andet land, skal deltage i et adoptionsforberedende kur-

sus for på ny at blive godkendt til adoption af et sådant barn, hvis der er behov herfor.

Stk. 2. Træffer adoptionssamrådet afgørelse som nævnt i stk. 1, bestemmer samrådet samtidig, hvilke dele af kurset ansøgeren skal deltage i.

Stk. 3. Amtskommunens undersøgelse sættes i bero, indtil ansøgeren har deltaget i det adoptionsforberedende kursus i overensstemmelse med samrådets beslutning. Det adoptionsforberedende kursus skal være gennemført, og ansøgeren skal have anmodet om genoptagelse af undersøgelsen senest ét år efter, at adoptionssamrådet traf afgørelse om deltagelse i kurset.

§ 22. Der må ikke til brug for adoptionssamrådets afgørelse om godkendelse som adoptant indhentes oplysninger om ansøgeren, som er fremkommet i forbindelse med deltagelsen i et adoptionsforberedende kursus. Sådanne oplysninger må heller ikke af kursuslederne eller af andre videregives til amtskommunen eller adoptionssamrådet.

Kapitel 4 **Bortfald af godkendelsen** **som adoptant**

§ 23. Adoptionssamrådet kan træffe afgørelse om bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldt, eller hvis ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for egnet som adoptant, jf. adoptionslovens § 25 a, stk. 2.

Stk. 2. De undersøgelser, der er nødvendige for samrådets afgørelse efter stk. 1, foretages af amtskommunen.

Stk. 3. Ansøgeren har pligt til at meddele amtskommunen, hvis der indtræder relevante ændringer i ansøgerens forhold.

Kapitel 5 **Udenlandsk barn i forslag** **(matchingforslag)**

§ 24. Når ansøgeren er godkendt som adoptant til et barn fra et andet land, udarbejder amtskommunen på baggrund af den individuelle beskrivelse af ansøgeren en rapport om ansøgerens forhold til brug for de udenlandske adoptionsmyndigheder. Amtskommunen sender rapporten til den formidlende organisation, som ansøgeren er tilmeldt, jf. § 32, eller til den udenlandske adoptionsformidlende myndighed eller organisation, jf. § 33.

§ 25. Når der gennem den formidlende organisation, som ansøgeren er tilmeldt, bringes et konkret barn i forslag til ansøgeren, foretager den formidlende organisation en vurdering af, om barnet må anses for at ligge inden for ansøgerens godkendelse. Den formidlende organisation orienterer ansøgeren om vurderingen og sender samtidig oplysningerne om barnet til ansøgeren.

§ 26. Vurderer den formidlende organisation, at det barn, der er bragt i forslag, utvivlsomt ligger inden for ansøgerens godkendelse, anmoder den formidlende organisation ansøgeren om at tilkendegive, om ansøgeren er indforstået med at adoptere det foreslåede barn.

Stk. 2. Den formidlende organisation underretter amtskommunen om ansøgerens tilkendegivelse og sender samtidig oplysningerne om barnet til amtskommunen.

§ 27. Vurderer den formidlende organisation, at det barn, der er bragt i forslag, ligger uden for ansøgerens godkendelse, orienterer den formidlende organisation ansøgeren om muligheden for at ansøge om udvidelse af godkendelsen til at omfatte det foreslåede barn.

Stk. 2. Ønsker ansøgeren at søge om udvidelse af godkendelsen til at omfatte det foreslåede barn, orienterer den formidlende organisation amtskommunen herom og sender samtidig oplysningerne om barnet til amtskommunen.

Stk. 3. Adoptionssamrådet tager stilling til, om ansøgerens ansøgning om udvidelse af godkendelsen til at omfatte det foreslåede barn kan imødekommes. Amtskommunen foretager de undersøgelser, der er nødvendige for samrådets afgørelse.

Stk. 4. Ønsker ansøgeren ikke at ansøge om udvidelse af godkendelsen til at omfatte det konkrete barn, sender den formidlende organisation oplysningerne om barnet til amtskommunen.

§ 28. Den formidlende organisation kan fastsætte en rimelig frist for, hvornår ansøgerens tilkendegivelse efter §§ 26-27 skal foreligge.

§ 29. Hvis der efter den formidlende organisations vurdering foreligger tvivl om, hvorvidt det barn, der er bragt i forslag, ligger inden for ansøgerens godkendelse, forelægger den formidlende organisation oplysningerne om barnet for adoptionssamrådet.

Stk. 2. Adoptionssamrådet tager stilling til, om barnet ligger inden for ansøgerens godkendelse.

Stk. 3. Amtskommunen underretter ansøgeren og den formidlende organisation om adoptions-

samrådets afgørelse. §§ 26-28 finder tilsvarende anvendelse med de ændringer, der følger af, at vurderingen af, om det foreslåede barn, ligger inden for ansøgerens godkendelse, er foretaget af adoptionssamrådet.

§ 30. Når der over for amtskommunen bringes et barn fra et andet land i forslag til ansøgeren, jf. § 33, foretager adoptionssamrådet en vurdering af, om det foreslåede barn ligger inden for ansøgerens godkendelse. Amtskommunen orienterer ansøgeren om vurderingen og sender samtidig oplysningerne om barnet til ansøgeren. §§ 26-28 finder tilsvarende anvendelse med de ændringer, der følger af, at vurderingen af, om det foreslåede barn ligger inden for ansøgerens godkendelse, er foretaget af adoptionssamrådet, og af at ansøgernes tilkendegivelse skal meddeles amtskommunen.

Kapitel 6 Formidling af børn fra andre lande

§ 31. Justitsministeren har godkendt følgende organisationer (de formidlende organisationer) til at modtage anmodninger om bistand til at skaffe forbindelse mellem danske adoptionsansøgere og børn fra andre lande med henblik på adoption og til at gennemføre adoptionen:

- 1) »Adoption Center«, Eckersberggade 17, 1., 8000 Århus C.
- 2) »DanAdopt«, Hovedgaden 24, 3460 Birkerød.

Stk. 2. Godkendelser efter stk. 1 og ændringer i disse offentliggøres i Ministerialtidende.

§ 32. En ansøger, der søger om at blive godkendt som adoptant til et barn fra et andet land, skal være tilmeldt en formidlende organisation. Tilmelding skal ske, inden fase 3 indledes.

§ 33. Civilretsdirektoratet kan tillade, at ansøgeren ikke er tilmeldt en formidlende organisation, hvis ansøgeren har et særligt forhåndskendskab til barnet eller barnets pårørende, eller hvis der i øvrigt foreligger særlige omstændigheder.

Stk. 2. En ansøger, der er omfattet af stk. 1, skal godtgøre:

- 1) at ansøgerens forbindelse med barnet eller dets pårørende er skabt på lovlig måde efter reglerne her i landet og reglerne i barnets hjemland, og
- 2) at adoption må antages at kunne gennemføres såvel lovligt som etisk forsvarligt, samt
- 3) at den udenlandske adoptionsformidlende myndighed eller organisation ikke samarbejder eller fører drøftelser om samarbejde med en i Danmark godkendt formidlende organisation.

Stk. 3. Ansøgeren skal fremskaffe en erklæring fra den udenlandske adoptionsformidlende myndighed eller organisation om, at formidleren sender de oplysninger, som amtskommunen anmoder om, direkte til amtskommunen.

Kapitel 7 Bortadoption af et dansk barn

§ 34. Henvendelse om bortadoption af et barn, der bor i Danmark, kan ske til amtskommunen (i København og på Frederiksberg til kommunen), hvor barnets forældre (forælder) bor eller opholder sig.

Stk. 2. Modtager kommunalbestyrelsen henvendelse om bortadoption af et barn, vejledes forældrene om de muligheder, de efter den sociale lovgivning har for at modtage støtte, hvis de undlader at bortadoptere barnet. Hvis ønsket om

bortadoption fastholdes, videresendes sagen snarest, om muligt senest ved barnets fødsel, til amtskommunen.

Stk. 3. Amtskommunen vejleder forældrene på samme måde som nævnt i stk. 2, hvis vejledning ikke allerede er givet af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Fastholdes ønsket om bortadoption, sørger amtskommunen for, at der foretages de nødvendige undersøgelser af barnets og forældrenes forhold. Amtskommunen videresender oplysningerne til Adoptionsnævnet.

§ 35. Når et barn ønskes bortadopteret, udvælger Adoptionsnævnet blandt de ansøgere, der i henhold til § 11 er godkendt som adoptanter af et dansk barn, den ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere det konkrete barn.

§ 36. Henvendelse om adoption af et barn, der bor i Danmark, til en ansøger med bopæl i en anden stat, der har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner, kan ligeledes ske til den amtskommune, hvor barnets forældre (forælder) bor eller opholder sig.

Stk. 2. Amtskommunen forelægger sagen for Civilretsdirektoratet, der er centralmyndighed i forhold til Haagerkonventionen.

Kapitel 8 Administrative bestemmelser Hjemmebesøg

§ 37. Amtskommunen skal tilbyde adoptanterne vejledning og hjemmebesøg efter, at barnet er hjemtaget.

Tilsyn og rekurs

§ 38. Adoptionsnævnet fører tilsyn med adoptionsamrådene og behandler klager over afgørelser, der træffes af adoptionssamrådene.

§ 39. Civilretsdirektoratet fører tilsyn med de formidlende organisationer, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Adoptionsnævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet og med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Stk. 3. Civilretsdirektoratet og Adoptionsnævnet behandler klager over de formidlende organisationer inden for direktoratets og nævnets tilsynsområder.

Stk. 4. Amtskommunerne indberetter til Adoptionsnævnet, hvis amtskommunen bliver opmærksom på særlige forhold vedrørende de formidlende organisationers virksomhed i udlandet eller de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Betaling for adoptionsforberedende kurser

§ 40. For deltagelse i et adoptionsforberedende kursus betales pr. 1. april 2000 kr. 1.500.

Stk. 2. Det i stk. 1 nævnte beløb reguleres en gang årligt den 1. januar. Civilretsdirektoratet bekendtgør hvert år det regulerede beløb.

Stk. 3. Hvis samrådet i medfør af § 21, stk. 2, træffer bestemmelse om, at ansøgeren skal deltage i dele af det adoptionsforberedende kursus, kan Civilretsdirektoratet bestemme, at det i stk. 1 nævnte beløb nedsættes.

Kapitel 9 Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 41. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. april 2000.

Stk. 2. Ansøgninger om godkendelse som adoptant af barn fra et andet land, der er indgivet inden bekendtgørelsens ikrafttræden, behandles efter de hidtil gældende regler.

§ 42. Bekendtgørelsen gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Justitsministeriet, den 22. marts 2000

Frank Jensen

/Anne Thalbitzer

Bekendtgørelse om forretningsorden for Adoptionsnævnet

Bekendtgørelse nr. 1041 af 16/12/1999 (Gældende)

- Kapitel 1 – Adoptionsnævnets organisation og kompetence
- Kapitel 2 – Sekretariatet
- Kapitel 3 – Nævnets møder m.v.
- Kapitel 4 – Klagesager
- Kapitel 5 – Tilsynet med de amtskommunale adoptionssamråd
- Kapitel 6 – Tilsynet med de formidlende organisationer
- Kapitel 7 – Anonym adoption af danske børn
- Kapitel 8 – Ikrafttræden

I medfør af §§ 25, 25 b og 30, i adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1040 af 16. december 1999, fastsættes:

Kapitel 1 Adoptionsnævnets organisation og kompetence

§ 1. Adoptionsnævnet består af en formand, der skal være jurist, og af ni andre medlemmer, heraf fire medlemmer med lægelig sagkundskab (pædiatri, intern medicin, psykiatri og børne- og ungdomspsykiatri), en psykolog, en socialrådgiver, to læge medlemmer samt en jurist fra Civilretsdi- rektoratet.

Stk. 2. Medlemmerne og stedfortrædere for disse beskikkes af justitsministeren for indtil fire år ad gangen.

Stk. 3. Det juridiske medlem af nævnet er næstformand for nævnet. Næstformanden træder i formandens sted, hvis formanden er forhindret.

§ 2. Adoptionsnævnets væsentligste opgaver er:

- 1) at behandle klager over:
 - a) afgørelser, der er truffet af adoptionssamrådene, jf. kapitel 4,
 - b) den virksomhed, der i udlandet udøves af de organisationer, som af justitsministeren har fået tilladelse til at yde adoptionshjælp i medfør af adoptionslovens § 30, stk. 1 (de formidlende organisationer), jf. kapitel 4,
 - c) de formidlende organisationers behandling af sager, hvor der gennem organisationen bringes et konkret barn i forslag til danske adoptionsansøgere (matchingforslag), jf. kapitel 4,
- 2) at føre tilsyn med:
 - a) de amtskommunale adoptionssamråd, jf. kapitel 5,
 - b) de formidlende organisationers virksomhed i udlandet, jf. kapitel 6,
 - c) de formidlende organisationers behandling af matchingforslaget, jf. kapitel 6,

- 3) samt:
- a) blandt de ansøgere, der er godkendt til anonym adoption af et dansk barn, at udvælge den ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere et bestemt barn, der ønskes bortadopteret, jf. kapitel 7,
 - b) at udnævne et antal særligt sagkyndige børnelæger, der kan vejlede adoptionsansøgere i forbindelse med matchingforslag,
 - c) at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption,
 - d) at udgive en årsberetning.

§ 3. Nævnets formand tilrettelægger nævnets arbejde med bistand fra sekretariatet, jf. kapitel 2, og leder nævnets møder.

§ 4. Formanden, eller den formanden bemyndiger hertil, repræsenterer nævnet.

Kapitel 2 Sekretariatet

§ 5. Civilretsdirektoratet stiller sekretariatsbistand til rådighed for nævnet.

Stk. 2. Til sekretariatet kan knyttes sagkyndige som konsulenter.

Stk. 3. Nævnet kan endvidere navnlig ved varetagelse af den under § 2, nr. 3, litra c, nævnte opgave gøre brug af eksterne konsulenter.

§ 6. Sekretariatet yder nævnet bistand til nævnsarbejdet og forestår herunder den løbende ajourføring og supplerings af nævnets viden om adoption.

Kapitel 3 Nævnets møder m.v. Nævnetsbehandling

§ 7. Nævnet kan både udøve sin virksomhed i møder, hvortil alle medlemmer indkaldes (plenummøder), og uden for møder.

Stk. 2. Nævnet kan bemyndige et eller flere medlemmer til at træffe beslutning om visse nærmere angivne forhold.

Stk. 3. Nævnet kan bemyndige et eller flere medlemmer eller sekretariatet til at udføre nævnets beslutninger.

§ 8. Nævnet er i anliggender, der behandles på plenummøder, beslutningsdygtigt, når mindst 5 medlemmer, herunder formanden, deltager.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved almindelig stemmeflertal. I tilfælde, hvor stemmerne står lige, er formandens stemme udslagsgivende.

Deltagelse

§ 9. Nævnets møder er ikke offentlige.

Stk. 2. Nævnet kan, bortset fra ved behandlingen af klagesager, indkalde personer, der må antages at have særlig indsigt eller interesse heri, til at deltage under nævnets behandling af et dagsordenspunkt.

Stk. 3. Sekretariatets medarbejdere kan efter formandens bestemmelse deltage i nævnets møder.

§ 10. Et medlem skal så vidt muligt give meddelelse om helt eller delvist fravær.

Stk. 2. Ved et medlems fravær indkaldes om muligt stedfortræderen.

§ 11. Et medlem kan ikke deltage i behandlingen af en sag, hvis medlemmet er inhabilt efter forvaltningslovens kapitel 2.

Møder

§ 12. Nævnet afholder møder på vedtagne mødedage, og i øvrigt så ofte som formanden finder behov herfor. Formanden skal indkalde til møde, når to medlemmer anmoder herom. Formanden bestemmer varslet.

Dagsorden

§ 13. Dagsordenen fastsættes af formanden.

Stk. 2. Ethvert medlem kan forlange at få sat et punkt på dagsordenen.

Stk. 3. Dagsordenen skal så vidt muligt være vedlagt det materiale, som er nødvendigt for nævnets behandling af dagsordenspunkterne.

Stk. 4. Akterne i konkrete klagesager til behandling skal være til rådighed for medlemmerne i god tid inden mødet. I helt særlige tilfælde er det tilstrækkeligt, at akterne foreligger senest på mødet.

Referat

§ 14. Sekretariatet udarbejder referat af hvert nævnsmøde.

Stk. 2. Udkast til referat udsendes snarest muligt og senest i forbindelse med indkaldelse til næste møde.

Stk. 3. Indsigelser mod et referat fremsættes senest på førstkommende nævnsmøde.

Tavshedspligt

§ 15. Nævnets medlemmer er undergivet tavshedspligt i overensstemmelse med reglerne i straffelovens § 152.

Stk. 2. Nævnets medlemmer drager omsorg for, at materiale, der er modtaget i forbindelse med arbejdet i nævnet, ikke kommer udenforstående i hænde. Medlemmet skal ved fratræden tilbagegive fortroligt materiale, som den pågældende er i besiddelse af.

Kapitel 4 Klagesager Klagesagers forberedelse

§ 16. Når en klage er indgivet til nævnet, påhviler det sekretariatet at forberede sagen til nævnsbehandling. Sekretariatet skal herunder påse, at sagen er tilstrækkeligt oplyst.

§ 17. Sekretariatet berammer det antal sager til det enkelte nævnsmøde, som det under hensyntagen til sagernes beskaffenhed og forsvarlige behandling er tidsmæssigt muligt at medtage.

Klagesagers behandling og afgørelse

§ 18. Nævnet træffer beslutning i klagesager ved mundtlig behandling på plenummøder, jf. dog stk. 2, og § 19.

Stk. 2. Når særlige forhold begrundet det, kan formanden bestemme, at en klagesag behandles uden for et møde. Et medlem kan dog kræve, at sagen behandles på et plenummøde.

§ 19. Formanden kan på egen hånd uden forelæggelse for nævnet træffe afgørelse om,

- 1) afvisning af en klage fra en person, som ikke er part i en sag,
- 2) afvisning af en klage, der efter sin beskaffenhed ikke kan behandles af nævnet,
- 3) afvisning af en anmodning om genoptagelse af en sag, hvis der ikke er nye og væsentlige oplysninger.

Stk. 2. Nævnets øvrige medlemmer orienteres efterfølgende om de afgørelser, der træffes efter stk. 1.

§ 20. Den, som er part i en klagesag, er berettiget til mundtligt overfor nævnet at redegøre for klagesagen.

§ 21. For hvert nævnsmøde føres en protokol, hvori angives:

- 1) nævnets beslutning vedrørende de enkelte klagesager med angivelse af stemmetallet,
- 2) nævnets begrundelse for beslutningen til lige med en angivelse af de enkelte medlemmers standpunkter, hvis der har været uenighed.

Stk. 2. Protokollen godkendes på mødet af de enkelte nævnsmødedlemmer.

§ 22. Nævnets afgørelser meddeles med angivelse af, hvilke medlemmer der har deltaget i sagens behandling, og stemmetallet.

Stk. 2. Sagens parter underrettes om den trufne afgørelse snarest muligt. Samtidig underrettes den

myndighed eller formidlende organisation, hvis afgørelse er blevet påklaget.

Stk. 3. Nævnet offentliggør afgørelser af almen interesse eller principiel karakter i anonymiseret form.

Kapitel 5 Tilsynet med de amtskommunale adoptionssamråd

§ 23. Nævnet kan indkalde sager fra de amtskommunale adoptionssamråd til gennemsyn i nævnet.

Stk. 2. Nævnet underretter adoptionssamrådet om resultatet af gennemgangen.

Stk. 3. Nævnet kan ikke som led i sin tilsynsvirksomhed omgøre adoptionssamrådenes afgørelser.

§ 24. Nævnet kan afholde møder med adoptionssamrådene. Nævnet kan endvidere afgive vejledende udtalelser og henstillinger til adoptionssamrådene.

§ 25. Nævnet underretter Civilretsdirektoratet om forhold, som giver anledning til administrative vanskeligheder.

Kapitel 6 Tilsynet med de formidlende organisationer

§ 26. Nævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag og med organisationernes virksomhed i udlandet, herunder samarbejdet med de udenlandske samarbejdspartnere.

Stk. 2. Nævnet kan som led i sin tilsynsvirksomhed efter stk. 1 indkalde sager fra såvel de formidlende organisationer som de amtskommunale samråd.

§ 27. Nævnet kan pålægge en formidlende organisation at give oplysning om organisationens forhold og om en udenlandsk formidlingsparts forhold.

Stk. 2. Nævnet kan anmode Civilretsdirektoratet om i medfør af Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner at indhente oplysninger, som er nødvendige for nævnets tilsyn.

Stk. 3. Nævnet kan anmode de formidlende organisationer om at tilvejebringe materiale til belysning af giverlandenes lovgivning og praksis vedrørende adoption, ligesom nævnet kan anmode organisationerne om at udarbejde redegørelser om nuværende forhold samt fremtidsudsigter. Nævnet kan endvidere besøge udenlandske myndigheder og de formidlende organisationers udenlandske kontakter som led i sit tilsyn.

§ 28. Nævnet kan afholde møder med de formidlende organisationer. Nævnet kan endvidere afgive vejledende udtalelser og henstillinger til de formidlende organisationer.

§ 29. Nævnet underretter Civilretsdirektoratet om forhold, som tilsynet giver anledning til, herunder om forhold, der efter nævnets opfattelse kan give anledning til sanktioner overfor en formidlende organisation.

§ 30. Nævnet kan, efter anmodning fra Civilretsdirektoratet, afgive udtalelser om generelle eller

konkrete forhold vedrørende de formidlende organisationer.

Stk. 2. Nævnet afgiver efter anmodning fra Civilretsdirektoratet indstilling om godkendelse af en formidlende organisations samarbejde med en udenlandsk formidlingspart.

Kapitel 7

Anonym adoption af danske børn

§ 31. Når et adoptionsråd indsender en sag, hvori en adoptionsansøger er godkendt til anonym adoption af et dansk barn, foretager tre medlemmer af nævnet en gennemgang af sagen og gør sig herunder bekendt med de oplysninger i sagen, der vil kunne få betydning i forbindelse med en eventuel udvælgelse af ansøgeren i henhold til § 32.

Stk. 2. Med henblik på at foretage den i stk. 1 nævnte gennemgang udpeges en eller flere voteeringsgrupper i nævnet. Det medlem af nævnet, der er socialrådgiver, er fast medlem i alle voteeringsgrupper.

§ 32. Når et dansk barn ønskes bortadopteret ved anonym adoption, foretager det pædiatriske medlem af nævnet en gennemgang af barnets sag. De i § 31, stk. 2, nævnte medlemmer udvælger herefter efter indstilling fra det faste medlem i voteeringsgrupperne den af de godkendte ansøgere, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnet til at adoptere barnet.

Stk. 2. Nævnet orienteres efterfølgende om afgørelser truffet efter stk. 1.

§ 33. Behandlingen af de i dette kapitel omhandlede sager sker på skriftligt grundlag.

Kapitel 8 **Ikrafttræden**

§ 34. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2000. Dog træder § 2, nr. 1, litra c, og § 2, nr. 2, litra c, først i kraft den 1. april 2000.

Justitsministeriet, den 16. december 1999

Frank Jensen

/Anne Thalbitzer